

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**ERGENLERİN ALGILADIKLARI
HELİKOPTER EBEVEYN
TUTUMLARI İLE YALNIZLIK
DÜZEYİNİN İNCELENMESİ**

ASLI HİLAL TAYMAZ

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

HAZİRAN 2019

**ERGENLERİN ALGILADIKLARI HELİKOPTER EBEVEYN
TUTUMLARI İLE YALNIZLIK DÜZEYİNİN İNCELENMESİ**

Ash Hilal Taymaz

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Aslı Hilal
Soyadı : TAYMAZ
Bölümü : Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
İmza :
Teslim tarihi : .../.../2019

TEZİN

Türkçe Adı : Ergenlerin Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutumları İle Yalnızlık Düzeyinin İncelenmesi
İngilizce Adı : The Analysis Of Loneliness Level With The Attitudes Of The Helicopter Parent Who Are Perceived By Adolescents

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Aslı Hilal TAYMAZ

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Aslı Hilal TAYMAZ tarafından hazırlanan “Ergenlerin Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutumları İle Yalnızlık Düzeyinin İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Müdriye YILDIZ BIÇAKÇI
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara Üniversitesi

Üye: Doç.Dr. Zeynep KURTULMUŞ,
(Okul Öncesi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Tez savunma tarihi: 20/06/2019

Bu tezin Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

İlk olarak tez çalışmamı değerli fikirleri ve geri dönütleri ile destekleyerek daima bana yol gösteren, yardımlarını hiç esirgemeyen değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Hayatımın her döneminde maddi ve manevi destekleriyle beni hep bir üst basamağa taşıyan, tüm kritik dönemlerimde bana doğru yolu gösteren, sonuna kadar beni destekleyen ve her zaman onlara sahip olduğum için şanslı hissetmemi sağlayan babam Cihangir TAYMAZ'a, annem Asuman TAYMAZ'a, abim Fatih Çağatay TAYMAZ'a ve her gün varlığına şükrettiğim sevgili eşim Bedi AKÇALI' ya çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca Büşra DÖNMEZ, Armağan FENERCİ, Kutlucan TUNÇER, Prof. Dr. Türker TOPALHAN, Prof. Dr. Mehmet Ali YAVUZ, Doç.Dr. Gözde AKOĞLU, Ömer TALAS, Kübranur VARLIKLIÖZ' e ve hayatımdaki tüm dostlarıma bana yardımcı oldukları için çok teşekkür ederim.

**ERGENLERİN ALGILADIKLARI HELİKOPTER EBEVEYN
TUTUMLARI İLE YALNIZLIK DÜZEYİNİN İNCELENMESİ**
(Yüksek Lisans Tezi)

Ash Hilal TAYMAZ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Haziran, 2019

ÖZ

Bu çalışmada, ergenlerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumları ile yalnızlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda ergenlerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumları ve yalnızlık düzeylerinin sosyodemografik değişkenlerle ilişkisine de bakılmıştır. Araştırma, İzmir ili Karşıyaka ilçesindeki devlet liseleri arasından tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak 585 ergene uygulanmıştır. Ölçek skorlarına göre 480 ergenin ailelerini helikopter ebeveyn olarak algıladıkları belirlenmiştir ve araştırma bu ergenler üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama araçlarını; ergenlerin kendileriyle ve ebeveynleriyle ilgili soruların yer aldığı kişisel bilgi formu , ebeveynlerinin helikopter olup olmama durumunu değerlendirdikleri 2 farklı ölçek olan Helikopter Ebeveyn Ölçeği (HPS) ve Helikopter Ebeveyn Envanteri (HPI) ile algılanan yalnızlık düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan UCLA yalnızlık envanteri oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna bakılarak ergenlerin, HPI ölçeğine göre; %51,9'unun yüksek helikopter değerine, %48,1'inin ise düşük helikopter değerine sahip olduğu görülmüştür. Aynı zamanda ergenlerin HPS ölçeğine göre önemli bir kısmının %61,9'unun yüksek helikopter değerine sahip olduğu, katılımcıların sadece %38,1'lik kısmının düşük helikopter puanı aldığı görülmüştür. Yalnızlık skorları ile cinsiyet arasında yapılan t testi sonucunda kadın ergenlerin UCLA yalnızlık skorlarının erkek ergenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ailedeki çocuk sayısı 1 olan ergenlerin HPS ve HPI ölçeğine göre ebeveynlerini algıladıkları helikopter seviyesi düşük, 2 ve daha üstü çocuk sahibi olan ebeveynlerin ise yüksek helikopter olarak algılandıkları görülmüştür. Ailedeki çocuk sayısı ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark 3 çocuk sayısına sahip olan ailelerin çocuklarının UCLA yalnızlık değerinin 1 ve 2 çocuk sahibi olan ailelerin çocuklarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. HPS ve HPI ölçeğine göre; hem anne yaşı 40 yaş ve altı olanların hem baba yaşı 40 yaş ve altı olanların diğer üst yaş grubuna göre biraz daha yüksek helikopter olduğu

saptanmıştır. Araştırmada HPS ve HPI skorları ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark annenin eğitimi lisans ve üstü olanların helikopter eğilimi, okur yazar olmayan, ilköğretim mezunu olanlara ve lise mezunu olan annelere göre daha düşüktür. Anne eğitim durumu ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark okur yazar olmayan annelerin yalnızlık seviyesi lisans ve üstü mezunu olan annelerin yalnızlık seviyesine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. HPS skorları ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark babanın eğitimi lisans ve üstü olanların helikopter eğilimi, okur yazar olmayan, ilköğretim mezunu olanlara ve lise mezunu olan babalara göre daha düşüktür. Çalışmayan anneye sahip ergenlerin UCLA yalnızlık skorları çalışan anneye sahip olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. HPI ve HPS değişkenlerinin arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki bulunmuştur. UCLA yalnızlık skorları ile HPS ve HPI ölçeğinde helikopter eğilim seviyeleri arasında bir ilişki saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler : Ergenlik, Helikopter Ebeveyn Tutumu, Yalnızlık
Sayfa Adedi : 125
Danışman : Prof. Dr. Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK

**THE ANALYSIS OF LONELINESS LEVEL WITH THE ATTITUDES
OF THE HELICOPTER PARENT WHO ARE PERCEIVED BY
ADOLESCENTS
(Master Thesis)**

Ash Hilal TAYMAZ

**GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
June, 2019**

ABSTRACT

In this study, it was aimed to investigate the perceived helicopter parental attitudes and the loneliness levels of adolescents. It was also examined the relationship between adolescents' perceived helicopter parental attitudes and loneliness levels and sociodemographic variables. The study was applied to 585 adolescents using random sampling method among state high schools in Karsiyaka district of Izmir. According to the scale scores, it was determined that 480 adolescents perceived their families as helicopter parents and the research was conducted on these adolescents. Data collection tools; the personal information form, which includes questions about adolescents themselves and their parents, forms the UCLA loneliness inventory, which is used to determine perceived loneliness levels by Helicopter Parent Inventory (HPS) and Helicopter Parent Inventory (HPI), which are two different scales in which parents assess whether or not they are helicopters. According to the results of the research, adolescents were evaluated according to HPI scale and it was observed that 51.9% had high helicopter value and 48.1% had low helicopter value. At the same time, it was seen that 61.9% of the adolescents had high helicopter value according to HPS scale and only 38.1% of the participants had low helicopter score. As a result of t test between loneliness scores and gender, UCLA loneliness scores of female adolescents were higher than male adolescents. According to HPS and HPI scale, The one number of children in the family has low level of helicopter perceived by their parents according to HPS and HPI scale, and it was perceived as high helicopters parents who have 2 or more children. A significant difference was found between the number of children in the family and UCLA loneliness scores. This difference was found to be higher in UCLA loneliness values of families with 3 children than in families with 1 and 2 children. According to HPS and HPI

scale, it was found that the helicopter was slightly higher than the other upper age group according to both the mother age 40 years and under and the father age 40 years and under. A significant difference was found between HPS and HPI scores and maternal education level. This difference is lower than the mothers' tendency for helicopters for those who have undergraduate or higher education, compared to mothers who are illiterate, primary school graduates and high school graduates. A significant difference was found between maternal education level and UCLA loneliness scores. This difference was found to be statistically higher in the loneliness level of the illiterate mothers than the loneliness level of the mothers with bachelor's degree or higher. A significant difference was found between HPS scores and father education level. This difference is lower than that of fathers with bachelor's degree and higher education than those with illiterate primary school graduates and high school graduates. Adolescents with non-working mothers had higher UCLA loneliness scores than those with working mothers. A moderate positive correlation was found between HPI and HPS variables. No correlation was found between UCLA loneliness scores and helicopter tendency levels on the HPS and HPI scale.

Key Words : Adolescence, Helicopter Parent Attitude, Loneliness
Page Number : 125
Supervisor : Prof. Dr. Ayşe Dilek ÖĞRETİR ÖZÇELİK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xiii
BÖLÜM I. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.6. Araştırmanın Tanımı	7
1.7. Ergenlik Dönemi.....	7
1.8. Ergenlikte Dönemi Gelişim Özellikleri	8
1.8.1. Ergenlikte Fiziksel ve Cinsel Gelişim	8
1.8.2. Ergenlikte Bilişsel Gelişim	9
1.8.3. Ergenlikte Sosyal ve Duygusal Gelişim	10
1.9. Ergenlik Döneminde Ebeveyn Tutumu	13
1.9.1. Demokratik Ebeveyn Tutumu	15
1.9.2. İhmalkâr Ebeveyn Tutumu	16
1.9.3. Aşırı Hoşgörülü Ebeveyn Tutumu	17
1.9.4. Otoriter Ebeveyn Tutumu	17

1.9.5. Tutarsız (Kararsız ve Dengesiz) Ebeveyn Tutumu	18
1.9.6. Mükemmelliyetçi Ebeveyn Tutumu	19
1.9.7. Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	19
1.10. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Tanımı	20
1.11. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Özellikleri	23
1.12. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Olumlu Etkileri	24
1.13. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Olumsuz Etkileri	25
1.14. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Eğitimdeki Yeri	27
1.15. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Çeşitleri	30
1.15.1. Blackhawks: Karaşahin	30
1.15.2. Tüketici Savunması	30
1.15.3. Çocuğum İçin En İyisi	30
1.15.4. Dolaylı Üniversite Öğrencisi	31
1.15.5. Zehirli Aileler	31
1.15.6. Hak Avukatı	31
1.15.7. Güvenlik Ebeveyn	31
1.15.8. Bankers: Bankacılar	31
1.15.9. Beyaz Şovalyeler	32
1.16. Yalnızlığın Tanımı	32
1.17. Ebeveyn Tutumunun Yalnızlığa Etkisi	35
BÖLÜM II. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	37
2.1. Helikopter Ebeveynlik İle İlgili Araştırmalar	37
2.1.1. Yurt İçinde Helikopter Ebeveyn Tutumları İle İlgili Yapılan Araştırmalar	37
2.1.2. Yurt Dışında Helikopter Ebeveyn Tutumları İle İlgili Yapılan Araştırmalar	38
2.2. Yalnızlık İle İlgili Araştırmalar	43
2.2.1. Yurt İçinde Yalnızlık İle İlgili Yapılan Araştırmalar	43
2.2.2. Yurt Dışında Yalnızlık İle İlgili Yapılan Araştırmalar	52
BÖLÜM III. YÖNTEM.....	55
3.1. Araştırma Modeli	55
3.2. Evren ve Örneklem	56
3.3. Veri Toplama Araçları	57

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	57
3.3.2. Helikopter Ebeveyn Ölçekleri	57
3.3.3. Ucla Yalnızlık Ölçeği	58
3.4. Verilerin Toplanması	58
3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	59
BÖLÜM IV. BULGULAR VE YORUM.....	61
4.1. Ergenlerin Cinsiyeti ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi.....	62
4.2. Ergenlerin Yaşı ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi	63
4.3. Ailedeki Çocuk Sayısı ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi.....	63
4.4. Anne Yaşı ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi	64
4.5. Baba Yaşı ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi.....	65
4.6. Anne Baba Durumu ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi.....	65
4.7. Anne Öğrenim Durumu ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi.....	66
4.8. Baba Öğrenim Durumu ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi.....	67
4.9. Anne Mesleği ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi	67
4.10. Baba Mesleği ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi	68
4.11. Aile Gelir Durumu ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi.....	68
4.12. Helikopter Seviyesi ile UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi	69
4.13. UCLA, HPS ve HPI Skorları Arasındaki Korelasyon Analizi.....	69
BÖLÜM V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	71
KAYNAKLAR	97
EKLER	119
EK-1. Ebeveyn Tutum Anketi	120
EK-2. Demografik Bilgiler	121
EK-2. Araştırma İzni	124
EK-3. Araştırma Değerlendirme Formu	125

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Ergenlerin Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Dağılım Tablosu</i>	56
Tablo 2. <i>Ergenlerin HPI ve HPS Ölçek Puanlamalarına Göre Helikopter Seviye Durumu Tablosu</i>	61
Tablo 3. <i>HPS, HPI ve UCLA Ölçeklerinin Betimsel Dağılım Tablosu</i>	62
Tablo 4. <i>Ergenlerin Cinsiyetine Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu</i>	62
Tablo 5. <i>Ergenlerin Yaşına Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu</i>	63
Tablo 6. <i>Ailedeki Çocuk Sayısına Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu</i>	63
Tablo 7. <i>Anne Yaşına Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu</i>	64
Tablo 8. <i>Baba Yaşına Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu</i>	65
Tablo 9. <i>Anne Baba Durumuna Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu</i>	65
Tablo 10. <i>Anne Öğrenim Durumuna Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu</i>	66
Tablo 11. <i>Baba Öğrenim Durumuna Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu</i>	67
Tablo 12. <i>Anne Mesleğine Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu</i>	67
Tablo 13. <i>Baba Mesleğine Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu</i>	68
Tablo 14. <i>Aile Gelir Durumuna Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu</i>	68
Tablo 15. <i>Helikopter Seviyesine Göre UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu</i>	69
Tablo 16. <i>UCLA, HPS ve HPI Skorları Arasında Korelasyon Tablosu</i>	69

SİMGELER VE KISALTMALAR

HPI	Helikopter Ebeveyn Envanteri (Helicopter Parenting Instrument)
HPS	Helikopter Ebeveyn Ölçeği (Helicopter Parenting Scale)
UCLA	UCLA Yalnızlık Ölçeği (UCLA Loneliness Scale)

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Aile, insan topluluklarının bir arada yaşamaya başlamalarından sonra oluşan ve çocuğun ilk eğitimini aldığı kurumdur. Aynı zamanda çocuğun yaşamını etkileyen en önemli ortam olarak görülmektedir. Aile ortamında çocuğun ilk eğitimcileri ebeveynlerdir ve ailenin varlığı çocuk için başlı başına güven ve güç kaynağıdır (Arabacı, 2017).

Yaşamın ilk yılları boyunca ebeveynler, çocuklar üzerinde en büyük etkiye sahip kişilerdir. Olumlu, sağlıklı ve destekleyici tutumlar, çocukların gelişiminde güçlü etkilere sahip değişkenlerdir (Eisenberg, Sadovsky, Spinrad, Fabes, Losoya, Valiente ve Shepard, 2005).

Çocuğun sağlıklı büyüme ve gelişmesi, doğumdan sonra bulunduğu ortam içerisindeki aile bireylerinin, olumlu, tutarlı ve ilgili davranışlarına bağlıdır. Aile, çocuk için çok önemlidir ve çocuğun ilk sosyal deneyimlerini kazandığı bir ortamdır (Özyürek ve Şahin, 2005).

Çocuklar, sağlıklı aile ilişkilerinde yetişmiş bireyler olmalıdırlar. Çocukların toplumsal ve bilişsel açıdan yetkin kişiler olmaları isteniyorsa; onların baskıcı olmayan, esnek ve hoşgörülü ebeveynlere ihtiyaçları vardır. Baskıcı, aşırı hoşgörülü, duyarsız ebeveynler çocuklarda denetimsiz davranışların oluşmasına sebep olurlar. (Nelsen, Lott ve Glenn, 2002, s. 17; Yörükoğlu, 1995, s. 32; Yavuzer, 2001, s. 15-131).

Ebeveynlerin çocuklarına karşı tutumları; çocuğun özellikleri ile kendi kişilik ve demografik özelliklerinden etkilenebilmektedir. Anne-baba-çocuk üçgenindeki iletişim şekli ise bireyler üzerinde uzun veya kısa süreli, olumlu veya olumsuz etkiler oluşturmakta; ebeveynler ve çocuklar birbirlerine uygun biçimde ve uygun olmayan biçimde davranmayı öğretmektedirler (Güngör, 1995, s. 7).

Bilinen ebeveyn tutumlarına milenyum çağıyla birlikte helikopter ebeveyn tutumu kavramı eklenmiştir. Helikopter ebeveynler, çocuklarının kendilerine ihtiyaç duyup duymadığına bakmaksızın her an çocuklarının yanında yer almaktadırlar. Onlar, çocuklarının hatalarından ders çıkarmalarına müsaade etmeden ve onlara bir zarar gelmesine göz yummadan her zaman hazır olarak beklerler. Segrin, helikopter ebeveynlerin aşırı koruyucu olduklarını ve uygunsuz taktiklerle çocuğun gelişimine etki ettiklerini vurgulamaktadır. Bu aşırı ilgili olma taktiği, çocuğun potansiyelini negatif sonuçtan korumak ve başarısını garantilemek için vardır. Fakat helikopter ebeveynler, çocuklarının kendi verdiği kararlarıyla ilgili sorumluluklarını almalarına engel olmaktadır (Segrin ve diğerleri, 2012, s.237).

Helikopter ebeveynler, çocuklarının bağımsızlığının gelişmesine ve topluluğu düşünen bireyler olmasına izin vermezler (Locke, Campbell ve Kavanagh, 2012).

Yapılan bir araştırmaya göre; annelerin çocuklarına karşı aşırı koruyucu olduğu eski tarz aile tutumlarının, sosyal anksiyete artışını da beraberinde getirdiği gözlenmiştir (Spokas ve Heimberg, 2009).

Aydın (2002)'a göre, çocuğun gelecekte sosyal ilişkilerinde zorluk yaşamaması ve hissettiklerini kolayca paylaşabilmesi için büyüdüğü ebeveyn ortamı ve uygulanan ebeveyn tutumu ile doğrudan ilişkilidir.

Çocuğun çevresindeki kişilerle sosyal ilişkilerinin ne denli ilerleyeceği, yaşamının ilk dönemlerindeki öğrenmesine bağlıdır. Bu açıdan ebeveynlerin ve çevresindeki yetişkinlerin sosyal tutumları çok önemlidir (Kulaksızoğlu, 2002, s.21).

Bireylerin sosyalizasyon süreçleri, doğumlarından itibaren aileleri ve yakın çevreleri ile olan ilişkileriyle başladığı için anne ve babanın ortaya koyduğu ebeveyn tipi oldukça önemli bir faktördür. Ebeveyn tutumunu belirleyen en önemli etkenlerin başında ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ya da ailenin eğitim durumu gibi demografik özellikleri gelir (Kağıtçıbaşı, 1981, s.176).

Puklek-Levpuscek (2006) çalışmasında ebeveynleri ve akranlarıyla olumlu ve sağlıklı ilişkilere sahip ergenlerin kişilik gelişimlerinin olumlu olduğu ve ergenlerin ebeveynleriyle olan ilişkisinin akranlarıyla iletişimine etki ettiğini bulmuştur. Aynı zamanda ebeveyniyle sağlıklı ilişkiye sahip ergenlerin akranlarıyla iletişimlerinin daha başarılı olduğu da görülmüştür.

Rubenstein ve Shaver'a (1982) göre, ergenlik döneminde ergenlerdeki yalnızlık hissi doruğa ulaşmaktadır. Henwood ve Solano (1994) çocuklarda yalnızlığın yordayıcısı olarak aile

bireylerinin yaşadığı yalnızlığı araştırmış ve çocukların yalnızlık düzeyi ile annelerinin yalnızlık düzeyi arasında önemli bir ilişki bulmuştur.

Ergenlikte yalnızlık üzerine yapılan bir çalışmada, anne babalarını otoriter hisseden ergenlerin demokratik hissedenlere göre kendilerini daha çok yalnız hissettikleri ve demokratik hissedenlerin, ilgisiz hissedenlere göre daha az yalnızlık algıladıkları görülmüştür. Kendilerini daha az yalnız algılayan ergenlerin de yüksek arkadaşlık olgusuna ve aile desteğine sahip oldukları tespit edilmiştir (Çeçen, 2008).

Bu araştırmada ise ergenlerin ebeveynlerini ne seviyede helikopter algılayıp algılamadıklarının tespit etmek için iki farklı helikopter ebeveyn ölçeği kullanılmıştır. Ergenlerin kendilerini yalnız olarak algılayıp algılamadığını anlamak için ise ucla yalnızlık ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların sosyodemografik bilgilerine göre helikopter ebeveyn davranışları ve yalnızlık arasındaki ilişki de araştırılması gereken bir problem olarak görülmüştür.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı araştırmaya katılan kişilerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumu ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemektir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır.

1. Ergenin Cinsiyetinin Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
2. Ergenin Cinsiyetinin Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
3. Ergenin Yaşının Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
4. Ergenin Yaşının Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
5. Ailedeki Çocuk Sayısının Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
6. Ailedeki Çocuk Sayısının Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
7. Annenin Yaşının Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
8. Annenin Yaşının Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
9. Babanın Yaşının Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
10. Babanın Yaşının Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
11. Anne Baba Birliktelik Durumunun Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
12. Anne Baba Birliktelik Durumunun Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
13. Annenin Öğrenim Düzeyinin Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
14. Annenin Öğrenim Düzeyinin Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?

15. Babanın Öğrenim Düzeyinin Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
16. Babanın Öğrenim Düzeyinin Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
17. Annenin Çalışır Olma Durumunun Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
18. Annenin Çalışır Olma Durumunun Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
19. Babanın Çalışır Olma Durumunun Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
20. Babanın Çalışır Olma Durumunun Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
21. Aile Gelir Durumunun Helikopter Ebeveyn Tutumu üzerinde etkisi var mıdır?
22. Aile Gelir Durumunun Yalnızlık üzerinde etkisi var mıdır?
23. Helikopter Ebeveyn Ölçeği (HPS) İle Helikopter Ebeveyn Envanteri (HPI) Arasında İlişki Var Mıdır?
24. Ergenlerin Algıladıkları Helikopter Ebeveynlik Seviyesi İle Ergenin Yalnızlık Durumu Arasında İlişki Var Mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Ergenlik, kesintisiz şekilde devam eden bir gelişim sürecini ve çocukluktan çıkıp yetişkinliğe giden bir dönemi kapsar. Gelişim ve değişimlerin en göze çarpanları ergenlik döneminde gözlenir. Bu çok hızlı değişim ve gelişim sürecinin getirmiş olduğu sıkıntılar nedeniyle de en sorunlu olan dönem olarak bilinmektedir (Yazgan, 2015, s. 2).

Ergenlik, kriz dönemi olarak da nitelendirilmektedir. Bu krizden olumlu becerileri kazanarak çıkmasını sağlamak için ergenlerin yaşantılarının tüm alanlarında özel desteğe ihtiyaçları olduğu varsayılmaktadır. Özellikle bu dönemde anne babanın ergenlik dönemindeki çocuklarına yaklaşımı, verdiği destek, kurduğu iletişim şekli daha da önemli hale gelmektedir. Anne babanın tutum ve davranışı, ergenin bu dönemlerinde problemlerle daha hafif şekilde baş edebilmesini sağlayacak ya da daha ağır sonuçları olabilecek krizlerle atlatmasına neden olabilecektir (Sağlam, 2007).

Anne-babanın çocuklarına yönelik tutumları, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (Rane ve Mc Bride, 2000). Ebeveynlerin hangi davranışın doğru, hangisinin yanlış olduğu konularında aralarında uyumlu olması çocuğun toplumsallaşma çabasına da katkı sağlamaktadır (Gander, 2004, s.39).

Ebeveynlerin, ergen çocuklarına sıcak ve destekleyici bir ortam sağlamaları, sınırlayıcı, müdahale edici ve aşırı koruyucu olmadan ergenin davranışlarını takip edip gözetmeleri ve

ergenin bireyselliğini tanımları, hem ergenin ebeveynle bağlarının korunmasına hem de psikososyal uyumuna katkı sağlamaktadır (Collins ve Steinberg, 2008).

Baldwin ve Watson'a göre hoşgörölü ve demokratik ortamda büyüyen çocuklar; arkadaşlarıyla ilişkilerinde daha etkin, daha girişken, yaratıcı fikirleri ileri sürebilen, fikirlerini rahatlıkla söyleme eğilimi gösteren kişiliktedirler (Baldwin ve Watson'dan aktaran, Geçtan, 1989, s.137).

Olumlu ve sıcak ebeveynlik, genç insanlara yeterli ve değerli olarak kabul edildiklerini hissettirir. Ayrıca, açıklamalarla desteklenen sağlam, uygun beklentilerin olduğu aile ortamı anlamlı seçimler yapma ve kendilerini anlaşılabılır standartlara karşı değerlendirme konusunda onlara yardımcı olur. Çocuklarına sık sık yardım eden ya da kararları onlar için alan denetleyici ebeveynler çocuklarına bir yetersizlik duygusu aşılrlar. Sürekli onaylamayan, olumsuzlayıcı ve hakaret eden ana-babalara sahip olma da daha düşük benlik saygısıyla bağlantılıdır (Kernis, 2002). Bu tutumdaki ana-babalığa hedef olmuş çocuklar, sürekli güvenceye gereksinim duyar ve bir çoğu benlik değerlerini doğrulamak için büyük ölçüde akranlarına güvenir. Bu saldırganlık, düşmanca toplumsal davranış başta olmak üzere çocuk suçluluğu ve uyum sorunları için bir risk etmenidir (Donellan ve diğlerleri, 2005).

Aşırı hoşgörölü ve izin verici ana-babalık da yine gerçekçi olmayan bir biçimde yüksek bir benlik saygısıyla bağlantılıdır. Bu durum da ergenin gelişimini olumsuz etkiler. Bu çocuklar, benlik imgelerine yönelik meydan okumalara şiddetle karşılık vermek, ayrıca kötü davranış ve saldırganlık da içinde olmak üzere uyum sorunları yaşamak eğilimindedirler (Hughes, Cavell ve Grossman, 1997).

Olumsuz ana-babalık davranışları, erken çocukluktan ergenlik sonuna kadar saldırganlıkla bağlantılıdır. Bu aileler; sevginin geri çekilmesi, güce başvurma tehdidi, olumsuz yorumlar ve duygular, fiziksel ceza ve tutarsız disiplin özellikleri gösterirler (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Genetik olarak, sorunlu olma riskleri daha yüksek olan ergenlerin, davranış sorunlarına yol açtığı bilinen davranış biçimlerini ana-babalarından almaları daha olasıdır (O'connor, Deater-Deckard, Fulker, Rutter ve Plomin, 1998).

Richaud de Minzi ve Sacchi (2004) ve Antognoli-Toland, (2000)' a göre; aile, çocuk için olumlu bir model oluşturmaz, zayıf bir etkileşim kurar ve gerekli sosyal becerileri edinmesine yardım etmezse bunun sonucunda çocuk diğlerleriyle iletişime geçmekte güçlük yaşar ve kendisini yetersiz hisseder. Bunun yanı sıra çocukluk yıllarında akranları tarafından

alay edilme, aşağılanma ve dışlanmaya maruz kalan çocukta sosyal kaygı oluşur ve çocuk düşük benlik değeri hisseder. Bu yaşantılar da ergenin yalnızlık yaşamasına sebep olur.

Bireyin, başta anne ile olan ilişkisi olmak üzere aile bireyleri ile yaşanan güven ve bağlanma sorunları, daha sonra diğer sosyal ortamlarda da aile bireyleri ile yaşanan yaşantıların olası etkisi nedeniyle, diğer insanlarla ilişkilerde yaşanan başarısızlık, bireyde yalnızlık yaşantısının ve duygusunun gelişmesine neden olur (Bowlby, 1977: 206; Erikson, 1982: 88).

Yaşamı boyunca kişilerin kendisini en fazla yalnız hissettiği dönemlerden birisi ergenliktir (Seginer ve Liilach, 2001). LeMare ve Lollis (1998)’e göre erken çocukluk süresinde yaşanan yalnızlık duygusu yetişkinlik süresinde yaşanan yalnızlığı yordayabilmektedir. Ergenlik döneminde yaşanan yalnızlık duygusu; yeni bir ev ya da okul ortamına giriş, bir arkadaştan uzaklaşma, sahip olunan bir nesneden ya da ebeveyninden ayrılma veya ebeveynlerin boşanması gibi nedenlerle yaşanabilmektedir. Bireyin yaşadığı yalnızlık duygusu, ergenlikte ilişkilerin nitelik ve nicelik açısından bireyin ideallerine uymaması sonucu ortaya çıkmaktadır (Erözkan, 2004).

Anne baba tutumlarının çocuğa olan etkisi ve sosyodemografik özelliklerin yalnızlığa olan etkisiyle ilgili birçok çalışmanın olduğu görülmüştür. Anne baba tutumunun çocuğun gelişiminde büyük etkisi vardır. Aynı zamanda yalnızlığın çocuğu olumsuz yönde etkilediği de bilinmektedir. Bu bilinenler dışında değişkenlerin birbiriyle ilişkisi merak edilen konulardandır. Helikopter ebeveynlik üzerine Türkiye’de çok az çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Helikopter ebeveyn tutumunun hem sosyodemografik değişkenlerle hem de yalnızlık arasında nasıl bir ilişki olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırma orijinal bir yapıya sahiptir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada;

1. Araştırmada ergenlerin araştırma sırasında uygulanan ölçme araçlarına samimi, yansız ve doğru cevaplar verdiği varsayılmaktadır.
2. Araştırma kapsamındaki çalışma grubunu oluşturan ergenlerden elde edilen sonuçların genellenebileceği varsayılmaktadır.
3. Araştırmacının ölçekleri uygun ortam ve şartları sağlayarak uyguladığı varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma; kişisel bilgi formları, helikopter ebeveyn ölçekleri ve UCLA yalnızlık ölçeği ile sınırlıdır.
2. Araştırma, İzmir Karşıyaka İlçesindeki Devlet Liselerinde 2016-2017 yılları arasında eğitim-öğretim gören ergenlerle sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Tanımı

Ergenlik: En genel anlamda biyolojik, zihinsel ve sosyoduygusal değişimlerin yaşandığı çocukluk ve yetişkinlik arasındaki bir geçiş dönemidir (Santrock, 2012, s. 26).

Helikopter ebeveyn: Çocukların üzerinde gezinen ve onları stresten korumak için kalkan olan, her fırsatta çocuklarının sorunlarını çözmek isteyen ve onlara sürekli destek teklif eden ailelere denir (Hirsch ve Goldberger, 2010).

Yalnızlık: Yalnızlık; yabancılaşma, zihinsel yabancılaşma, izolasyon, ayrılma (separation), ayrı yaşama gibi kavramlarla birlikte değerlendirilmektedir (D'Aboy, 1972, aktaran, Rosedale, 2007, s.203).

1.7. Ergenlik Dönemi

Psikolojik anlamda dünya literatürüne ergenlik dönemi kavramını ilk olarak kazandıran Hall olmuştur. Hall, bir psikolog olarak çocukluk ve ergenlik arasındaki birey gelişimini incelemiştir. Bu incelemelerinde daha çok Darwin'in evrim teorisinden etkilendiği görülmektedir. Hall'a göre çocukluğun değişik evreleri, insan evriminin değişik evrelerine eşdeğer görülmektedir. Buna göre doğumdan hemen sonra çocuk, insanlık tarihinin maymuna benzediği evrelerdeki gelişimine benzer bir gelişim göstermektedir. Her ne kadar gelişmeye devam etse de, 8 ile 12 yaşları arasında hala insan ırkına göre çocuk ilkel durumdadır. Bu dönem ise Hall'a göre avcılık ve balıkçılıkla yaşamaya çalışan insan ırkı gibidir. İnsanlık tarihinin vahşilik ile uygarlık arasındaki geçişi ise Hall'a göre ergenlik dönemi olup, birey bu dönemde vahşi bir kişiliği, daha uygar bir kişiliğe doğru yöneltmektedir. Dolayısıyla bu dönem stres ve fırtınalar dönemidir (Kulaksızoğlu, 2000, s.47).

Ergenliği bir çatışma dönemi olarak karakterize etmek yanlış olsa da, bu dönemin aile ilişkilerinde bir değişim ve yeniden yapılanma dönemi olduğunu akılda tutmak gerekir .Bebeklik ve çocukluk dönemlerinde ailede sorumluluklar ve işlevler belirgindir. Bunlar

bakım, korunma ve toplumsallaşmadır. Fakat ergenlikte ergenler; bakımdan çok desteklenme, korunmadan çok yönlendirmeye gereksinim duyarlar. (Collins ve Laursen, 2004).

Durmuş'a göre, ergende çok güçlü bir şekilde bulunan özgürlük isteği, ergenlik dönemindeki bireyin yaptığı ya da yapmadığı tüm eylemlerine şekil vermektedir. Birey, bu dönemde bir yandan yeni ve ayrı bir insan olmanın sancılarını çekmekte, bir yandan ise kendisine yeterli alan bulamamaktadır. Bu dönemde ergen önüne çıkan tüm engelleri yıkıp geçmek ister. Anne ve baba da artık daha farklı bir konum almış olup, koruyuculuk statüsünden, yasakçı statüsüne geçmektedir. (Durmuş, 2005, s.76)

Araştırmalar, ergenin kendi bildirimleri sayesinde veya başkaları tarafından bildirilen polis yakalanmaları ile suç davranışlarının, erken ergenlik yıllarında arttığını, orta ergenlikte düzeyini koruduğunu ve sonra düştüğünü göstermektedir (Farrington, 2004).

Uluslararası bir lisede yapılan araştırmada araştırmaya katılan ergenlerin %89'u anksiyete bozukluğu %58'i klinik depresyon ve %35'nin de kendini yaralama durumlarını yaşadığı görülmüştür. Yine 100.000 kişinin katıldığı başka bir araştırmada %95 'inin psikolojik problemi olduğu yaklaşık 100.000'in yarısından fazlasının yüksek anksiyete, %57 sinin yalnızlık, %61'inin üzünlük, %84'nünde yapmak zorunda kaldığı şeyle baş edememe sorunları olduğu görülmüştür (Haelle, 2016).

1.8. Ergenlikte Dönemi Gelişim Özellikleri

1.8.1. Ergenlikte Fiziksel ve Cinsel Gelişim

Ergenliğe giren bireyin vücudunda boyunu ve yapısını değiştiren hızlı değişiklikler olur. Ergenin zihinsel yapısında ve ilgilerinde gelişmeler görülür, her iki cins de fizyolojik açıdan cinsel gelişimlerini tamamlarlar (Kulaksızoğlu, 1998, s.22).

Bu hızlı değişimin en önemli öğelerinden biri fiziksel büyümedir. Bu dönemde büyüme el, bacak ve ayakta başlar. Onu gövdenin büyümesi takip eder. Bu dönemde ergen, sakar ve orantısız bir görünüme sahip olur (Sheehy ve ark., 1999).

Ergen, 3-5 yıl gibi oldukça kısa bir sürede erişkin hayatındaki antropometrik ölçüm değerlerine ulaşır; iç organ ve salgı bezleri büyüklüklerinde, kemik yağ ve kas kütlelerinde belirgin artış olur. Beyin gelişimi ve buna bağlı baş ölçümleri adolesandan önce 10 yaş

civarında, erişkin hayattaki büyüklük değerinin %96'sına erişmiş olur. Bu yüzden adolesan dönemdeki büyüme oranı oldukça küçüktür (Kınık, 2000).

Fiziksel büyüme, genetik ve çevresel etmenlerin etkileşimi sonucunda ortaya çıkar. Kalıtım da önemini sürdürür. Çevresel etmenler ise genetik dışı vurumu önemli derecede etkiler. Genler bedenin hormon üretimini ve hormonlara duyarlılığını denetim altında tutar. Aynı zamanda beden ağırlığına da etki eder (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Hızlı boy uzamasına cinsel işlev görmeyle ilişkili fiziksel özelliklerdeki değişiklikler de eşlik eder. Birincil cinsiyet özelliklerinin gelişimi doğrudan üremeyi etkiler. Bunlar kadınlarda yumurtalıklar, rahim ve vajinadır. Erkeklerde ise penis, erbezleri torbası ve testislerdir. Bir diğer değişim ise ikincil cinsiyet özellikleridir. İkincil cinsiyet özellikleri, dışarıdan görünebilir durumdadır ve cinsel olgunluğun ek işaretidir. Bu dönemde kadınlarda göğüslerin gelişimi ve her iki cinsiyette de koltuk altı ve cinsel bölge kıllanması olur (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

1.8.2. Ergenlikte Bilişsel Gelişim

Piaget'ye göre bireyin düşünme süreci, doğumdan erişkinliğe yavaş olmasına rağmen köklü değişimler geçirmektedir. Çünkü birey sürekli olarak yaşamı anlamaya çalışmaktadır (Woolfolk, 2007).

Ergenlerin düşünceleri çocuklara göre daha kontrollü ve dikkatli bir hal alır. Keating'e göre bu (2004. Akt. Steinberg, 2008, s. 82) beş şekilde kendini gösterir.

1. Gerçekte var olanla sınırlı düşünceler olasılıkları düşünme yönünde gelişir.
2. Soyut kavramlar hakkında düşünme ve onları anlama kolaylaşır.
3. Düşüncenin kendisi hakkında da düşünebilme yetisi gelişir.
4. Tek yönlü düşünceler yerini çok boyutlu düşünme aktivitelerine bırakır.
5. Mutlak olan yerine görelilik ekseninde düşünme eğilimi başlar.

Bu değişimlerin genel açıklaması ergenlik dönemindeki bireyin önceki gelişim dönemlerine göre düşünce gücünün belirgin olarak arttığı ve daha sistematik bir düzleme ulaştığıdır.

Ergenlik döneminde, bedenin gelişen çoğu organıyla birlikte beyinde de önemli gelişimler yaşanır. Bu da bilişsel açıdan bireyin dünyasında önemli değişimleri beraberinde getirir. Ergenlikte iyice belirginleşen beyin gelişimi bireye yeni ve gelişmiş bilişsel beceriler kazandırır (Steinberg, 2008, s. 82-88). Zihinsel gelişim, ergenin sadece kendini, ailesini, yaşlılarını, arkadaşlarını ve öğretmenlerini değil; kendi dünyasını algılama biçiminde de

uzun süreli farklar yaratır. Bu dönemde ergenlerin bütün düşünme süreçleri, gittikçe artan bir şekilde geleceğe yönelik ve soyut düşüncelerle alakalı olarak değişir, idealizm kazanır ve cinsellik, ahlak, din gibi konularla alakalı gerçekten kendilerine ait bir değerler bütünü oluşur (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Ergenlik tüm düşüncelerin bütünüyle kontrol edilemediğinin, istenmeyen düşüncelere de sahip olunabildiğinin fark edildiği bir evredir. Düşünce üzerine düşünme içsel dünyayı keşfetme ve kendilik farkındalığını sağlamanın yolunu açması bakımından önemlidir. Ergenleri düşünme konusunda üst seviyeye çıkaran gelişmelerden biri de çok yönlü düşünebilme becerisini kazanmadır. Bu beceri onların birden fazla değişkenin bir arada olduğu bir sorun üzerine yorum yapabilmelerini ve belirli bir olayın ardında yatan farklı nedenleri görebilmelerini sağlar. Aynı zamanda söylenenlerin altında yatan anlamları kavrayabilir, böylece ironi veya alaycılık içeren durum veya anlatımları yakalayabilirler. Bütün bunlarla birlikte ergenler ulaştıkları bilişsel seviyeyle düşüncedeki göreliliği keşfeder. Bu nedenle bildikleri ve öğrendikleri tüm kavramlara ve aslında hayatlarındaki her şeye karşı sorgulayıcı, kuşkucu ve eleştirel olabilirler (Steinberg, 2008, s. 82-88).

Ergen, varsayımsal-tümdengelimsel akıl yürütme ve bilinenlerden çıkarsama yoluyla düşünme için fırsat sunan birçok durumda soyut olarak akıl yürütür. Ergen, bilinenlerden çıkarsama yoluyla düşünmenin mantıksal gerekliliğini anlar. Bununla birlikte, ergen gerçeğe çelişen fikirler hakkında akıl yürütür, karar alma stratejileri geliştirir ve giderek azalan şekilde imgesel dinleyici yaratır (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Ergen, bu dönemde hayali seyirci edinir. Herkesin dikkat ve ilgisinin onun üzerinde olduğunu varsayar. Kişilerin ergenin edinimlerini kontrol ettiğini düşünür ve anababa ya da öğretmenden eleştirel bir söz duymak onda ölümcül etki yaratır. Ergen, süreç içinde kişisel efsaneler yaratır. Özel ve benzersiz olduklarını, gücün zirvesine çıktıklarını düşünen ergenler bazen de umutsuzluğun dibine batmış hissederler (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

1.8.3. Ergenlikte Sosyal ve Duygusal Gelişim

Ergenlikteki psikososyal gelişim, ergenin gerçekçi ve olumlu öz görünüm ve kimlik geliştirmesini zorunlu kılar. Ergen kimliği; fiziksel, bilişsel ve sosyal yeteneklerin gelişimini duygusal ve ruhsal olgunlaşmayı ve cinsel yönelimi içinde barındıran cinsel kimliği içerir (Patton ve Harris, 2007, s. 129-138).

Kimlik gelişiminin tohumları erken atılmış olmakla birlikte, genç insanlar ergenlik ve girilmekte olan yetişkinlikten önce bu göreve iyice girmiş sayılmazlar. Erikson'a göre, karmaşık toplumlarda ergenler bir kimlik bunalımı yaşarlar. Bu, değer ve amaçların seçiminden önce, seçeneklerle denemeler yaparken gözlenen geçici bir karmaşa ve sıkıntı dönemidir. İçsel bir içerik arayışı sürecinden geçenler, eninde sonunda olgun bir kimliğe ulaşırlar (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Ergenler, bu süreçte daha bağımsız özellik gösterme eğilimindedirler. Bu nedenle kendilerini ebeveynlerinden uzak tutmaya çalışırlar. Ergenler, akran ilişkilerini genelde karşı cinsle kurarlar. Ailelerinden otonomi istemeleri, ebeveynleriyle aralarında çatışmaya neden olabilir (Hockenberry, 2011; Ocakçı, 2015). Bu yüzden ergenlerin ana-babaları, bu dönemi ergenliğin düş kırıklığı dönemi olarak görürler (Arıkan ve ark. 2013; Behrman ve ark. 2001).

Ebeveynleriyle sağlıklı ve doyurucu ilişkilere sahip ergenler, aile dışındaki çevre ve arkadaşlarıyla daha kolay ve istendik yönde ilişkiler geliştirebilmektedirler. Bu yüzden ebeveynlerin çocukları ile olan ilişkileri ve onlara nasıl davrandığı bu süreçte oldukça ehemmiyetlidir (Erwin, 2000; Steinberg, 2008).

Ergen, kimlik oluştururken bir takım ahlaki değerleri de birlikte geliştirmeye çalışmaktadır. Ergenin akranlarıyla etkileşimleri, ahlaki anlayışı destekler. Yakın arkadaşlarının çok olduğunu belirten, arkadaşlarıyla konuşmalara daha sık katılan ve sınıf arkadaşları tarafından önder olarak görülen ergenler, ahlaki akıl yürütmede daha yüksek puanlar almaktadırlar (Schonert-Reichl, 1999).

Ana-baba-ergen ilişkisindeki uyum ve dayanışma, daha az kardeş çatışması ve daha olumlu kardeş ilişkisiyle bağlantılıdır (Hetherington, Parke ve Locke, 1999).

Doğumdan itibaren anneler tarafından reddedilen ve olumsuzluk yaşayan ergenler, kardeşlerine karşı daha saldırgan olma eğilimindedirler (Brody, Stoneman ve McCoy, 1994).

Ergenlik boyunca ergenlerin, özellikle küçük kardeşleriyle ilişkileri daha eşitlikçidir. Ancak daha uzak ve duygusal olarak daha az yoğun seyretmektedir (Cole ve Kerns, 2001).

Çocuklar büyüdükçe ana-babalar, yavaş yavaş toplumsallaşma baskılarına hız verirler. Fakat bu görevi nasıl yaptıkları konusunda büyük değişiklikler gösterirler. Ana baba, desteklemeyi ana-baba-çocuk ilişkilerini sevgi ve işbirliği üzerine yapılandırarak, olgun davranışlar için model ve pekiştirici işlevi görerek, çocukların yeni beceriler edinmelerinde yol gösterip özendirerek ve akıl yürütme ve inandırmaya dayalı disiplin uygulayarak yaparlar (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Ergenlikte gençlerin, anababalarına kişisel alanlarına çağrısız girmemeleri konusundaki ısrarları arttıkça, kişisel konular üzerine ettikleri kavgalar sıklaşır. Ana-babaları sık sık kişisel alanlarına çağrısız giren ergenler, daha büyük psikolojik gerginlik belirtmektedirler (Hasabe, Nucci, L. & Nucci, M. S., 2004).

Ana-babalarının ahlaki ve toplumsal-geleneksel durumlarda onlara ne yapmaları gerektiğini söylemeye haklarının olduğunu belirten ergenlerin, aileleriyle anlaşmazlık yaşadıklarında ana-baba otoritesine meydan okumaya daha az eğilimli oldukları görülmektedir (Smetana ve Daddis, 2002).

Sayıl ve Uludağlı' nın (2009) araştırmasında, anne-babanın ergene rehberlik etmelerinin, ergenin tehlike içeren davranışıyla olumsuz ilişkide olduğu, yasaklayıcı tutumlarının ise olumlu yönde davranışıyla ilişkisi olduğu görülmüştür. Ebeveynin, ergenin nerede ve neler yaptığından haberdar olması ve ergeni akranlarıyla ilişkileri hakkında bilgilendirmesi ve yol göstermesi, ergenin risk içeren davranışlar gösterme ihtimalini azaltırken; ergenin akran ilişkileri üzerinde baskıcı davranışlara yönelik yasaklayıcı tutumlar, risk içeren davranışların görülme ihtimalini artırdığı görülmüştür.

Çocuk ve ergenler, ana-babalarının toplumsal ağlarına ve gençlik yönelimli topluluk etkinliklerine katıldıkça başka yetişkinler; sıcaklık, uyarım sağlama ve bir dizi yeterli modelli karşılaştırma yoluyla çocukları doğrudan etkileyebilirler. Bu yollar ve aile-komşuluk bağları, etkisiz ana-babalığın olumsuz etkilerini azaltabilir (Phillips ve diğerleri, 2004). Yakınlardaki yetişkinler de ayrıca, genç insanları okulu asarken ya da antisosyal davranışlar gösterirken gördüklerinde araya girebilirler.

Aile koşulları, bağlanma güvenliğini etkilemektedir. Çalışan birçok kadın, tam zamanlı iki işle başa çıkmanın baskılarını gerginlik yaratıcı bulmaktadır. Bazı anneler, yorgun ve kaygılıdırlar. Çünkü çocuğun babasından beklenilenden daha az yardım almaktadırlar. Bu anneler, bebeklerine daha az duyarlı davranarak onların güvenliğini tehlikeye atabilirler (Stifter, Coulehan ve Fish, 1993).

Aileleri ile birlikte oldukları dünyadan çıkıp, daha geniş dünyada hareket edebilecekleri 'güvenli bir üs' kuran ergenlerin, kimlik gelişimleri iyileşmektedir. Farklı etnik gruplardaki ailelerden gelen ve ana-babalarına bağlanmış hisseden, onların etkili yol göstericilik yaptıklarına inanan fakat ayrıca kendi düşüncelerini seslendirmede kendilerini özgür hisseden ergenler ertelenmiş ya da başarılı bir kimlik durumu içindedirler (Lucyckx ve diğerleri, 2008). İpotekli ergenlerin genellikle ana-babalarıyla yakın bağları vardır. Ama

sağlıklı bir ayrılma için fırsatları yoktur. Kimlik kargaşası olan genç insanlar; en düşük ana baba desteği, sıcaklığı ve açık iletişim düzeyi belirtmektedirler (Zimmerman ve Becker-Stoll, 2002).

1.9. Ergenlik Döneminde Ebeveyn Tutumu

Suner (2000) çalışmasında, ergenlerin kendilerini ilgilendiren kararlarda ailelerinden destek görmelerinin önemli olduğunu savunmaktadır. Ergenlerin aldıkları kararlarda kendilerine güvenlerinin olduğunu ve dolayısıyla ailelerinin de onlara güvenmelerini beklediklerini bildirmiştir.

Ergenler, hayatlarının büyük zaman dilimlerinde durağanlık ve yapılanmışlığa ihtiyaç duyarlar. Davranışların uzun vadeli sonuçlarını düşünemediklerinden dolayı da rehberlik ve disipline muhtaçtırlar. Bu sebeple karşılaşılması olası problemlerle etkili biçimde baş edebilmeleri için ebeveynin ilgi ve desteğini isterler (Altuğ, 2004).

Ergenler, benlik saygılarını geçerli kılmak amacıyla aradıkları insanlar konusunda daha ayırımcı hale gelirler. Bazıları daha çok ana babaya, bazıları öğretmenlere, bazıları da akranlara güvenirlir. Bu farklılıklar, ergenlerin her bağlamdaki insanların onlarla bireyler olarak ilgilendiklerine ve saygı duyduklarına inanma derecelerini yansıtır (Harter, Waters ve Whitesell, 1998).

Bazı çalışmalar ergen ve ailesi arasında yaygın fırtına ve stres kalıp yargısına varıldığını söylerken bazı çalışmalar da ise gençler ile ana-babaları arasında daha az duygusal uzaklık bulunduğunu ortaya koymaktadır (Collins ve Laursen, 2004). Bazı ergenler ve ana-babaları arasında ciddi sorunlar olmakla birlikte, ergenlerin büyük çoğunluğu kendilerini ana-babalarına yakın hissederler ve onların değerlendirmelerine saygı duyarlar (Steinberg, 2008). Aile içi sorunların, yaşamın herhangi bir döneminde ergenliğe göre daha sık görülmedir. Ergenler ve ana-babaları arasında sorun olduğunu kaydeden %25 lik dilimin, %80 inin çocuklukta da sorunlu ilişkiler yaşadığı tespit edilmiştir. Çocukluk döneminde olumlu ilişkileri olmuş ailelerin yalnızca yaklaşık olarak %5 inin ergenlikte ciddi sorunlar yaşaması beklenmektedir (Rutter, Graham, Chadwick ve Yule, 1976).

Yapılan bir çalışmaya göre ana-babaların yaklaşık üçte ikisi ergenliği, ana-babalığın en zor dönemi olarak tanımlamışlardır (Pasley ve Gecas, 1984). Ayrıca başka birçok araştırma, aile hayatında bu dönemin ana-babaların evlilik ve yaşamdan haz alma açısından düşük düzeylere işaret ettiğini ortaya koymuştur (Gecas ve Seff, 1990).

Beyaz aileler arasında yapılan birçok araştırma, gençler çocukluktan erinlik ortasına doğru olgunlaştıkça ana-babaları ile aralarındaki mesafenin arttığını ve özellikle ergenler ve anneleriyle arasındaki çatışmaların yoğunlaştığını göstermektedir (Laursen, Coy ve Collins, 1998).

Ergenler, büyüme süreçlerinde etkinliklere, özellikle de ailece yapılan etkinliklere, giderek daha az zaman ayırmaya başlamaktadır (Larson ve diğerleri, 1996).

Ergen, bu süreçte daha fazla özerklik için bastırırken; ebeveynler, daha fazla birliktelik için bastırır. Ana-baba ve ergenin birbirlerindeki değişikliklere uyum sağlayarak yavaş yavaş girdikleri bu dengesizlik hali sürtüşmeye de neden olur (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Ergenlik sürecinde ebeveyn ile ergen arasındaki düşünce ayrılıkları çoğalmakta ve bu yüzden ergen ile anne baba arasında çatışmalar da yoğunlaşmaktadır (McKinney, Milone ve Renk, 2011).

Ailede kural koyulurken veya karar alınırken ergenlerin söz sahibi olamamaları nedeniyle ebeveynleriyle sık sık çatışma yaşadığı görülmektedir. Alanyazında yer alan birçok çalışma (Pinquart ve Silbereisen, 2002) da ergenlerin televizyon izleme süresi, eve geliş-gidiş saatleri ve arkadaş seçimi gibi konularda ebeveynleriyle çatışmalar yaşadığını belirtmektedir. Demir (2007) tarafından yapılan çalışmada da benzer biçimde, ders çalışma ve arkadaş seçimi konularının ebeveyn müdahalesinin en yoğun hissedildiği alanlar olduğu görülmektedir.

Graber, Brooks-Gunn ve Warren (1995) çalışmalarında, çocuk ile ebeveyn arasındaki ilişkinin sağlıklı ve olumlu olmaması durumunda çocuğu strese sokacağını hatta erken ergenliğe girmesine sebep olabileceğini bulmuşlardır.

Ebeveynler; ergenin bireyselleşmesine müsaade ederlerse, ergenlik süreci olumlu devam edecektir. Diğer yandan ebeveynler, ergenin durumundan endişe ediyorlar ve özgürlük taleplerine karşılık sağlayamıyorlar ise ergenlik süreci olumsuz geçecektir (Palmonari, Kirchler ve Pombeni, 1991).

Shiek (1999) araştırmasında, ebeveynin olumsuz özellikleriyle ergenin ruh sağlığı ve baş etme becerileri arasında bir ilişki bulmuştur (Shiek aktaran, Çuhadaroğlu ve diğerleri, 2004).

Rogge (2001)'e göre ergenlik çağındaki bireyin kendini riske atıcı davranışları, çocuğun duygusal açıdan memnun olmadığına işaret eder. Aslında bu durum, çocuğun konuşmadan kendisine yardım edilmesi için haykırması demektir. Bu yardım çığlığı, mutsuz ve sorunlu

durumlara dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Bu durum anne-baba-çocuk ilişkisinde duygusal açıdan bir boşluk, bir eksiklik olduğunu göstermektedir.

İntihar eğilimli ergenler, gerginlik yaratıcı olaylar yaşamış olabilirler. Bu olaylar arasında, daha kötü ekonomik durum, aile sıcaklığından yoksunluk, sık ana-baba-çocuk çatışması, istismar ve ihmal sayılabilir (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Eryüksel (1996), araştırmasındaki psikiyatrik örneklem içerisinde yer alan ergenlerin normal örneklem grubundakilere göre ebeveynleriyle ilişkilerinde daha çok çatışma yaşadıkları görülmüştür. Araştırmacı, bu ergenleri problem çözme ve iletişim becerilerinin yetersiz olduğunu da belirtmiştir.

1.9.1. Demokratik Ebeveyn Tutumu

Bu aile tutumu çocukları bağımsız olmaya teşvik eder, ama çocuğun eylemlerine de sınırlar ve kontroller getirir. Genelde sözlü alışverişe izin verilir. Demokratik ana-babalar çocuklarına karşı sıcaktırlar ve onlara sevgilerini hissettirirler. Ebeveynler, çocuğun yapıcı davranışı karşısında memnuniyet ve destek gösterirler. Aynı zamanda çocuklardan olgun, bağımsız ve yaşına uygun davranışlar beklerler. Ebeveynleri demokratik olan çocuklar; sıklıkla neşeli, öz kontrolü yüksek, kendine güvenen ve başarı yönelimli bir yapıdadır. Böyle çocuklar akranlarıyla dost canlısı ilişkiler içindedirler, yetişkinle işbirliği yaparlar ve stresle başa çıkabilirler (Santrock, 2012, s. 23).

En başarılı ebeveyn yaklaşımı, yüksek kabul ve katılım, uyarlanabilir denetim teknikleri ve uygun özerklik vermeyi içerir. Demokratik ebeveynler; sıcak, dikkatli ve çocuğun gereksinimlerine duyarlıdırlar. Çocuğu yakın bir bağlanma içine çeken, hoş ve tadı çıkarılabilir, duygusal olarak doyurucu ebeveyn-çocuk ilişkisi geliştirirler. Aynı zamanda demokratik ebeveynler sıcak, dikkatli ve çocuğun gereksinimlerine duyarlıdırlar. Demokratik ana-babalar kararlı, anlaşılabilir denetim de uygularlar. Onlar çocuklarına giderek artan bir biçimde ve uygun ölçülerde özerklik tanıyarak çocuğun seçim yapmaya hazır olduğu alanlarda kararlar almasına izin verirler (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Demokratik ebeveynler çocuklarıyla ilgilidirler ancak davranışlarında disiplini elden bırakmazlar. Çocuğun davranışlarına yönelik standartları ortaya koyar, çocuğun ihtiyaçlarına ve yeteneklerine uygun beklentiler geliştirirler. Özerklik gelişimine ve kendini yönlendirmeye önem verirler, fakat çocuğun davranışlarına yönelik son sorumluluğu üstlenirler. Demokratik ebeveynler çocuklarıyla akılcı ve yaşam odaklı bir biçimde

ilgilenirler, disiplin konuları üzerinde çocuklarıyla devamlı tartışılar ve onlara açıklamalarda bulunurlar (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Demokratik ana-babaların çocuklarıyla sözel etkileşimde bulunma olasılıklarının yüksek olmasından ötürü, psikososyal yeterlilik gelişimi için temel oluşturan bilişsel gelişim türlerini beslemeleri de daha olasıdır (Smetane, Crean ve Daddis, 2002).

Demokratik ana-babalar, otoritelerini uygularken diğer ana-babalara göre ergenlerin kişisel tercihlerini ahlaksal konulara dönüştürme olasılıkları daha azdır (Smetana, 1995).

Çocuğun kendi davranışlarının demokratik ana-babalık uygulamalarının şekillenmesinde önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir (Stice ve Barrera, 1995).

Demokratik ebeveynler, her çocuğun kendine özgü bir gelişim kapasitesi olduğunu bildikleri için, çocuklarının özgürce gelişmesine, becerilerinin ortaya çıkmasına ve kendilerini gerçekleştirmelerine müsaade ederler (Sezer ve Oğuz, 2010).

1.9.2. İhmalkâr Ebeveyn Tutumu

İhmalkar ebeveyn tutumu, ana-babaların çocuğun yaşamıyla son derece ilgisiz olduğu bir tutumdur. Ana-babaları ihmalkâr olan çocuklar, ana-babalarının yaşamlarının diğer yönlerinin kendilerinden daha önemli olduğu duygusu geliştirirler. Ana-baba tutumu ihmalkar olan çocuklar sosyal olarak yetersiz olma eğilimindedirler. Çocuğun öz kontrolü zayıftır ve bağımsızlığı pek kaldıramazlar. Sıklıkla düşük öz saygıya sahiptirler, olgun değildirler ve aileye yabancılaşabilirler. Ergenlikte okuldan kaçma ve farklı suç modelleri sergileyebilirler (Santrock, 2012, s. 23).

İlgisiz-kayıtsız ana-babalar, çocuklarıyla etkileşim için ayırmak zorunda oldukları enerjiyi ve zamanı en aza indirmek için ne gerekiyorsa onu yapmaya gayret ederler. Çocuğun okulda ya da arkadaşlarıyla geçirdikleri yaşamlarına çok az ilgi gösterirler. Karar verirken çocuğun düşüncesini ender olarak dikkate alırlar. Çocuk için iyi olanı yapmaktan çok ana-baba merkezlidirler; ev yaşantılarını temelde kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda yapılandırır (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

İlgisiz, ihmalkar ya da istismar eden ana-babalık; başkalarına karşı öfke, fiziksel istismar gibi farklı davranış sonuçlarına ve depresyona yol açar (Sheeber, Hops, Alpert, Davis ve Andrews, 1997).

Çocuklara ilgisiz tutum göstermenin çocuk üzerinde birçok olumsuz etkisi vardır. Dahası çocuklar bu davranışlardan aşırı derecede zarar görürler. İhmal ve kötü muameleyle karşılaşır. Bu çocuklar, bağımlılık, suçluluk, saldırganlık, kendini değersiz hissetme ve depresyon eğilimi gösterirler(Dursun, 2010).

1.9.3. Aşırı Hoşgörülü Ebeveyn Tutumu

Aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumu, ana-babaların çocuklarıyla yakından ilgilendikleri fakat onlara az talep ve kontrol yükledikleri bir ebeveyn tarzıdır. Bu tür ana-babalar, çocuklarına her istediklerini yapmaları konusunda izin verirler. Bazı ebeveynler, sıcak bir ilgi ve az kısıtlama ikilisinin, yaratıcı ve güvenli bir çocuk ortaya çıkaracağına inandıklarından çocukları özellikle bu şekilde yetiştirirler. Ancak, ebeveynleri aşırı hoşgörülü olan çocuklar, nadiren başkalarına saygı duymayı öğrenirler ve ayrıca kendi davranışlarını kontrol etmede zorluk çekerler. Bu çocuklar; hükmedici, benmerkezci, uyumsuz olabilir hatta akran ilişkilerinde zorluk yaşayabilirler (Santrock, 2012, s. 23).

İzin verici ebeveynler; kabul edici, yumuşak bir davranış biçimi sergilerler ve disiplin konularında daha edilgindirler. Çocukların davranışlarına ilişkin talepleri diğer tutumlara göre daha azdır ve çocuğa yüksek oranda davranış özgürlüğü tanır. İzin verici ana-babalara göre kontrol çocuğun özgürlüğüne müdahaledir ve çocuğun sağlıklı gelişimini sekteye uğratır. Çocuğun davranışlarını aktif olarak şekillendirmektense; kendilerini çocuklarının gerektiğinde kullanabileceği kaynaklar olarak görürler (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumunda anne ve baba, büyük bir problem olmadığı koşulda çocuklarının davranışlarına, olumlu ya da olumsuz bir şekilde müdahale etmemektedir. Bu tutum ile yetişen çocuklar, sorumluluk sahibi olamayabilir. Dahası diğer kişilerin yaşamlarına müdahil olma eğilimi gösterebilirler. Bu çocuklar, saldırgan ve düşük özgüvenli olurlar. Hatta kendini denetlemede problem yaşarlar. (Musaağaoğlu, 2004).

1.9.4. Otoriter Ebeveyn Tutumu

Bu ebeveyn tutumu, bireyi ebeveynlerinin kurallarına uymaya ve kendi iş veya çabalarına saygı duymaya zorladığı sınırlayıcı ve cezalandırıcı bir tutumdur. Otoriter ebeveyn, çocuğa katı kurallar koyar, çocuğu kontrol eder ve çok az sözel iletişime maruz bırakır. Otoriter ana-babalar aynı zamanda kuralları sert bir şekilde uygulayıp onları açıklamayabilir ve çocuğa yönelik hiddet gösterebilir. Otoriter ebeveynlerin çocukları, çoğunlukla mutsuzluk, korku ve

kendilerini diğerkleriyle karşılaştırma konusunda kaygılıdırlar, faaliyetleri başlatmada başarısız olurlar ve zayıf iletişim yeteneklerine sahiptirler (Santrock, 2012, s. 24).

Otoriter ana-babalar tarafından yetiştirilen ergenler, genellikle ana-babalarının onaylamadığı davranış bozuklukları gösteren arkadaşlar edinirler (Adamczyk-Robinette, Fletcher ve Wright, 2002).

Otoriter tutumda aileler, çocuğun küçük bir hatasında bile onlara ağır cezalar verirler. Cezanın çeşitleri her ailede farklıdır. Otoriter tutum sergileyen aileler dayak gibi fiziksel cezalara da başvurulabilirler; suçlama, mahcup etme gibi duygusal cezalar da uygulayabilirler. Hatta sevdiği şeylerden çocuğu alıkoyup onu yoksullaştırarak da cezalandırabilirler. Bu tutum, korku odaklıdır. Sevgi, ancak istendik davranış sergilendiğinde gösterilir. Otoriter tutumda çocuk, şımarmanın diye uyurken sevilir. Aşırı baskıcı ve disiplinli bir hayat düzeni mevcuttur. Çocuk bu tutuma karşı mecburen boyun eğici olmak zorundadır (Çağdaş ve Seçer, 2004, s. 264).

Otoriter ve baskıcı ebeveynlerle yetişen çocuklar, anne babasının isteklerini, onların onayını almaktan çok , cezadan kaçma amacıyla yaparlar. Çocuklar arzu etmedikleri, hoşlarına gitmeyen iş veya davranışı sadece ebeveynlerinin isteğini yerine getirmek için yaparlar. Bu nedenle çocuk gelecekte silik bir kişilik edinebilmektedir (Akın, 2009).

1.9.5. Tutarsız (Kararsız ve Dengesiz) Ebeveyn Tutumu

Tutarsız (kararsız ve dengesiz) tutum, ebeveynin uzlaşmadığı ve yaşadıkları görüş ayrılıkları ile çocuklarına yansıttıkları kararlı olmayan davranış biçimleri sonucu çocuğun doğru ve yanlışın ayırımına karar veremediği tutumdur (Gümüş ve diğerkleri, 2011).

Görüş ayrılıkları sonucu oluşan tutarsızlık, ebeveynin değişik tutumlarından kaynaklanabilir. Ergenlik yıllarında tutarsız tutuma sahip anne baba; çocuğunun arkadaşlarıyla sinema, tiyatroya gitmesine veya kültürel faaliyetlere katılmasına sınır koyabilir. Fakat bir yandan da ona sürekli büyüdüğünü, artık problemlerini kendisinin aşabilmesi gerektiğini, kararlarını kendi başına alabilmesi gerektiğini söyler. Bu tutumda disiplin, aslında vardır fakat nerede ve ne zaman uygulanacağı bilinmez (Çağdaş ve Seçer, 2004, s. 264).

Ceyhan (2008), tutarsız ebeveynleri tanımlarken aile bireylerinin, kendi aralarındaki fikir uyuşmazlıklarına ya da sürekli değişen ebeveyn davranışlarına dikkat çekmektedir.

Ebeveynlerden biri, çocuğa ilgili davranırken diğeri baskıcı davranmakta ya da bir gün izin verilen bir konuda başka bir gün izin verilmemektedir.

1.9.6. Mükemmeliyetçi Ebeveyn Tutumu

Bu tutumu uygulayan ebeveyn, kendisinin ulaşamadığı ideallerine çocuğunun kapasitesini önemsemeden ulaşmasını isterler. Her alanda başarılı olmak gibi çocuğa ağır yük verilir. Çocuk çocukluğunu doyasıya yaşayamaz, sağlıklı bir kişiliğe sahip olamaz. Sevgi ve nefret karışımı duygular yaşar. Ebeveynlerin çocuktan istekleri sürekli devam eder ve bu denli doyumsuz olduklarından dolayı çocuk da doyumsuz olur (Santrock, 2012, s. 24).

Tuzgöl (1998)' e göre, bu ebeveynlerin çocuklarından beklentileri oldukça fazladır. Ebeveynler çocuklarından kusursuz davranış isterler. Araştırmacılardan bazıları bu tutumun ailenin çocuğa karşı hissettiği ama gizlediği reddetme duygusundan geldiğini söylemektedirler.

Mükemmeliyetçi ebeveyn tutumunun ağır bastığı ailelerde büyüyen çocuklarda görülen kişilik özellikleri şu şekildedir: Bu çocuklar ebeveynlerine karşı koşullu sevgi geliştirirler. Çocuklar sevgi görmeleri için ebeveynlerini mutlu etmeleri gerektiğine inanırlar. Yanlış yapmaktan çekinirler, başarılı olmak için fazla çalışırlar, çevresindeki olayların sorun olmadan işlenmesini isterler ve sosyal ilişkilerde zorlanırlar (Öz, 2005).

1.9.7. Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu

Annenin aşırı koruyuculuğu, farklı türlerde gelişmektedir. Annenin ilk çocuklarının vefatı yada uzun süre çocuklarının olmaması annenin koruyucu olmasının sebeplerdendir. Diğer nedenlerden biri annenin kendi çocukluğundaki yaşantılarıdır. Annenin sevgi ve sıcaklıktan uzak bir ailede yetişmiş olması, bu yüzden çocukluklarında da yoksun kaldıklarını vermek isterken aşırı davranışları buna sebep olmaktadır. Yine babanın aileye az dahil olması, böylece baba ile anne arasında paylaşılan sosyal ilişkinin azlığı da diğer bir etkindir (Ekşi, 1990, s. 25).

Bu tutumu gösteren ebeveynler, aşırı kontrolçüdür ve çocuğun davranışlarına sürekli müdahale etmeye çalışır. Ebeveynler, çocuk istesin ya da istemesin yine de o kararı alırlar ve bunda da kendilerini haklı görürler (Kulaksızoğlu, 1998).

Çocuğun büyümesine müsaade edilmeyen bu aşırı koruyucu ortamda, çocuğun “toplumsal gelişimi” engellenmiş olur. Bu durumda onun arkadaşlarıyla olan ilişkilerine kötü etki eder

ve arkadaşları tarafından dışlanmasına sebep olabilir. (Yavuzer, 1995, s. 18; Yavuzer, 2001, s. 31).

Bu çocuklar, aşırı bağımlı olurlar ve her şeylerini annelerinden beklemeye yönelirler. Kendi kendilerine karar alamazlar, bir başkasına fikir sormadan bir şey yapamazlar. El becerilerini ilerletemedikleri için beceriksiz olurlar. Bu da onlarda güvensizliğe yol açar. İstediklerini ağlayarak dile getirirler, izin verilmezse verilene kadar ağlar ve mızımızlanırlar. Büyüdüklerinde, sürekli birşeyler isteyen, istediği olmazsa sinirlenen kişilikler geliştirebilirler (Navaro, 1987).

Özellikle korkulu ve ketlenmiş çocuklarda anababalar, aşırı koruma ve çocuğun toplumsal sorunlarını onun için çözülme eğilimini bastırmak zorundadırlar. Eğer ebeveyn, bunu bastırmazsa çocuk güçlüklerini daha da kötüleştirir (Berk, Dönmez ve Onur, 2013).

Bu tutumu sergileyen ebeveynler, çocuklarının bütün ihtiyaçlarını giderirler. Çocuklarına yemek yedirir, çocuğunun çantasını taşır ve çocukları adına ödev yaparlar. Dışarıda vakit geçirmelerine, akranlarıyla oynamalarına müsaade etmezler (Özbey, 2004, s. 42).

Geç yaşta çocuk sahibi olanlar, çocuklarına karşı daha koruyucu tutum sergileyebilirler. En küçük çocuklar, evin tek kızı veya oğlu olanlar, fiziksel olarak daha dikkat çekici olanlar, daha başarılı çocuklar da daha çok korunurlar. Yapılan araştırmalara göre; anneler, babalara göre daha koruyucu bir tutum sergilemektedir. Sebebi Türk kültüründe bir anneden beklenen annelik rolünün çocuğuna karşı daha fazla koruyucu olma algısından kaynaklı olabilir (Çağdaş ve Seçer, 2004, s. 253).

Çocuklarıyla alakalı hayali ve aşırı beklentiler içindeki ebeveynler, çocuklarının okul başarısızlıklarını, itaatsizlik veya sorumsuzluk olarak görürler. Bundan dolayı bu davranışları algılamada güçlük çekebilirler ve karşılığında sözlü saldırıda bulunabilirler, aşırı disipline yönelebilirler veya çocuğa yönelik ilgilerini tümüyle yitirebilirler (<http://www.unicef.org.tr>).

1.10. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Tanımı

Literatürde Y kuşağını yakından takip ederek yetiştiren ve sürekli etrafında olan ebeveynlere “Helikopter Ebeveynler” denmektedir (Howe ve Strauss, 2007, s. 63).

Padilla’ya göre, helikopter ebeveynlik yeni bir ölçüm değildir, potansiyel olarak çocukların hayatında aşırı koruyucu olan aileleri içeren bir terimdir (Padilla-Walker ve Nelson, 2012).

Helikopter ebeveynler eşsiz bir fenomendir (Odenweller, Booth-Butterfield ve Weber, 2014) ve eşsiz bir aile kontrolüdür. Aşırı müdahil olmayı ve bunun yoğunluğunu tanımlayan bir kavramdır (Willoughby ve diğerleri, 2015).

Helikopter ebeveynler, çocuklarının hayatlarına aşırı müdahil olmaktadır. Hatta durumu sırnaşıklıkla kadar getirmektedirler. Fakat çocuklarının iyiliği ile ilgili de her daim endişeleri vardır (Willoughby ve diğerleri, 2015).

Padilla-Walker ve Nelson (2012) helikopter ebeveynlik için çocuğa çok yüksek derecede yatırım yapmış anne babaları tanımladığını söylemiştir. Padilla-Walker ve Nelson bu ailelerin çocuklarının iyilikleriyle ilgili endişeleri olduğunu fakat iyi niyetlerinin yanlış yönlendirilmiş olduğunu söylemiştir.

Cline ve Fay “Amerikan popüler medyasının helikopter aileler ve onların tartışma konusu olmasından doymuş durumda olduğunu belirtmişlerdir (Cline ve Fay, 1990). Son zamanlarda bu konunun popüler olmasına ve ‘ üniversite yöneticilerinin bu tarz ailelerin çocukları üzerindeki etkilerini tanımlamak için ‘ telefonda mesajla, e-mail ya da sosyal medya üzerinden ulaşmasına rağmen, bu tarz aile uygulamaları gittikçe artan bir seviyeye ulaşmıştır (College Parents of America, 2006; Cutright, 2008).

Somers, geniş çaplı yaptığı bir çalışmada Amerika’daki 15 üniversitedeki bütün sosyo-ekonomik durumda ailelerin hepsinin %40-60’nın helikopter olduğunu öne sürmektedir (Howe ve Strauss, 2007).

Helikopter ebeveynlik sadece Kanada ve Amerika’da değil; Latin Amerika, Asya, Avrupa ve dünya çapında görülen ve gelişen bir trenddir (Somers ve Settle, 2010). İsveç’te ise, helikopter ebeveynler, kıvrım ebeveynler olarak da adlandırılmaktadır (Bartlett ve Lerose, 2010, s. 92).

Somers ve Settle (2010) aslında helikopter ebeveynlik konusunun deneysel bir araştırma olmamasından dolayı anemic yani kansız olduğunu öne sürmüştür.

Helikopter aileler hakkında popüler kitaplarda ve dergilerde bazı bilgiler bulunur. Örneğin; bir kitapta çocuğun çevre koşullarından korunması amacıyla ailesi tarafından sarı ikaz bandıyla kaplandığını gösteren resimler vardır (Marano, 2008, s.51). Yine dergilerde ailelerin çocuklarını nasıl bunaltdığını ve çocuklarını nasıl hassaslaştırdığını gösteren balon kabarcıklı ambalajlara sarılmış çocuk resimleri bulunmuştur (Gibbs, 2009).

Helikopter aileler; ırk, yaş din farketmeksizin her ailede olabilir. Bazı uzmanlar ise bunun daha çok sınıfsal farklılık, ırk, etnik köken, kültür ve finansa dayalı değişiklik gösterdiğini söyler (Vinson, 2013).

Segrin, “ helikopter ebeveynler, aşırı koruyucu olurlar ve uygunsuz taktiklerle çocuğun gelişimine etki ederler. Bu aşırı ilgili olma taktiği çocuğun potansiyelini olumsuz sonuçlardan korumak ve başarısını garantilemek için vardır. Ama helikopter aileler, çocuklarının kendi verdiği kararlarıyla ilgili sorumluluklarını almalarına engel olmaktadır” (Segrin, Woszidlo, Givertz, Bauer ve Murphy, 2012, s. 237).

Duke üniversitesinde sosyolog olan Many Elizabeth Dughes, helikopter ebeveynler ekonomik güvensizliğin bir işareti olabilir fikrini öne sürer. Tüketici güvenlik indeksi, işsizlik oranları gibi unsurlar ekonomiye güveni etkilediği gibi ailelerin tutumlarını da etkilemektedir. Örneğin; röportaj yapılan bir anne, kendi kontrolünün ötesinde çok fazla şey olduğundan bahsetmiştir: Terör tehdidi ve çevresel konular gibi. Anne bu tarz büyük durumları kontrol etmenin zor olduğunu ama en azından bunlar içerisinde kızının nasıl bir gün geçireceğini kontrol edebileceğini dile getirmiştir (Hunt, 2008).

Dünyada meydana gelen bu itici gücün başkalarıyla sürekli iletişim halinde olmak gibi bir yeteneği vardır. Bu değişim toplumun yapısını tam anlamıyla değiştirecektir. Milenyumda doğanlar, cep telefonlarıyla büyüdüler ve onlar için sürekli iletişim halinde olmak aslında çok normaldir. Üniversiteli ergenler ebeveynleriyle günde 3-4 kere konuşmaya dünden razıdır. Muhabbet etmekten ve tavsiye almaktan da memnundurlar. İndiana üniversitesi öğrenci danışmanı ve psikoloğu olan Meno, cep telefonlarına sanal göbek bağı demektedir. Bu sayede uzaklardan bile ebeveynler kolayca çocuklarının üzerinde gezebilmektedirler (Boen, 2007, s.1).

Baby Boomer döneminde doğan aileler, tüketicilerdir ve üniversiteyi madde ve eşya olarak görmektedirler. Bir çeşit ürün sahip olmaya ve emin olmak için daha da derine gitmeye ilgilidirler. Bu süreçte önceden de sıkça belirtilen helikopter ailelere dönüşmektedirler. Eğer henüz helikopter olmamışlarsa bu onların kendi millenyum kuşakları tarafından nasıl yetiştirildikleriyle ilgilidir (Howe ve Strauss, 2003, s. 61).

Bugünün ebeveynleri kendi büyüdükları aileye göre daha az sayıda çocuğa sahiptirler. Bu da demek oluyor ki her bir çocuğa daha çok para ve zaman harcanabilir. Bu sebeple milenyumlular korunmuş ve programlanmış bir grup olmaktadır. Onlar, araçta zorunlu

çocuk koltuğu, çocuk kaskı, oyun grupları, futbol eşya takımları ve yüzme takımları bulunduran bir nesilden gelmektedirler (Hunt, 2008).

Helikopter ebeveynler çocuklarına karşı bütün engelleri yok etmek için çılgınca bir artış içindedirler. Araştırmacılar LeMoyne ve Buchahan, ebeveynlerinin kaygısının normal olduğunu fakat helikopter ebeveynlerin işlevsiz olduğunu ve uygun olmayan oranda kaygılandıklarını belirtmektedirler (Bartlett ve Lerose, 2010, s. 92).

Bu ebeveynlerin, sürekli diğerleriyle iletişimde olma yeteneği ve teknolojinin fırsatlarını kullanarak ulaşım sağlama durumları da helikopter ailenin yaygınlaşmasının nedeni olabilir (Marano, 2004). Ekonomik güvensizlikler ve eğitim masraflarının artışı gibi faktörler de helikopter ebeveyn olmayı ve helikopter ebeveynlerin artışını sağlıyor olabilir (Hunt, 2008).

1.11. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Özellikleri

Bu ailelerin tüm iletişim yetenekleri televizyon ve bilgisayar aracılığıyla kazanılmıştır. Ayrıca internetle birlikte tüketicilere dünyanın durumu hakkında, değişen aile trendleri hakkında bir tür eğitim sahası açmışlardır (Wesner ve Tammy, 2008).

Çoğu helikopter ebeveyn fazlasıyla çocuklarının hayatlarına dahildir. Bu demek oluyor ki; çocuklarını günde 3-4 kez telefonla ararlar ya da onlara mesaj atarlar, çocuklarının notlarını okurlar, onlar için yapılacaklar listesi hazırlarlar, iki haftada bir 2 saat araç kullanarak yurt odalarını temizlemeye giderler, orada onların bulaşıklarını ve çamaşırlarını yıkarlar, çocuklarını sabah derslerine kalkmaları için ararlar. Çocukları ise ebeveynlerine notlarını, ders programlarını kontrol etmeleri için şifrelerini verirler ve eğer çocuğun ailesinin dersle ilgili gördüğü şeyler hoşlarına gitmezse hemen telefonla dekanı ararlar (Hunt, 2008).

Rainey (2006) Amerika üniversitelerindeki ebeveynler üzerinde yapılan bir çalışmada ankete katılan 893 ebeveynlerden %74 ünün haftada 2-3 kere 173 ünün ise günde en az bir kez iletişime geçtiğini tespit etmiştir.

Helikopter ebeveynler, çocukları hakkında birçok soru üzerinde düşünmektedirler: Çocuğum hangi üniversiteye gitmeli? , Hangi işi almalı? Hangi şehirde yaşamalı? soruları gibi (Carroll, Bizer, Hayes ve Stickler, 2005, s.613-622).

Aslında helikopter ebeveynlik, hamilelik esnasında başlar. Bu hamileliği nasıl daha olumlu geçiririm araştırmasıyla devam eder. Çocuk doğduğu anda ailelerin bu tutumu çocuklarına koruyucu bir zırh giydirmek ile başlar. Bunu da güvenlik önlemlerine dayandırır ve bakıcıları izleyen kameralar takarak devam ederler. Bebeklerine kask, çocuklarına dizlik,

hatta çocukları izleyen GPS takarlar (Bernstein ve Triger, 2010). Aileler, çocuklarının oyun zamanları da dahil olmak üzere bütün zamanlarını organize ederler (Hunt, 2008).

Helikopter ailelerin literatüre uygun örnek davranışları vardır. Bunlar: Bir babanın kızının yurdunda bir fare olduğunu bildirmek için akşam 11’de kurumu araması, bir annenin oğlunun uyku sorunu yaşadığını bunun sebebinin oğlunun oda arkadaşının horlaması olduğunu söyleyerek yurt müdürünü araması, bir öğrencinin sınavdan kötü not almasından dolayı ailesinin profesörü arayıp oğlunun bu notu hak etmediğini söylemesi ve bir ailenin çocuğunun istediği sınıfta olamamasından endişe duyması ve erken kayıt yaptırmak için kurumun ofisinde yöneticiyle görüşme yapması gibi (Somers ve Settle, 2010).

Eaton ve Pomerantz (2000) 408 ebeveyn üzerinde yaptıkları çalışmanın neticesinde katılımcı ebeveynlerin %20’sinin kendi özsayıgılarını çocuklarının başarılarına göre temellendirdiklerine ulaşmışlardır.

Helikopter ebeveynlik ile ilgili 400 öğrencinin katıldığı ankette ergenlerin 4 te 1 inin ailelerinin aşırı ilgisinin sinirlendirici ve utanç verici olduğunu söylemiştir. Fakat eski zamanlara göre; şimdiki çocukların, ailelerini daha kabul edilebilir gördüğü söylenebilir (Howe ve Strauss, 2007).

Aileler, helikopter ebeveynliğe zaman zaman dirense de rahatlık tarafından da baskılanmaktadır. Bugünün çocukları, geçmişe göre daha az özgürlerdir ve daha az oyun zamanları vardır. Aynı zamanda dahil oldukları daha çeşitli okul ve katılımları için ödülleri verildiği okul sonrası aktiviteleri vardır (Gibbs, 2009).

Helikopter ebeveynler, ev dışında da çocukların etrafında gezinirler. Onlar; oyun alanlarının, çalışma yerlerinin ve okulların etraflarında dolaşan arılar gibilerdir (Sullivan, 2011).

1.12. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Olumlu Etkileri

Helikopter ebeveyn tutumunun olumlu etkileriyle ilgili çok az çalışma bulunmaktadır.

Lipka, (2007) birçok araştırmanın bulgusuna tam ters bir görüş öne sürmektedir: “*Öğrenci ilişkileri hakkındaki ulusal anket sonuçlarının, helikopter ailelerin aslında ergenlerin gelişmesine yararlı olabileceğini gösterdiğini savunur*”.

Ergenlerin, önceki jenerasyona göre aileleriyle daha yakın ilişkide olduğu gözlenmiştir. Bu durum; gençlerin ailelerine hayatlarını daha fazla anlatmalarına, ailelerinin günlük yaşam

aktivitelerine katılmasına izin vermeye ve desteklerine duyduğu güvenin artmasına yol açmıştır (Howe ve Strauss, 2007).

1.13. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Olumsuz Etkileri

Dr. Mel Levine, helikopter ebeveynliğe maruz kalan çocukların harap edildiklerini söylemektedir. Levine’e göre; çocukların daima korunması ve üstlerine düşülmesi, ileri ki hayatlarında sağlıklı ilişkiler oluşturmalarını ve mesleklerini uygulamalarını engelleyecek derecede tehdit edici olabilir. Bu ebeveynler, çocuklarına normalde bir çocuğun sahip olması gerekenden daha olağanüstü bir statü yaratmaya çalışırlar. Çocuğu derinden etkileyen en önemli sorunlardan biri de problem çözme becerilerinin gelişmesidir. Fakat, helikopter ebeveynler, çocukları bir problemle karşılaştıklarında veya kararsız kaldıkları anda hemen olaya dahil olurlar. (Levine, 1994).

Helikopter ebeveynliğin faydaları üzerine yapılan araştırmalara rağmen fazlaca negatif sonuçlar olduğu da tartışılmaktadır. Kathleen Vinson (2013): ‘‘Helikopter aileler, çocuklarla ilgili birçok alanda otoriter görünebilirler. Ama bu tutum çocukların performans gelişiminde bağımsız hareket etmesini engeller’’ demiştir (LeMoyne ve Buchanan, 2011).

Aslında ailelerin çocukları üzerinde yarattığı aşırı müdahilliği; çocukların aktivitelerine karışmanın, onların her dakikalarını planlamanın, onların mutluluğunu, sağlığını ve başarısını pozitif etkilediğini düşünseler de aslında onlar için daha az yararlı olduğu tespit edilmiştir (Schiffrin, Godfrey, Liss ve Erchull, 2015).

Ailenin müdahalesi, çocuğun yetişkinliğe geçiş sürecinde de etkilidir. Florida üniversitesinde yapılan bir araştırmada; ailelerin, destekçi ailelerden çok aşırı ilgili ailelere geçiş yaşamasının, bu çocuklarda depresyon ve anksiyeteye yol açtığı tespit edilmiştir (Reed, Lucier-Greer, 2016)

Genç çocuklarda bu aşırı müdahil olma durumu; endişeyle, geri çekilmeyle, depresyonla ve güvensiz eğilimle ilişkilidir. Genç yetişkinlerde ise helikopter ebeveynlik, daha çok ilişki problemleriyle alakalıdır ve bu tarz aile biçimi, kişisel ilişkileri ve sosyal problem çözüm yeteneklerini olumlu etkilememektedir (Bayer, Sanson ve Hemphill, 2006).

Bu aşırı müdahalenin olduğu helikopter ebeveynlik, düşük fiziksel aktiviteyle de ilişkilidir. Yani helikopter ebeveyne sahip çocukların, daha az fiziksel aktivitede yer aldığı görülmektedir (Janssen, 2015).

Helikopter ebeveynlik, çocukların tüm gelişim sürecinde etkilidir. Aşırı müdahil olan aile biçiminin bazı negatif sonuçları vardır. Bu sonuçlar sadece çocukken, gençliklerinde ve genç yetişkinliklerinde geçirdikleri depresyonlarını içeren psikolojik durumları değil psikolojik durumlara bakış açısını da etkilemektedir (LeMoyne ve Buchanan, 2011).

Florida state üniversitesinde çalışan Kayla: “Helikopter aileler, aşırı müdahale edici ailelerdir. ‘Her şeyi iyi niyetle yapıyorlar fakat bu durum desteğin ötesine geçiyor ve çocukların erişkinliğe geçiş kararlarını engelliyor.’” demiştir. Kayla ve mallory, “çocuk ve aile çalışmaları” adlı gazetede helikopter aileyi açıklamışlardır. Bu aile tipinin genç yetişkinlerin kendini nasıl gördüğü üzerinde etkili olduğunu ve bu çocukların zorluklarla karşılaşacaklarını ve negatif durumlarla baş ederken sorun yaşayacaklarını belirtmişlerdir. Lucier’a göre; “ailelerinizin sizinle nasıl bir iletişim seçtiği sizin kendinizi nasıl gördüğünüz ile alakalıdır. Eğer aileniz size destekleyici tutum sergiliyorsa bu ‘sizin kendi finansal durumlarınızla baş edebilme veya kendi derslerinizi kendiniz seçebilirsiniz görüşüne yöneliktir. Helikopter davranışın arkasında da iyi niyet vardır. Ama bu günün sonunda çocuğu olumsuz etkilemektedir.” (Reed, Lucier-Greer, 2016)

Helikopter ebeveynlik, bağımlılığı teşvik etmektedir. Aynı zamanda ergenlerin karar verme ve başa çıkma becerilerinin gelişmesini de engeller (Vinson, 2013).

Maalesef ki helikopter ebeveynlik, çocukların önemli kararlar verebilme, karışıklıkları çözümleme yetilerini, problem çözebilme ve zor durumlarla baş edebilme deneyimini engeller (Cain, 2008)

Helikopter ebeveyn tutumu, çocukların bağımsızlığı ve kendi kendine öğrenme kabiliyetinin ana öğrenim felsefesiyle de çelişmektedir (Alsop, 2008, s.51;Howe ve Strauss, 2007).

Montgomery (2010, s.485)’in helikopter aileler üzerinde yaptığı araştırmasına göre bu aileler ile nevrozlar arasında ilişki bulunmuştur, aynı zamanda yeni deneyime açıklıkta daha takıntılı oldukları ve bağımlılıklarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Helikopter anne babaya sahip ergenlerin daha düşük refah seviyelerine sahip olduğu gözlenmiştir (LeMoyne ve Buchanan 2011; Schiffrin ve diğerleri, 2014). Yani bu ergenler yüksek oranda anksiyete ve depresyon içerirler (LeMoyne ve Buchanan, 2011; Kim ve diğerleri, 2013). Ergenlerin sorunlarla mücadele etme başarıları düşer ve anksiyeteleri yükselir (Segrin, Wosidlo, Givertz ve Montgomery, 2013).

1.14. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Eğitimdeki Yeri

Helikopter ebeveynlik, erken yaşlarda başlar ve okul yılları boyunca devam eder. LeMoyne ve Buchanan (2011); helikopter ebeveynliğin, okul öğrencileriyle uyumlu bir olgu olduğunu, fakat okulda başlayan bir uygulama olmadığını belirtir. Birçok yeni ebeveyn, bebeklerinin gebelik sürecindeki gelişiminden ve çocuklarının eğitiminden endişe duyarlar. Ebeveynler, bebeklerinin uteradayken daha zeki olabilmesi için yeni teknoloji araç ve gereçlerin kullanılması gerektiğine inanırlar. Bazı Kanada şehirlerinde ebeveynler; çocuklarını, seçkin kişiler olması için aylığı 1200 dolar olan 3 yıllık bir anaokuluna kaydettirirler (Bartlett ve Lerose, 2010, s. 94).

Bu kaygılı ebeveynler, çocuklarının en iyi üniversitelere girmeleri için doğru eğitime sahip olmalarını isterler. İyi bir ilkokulun, iyi bir liseye ve iyi bir lisenin, iyi bir üniversiteye yol açacağına inanırlar (Bartlett ve Lerose, 2010, s. 97). Hatta bazı ebeveynler 50000 dolarlık okul eğitimi parasını kazanmak için televizyon programına çıkarlar ve yeni yürümeye başlayan bir çocuklarının okul eğitimi endişesi duyduklarından bahsederler (Armstrong, Ringbakk, Wachter, Silverman ve Fox, 2013).

Bazı eğitimciler onları şu şekilde tanımlamaktadır: “Helikopter ebeveynler, öğretmenlerle her gün iletişime geçen, problemler hakkında tartışan yanlış örneklerdir. Onlar çocuklarının mükemmel olduklarını iddia edip çevreye de o şekilde yansıtırlar. Uzmanlar helikopter ebeveynliğin ileri bir aşama olduğunu düşünmektedirler.” (Rothman, Greenland ve Lash, 2008, s. 14).

Howe ve Strauss, çocuğa aşırı değer verme eğiliminin, helikopter ebeveynleri oluşturduğu hakkında tartışmalar yapmışlardır. Buna bağlı olarak ebeveynlerini, okul çağındaki çocuklarının yaşamlarında büyük rol aldığı ve onların lise sonrası deneyimlerinde de önemli kişiler oldukları kanısına varmışlardır (Howe ve Strauss, 2003, s. 60).

Okul çağındaki çocukların yaşamlarında ebeveynlerin rolü önemli bir destek olabilir. Ama ebeveynler bu rolün sınırını aşabilirler ve teknolojinin gelişimini yanlış kullanabilirler. Lise sonrası kurumların, üniversite politikası ve gizlilik mevzuatını bozmayan şekilde ebeveynlere yatıştırıcı bilgiler iletirken ergenlerin gereksinimlerini sağlamak için de bir yol bulmaları gerekmektedir (Hunt, 2008).

Krache, eski çalışmaların içerdiği aşırı ilgili aile modeli daha çok ilkokul, ortaokul, lise çocuklarının aileleri üzerine olduğunu belirtmiştir (Krache, 2008). Fakat Gibbs “son zamanlarda bu tartışmanın üniversiteye kadar geldiğini hatta işin çocuklarının dönem sonu

kağıtlarını yazmaya kadar vardığını ve üniversitedeki hocalarıyla iletişime geçip notlarını tartışmaya kadar gittiğini söylemiştir (Gibbs, 2009).

Aileler, çocukları okula başladığında gitgide artan sayıda okul aktivitelerine karışırlar. Akademik ve akademik olmayan düzenlemeler için gönüllü olurlar. Görev ve karar paylaşımı yaparlar. Bunlar özellikle öğretmene ayrılan kısımlardır. Helikopter aileler: “Çocuklarımız, bizim gelecekteki Einstein’larımız. Bu yüzden almaları gereken en iyi eğitim tecrübesini almalılar. Eğer en iyi eğitim tecrübesini alamıyorlarsa gerekirse bu durum hakkında okullara dava açarız” derler (Bernstein ve Triger, 2010).

Aileler bu adımda sürekli olarak baskı yapmasa da sıklıkla gizli savaşçı aileler olarak özel anlarda oradadırlar. Örneğin; lise müzik yarışması için seçimde, lise sonda üniversite başvuruları için üniversitede ve yüksek lisansta normalden düşük not aldığında veya çocuğu mezun olmak üzereyken ve küresel rekabetçi dünyaya giriş yaparken (Gibbs, 2009).

Bu ailelerin müdahalesi, çocuklarının üniversiteye adaptasyonlarında güçlük yaratır, çocuğun başarısını kısıtlar ve aynı şekilde başarılı geçiş sürecini de sınırlandırır (McKnight, Paugh, McKnight ve Parker, 2009).

Üniversiteler, ergenlerle ve ergenlerin ebeveynleriyle genelde kampüs turlarında, ev davetlerinde, haftasonu etkinliklerinde veya acil durumlarda etkileşim halinde olmuştur. Aslında bugünün üniversite öğrencilerinin ebeveynleri, yapılan etkinliklere davet edilmese bile katılırlar (Hunt, 2008).

Carney-Hall’ e göre ise ailelerle beraber ortak çalışan üniversite yöneticileri ve ilişkili olan çalışanlar sıklıkla bu gruptakileri aşırı koruyucu ve müdahale edici olarak görürler (Carney-Hall, 2008).

Carney-Hall (2008) ve Kepler (2005) “bazı üniversitelerin bu ailelere destek sağladığı ve onlara rehberlik ettiği yetkilileri olduğunu belirtmişlerdir (Carney-Hall, 2008).

Riggsby-Gonzalez, helikopter ebeveyn konusuna en öfkeli olanların, kolej başvurularını yapanlar ve bundan aşırı bunalan insan kaynakları yetkilileri olduğunu belirtmektedir (Riggsby-Gonzalez, 2016).

Helikopter ebeveynler, üniversite tercih aşamasından kabul sürecine, kampüste konaklamadan, akademisyenlerle olan ilişkilere, mezun olup yüksek lisans veya iş bulana kadar her konuda etki gösterirler. Bazı üniversiteler, bu ebeveynleri benimser ve onların sürekli kampüs meselelerine müdahil olmalarını önemserler. Enerjilerinden de memnun

kalırlar. Fakat bazı üniversiteler ise bu ebeveynlerin çocuklar üzerindeki etkilerinin farkına varır ve onları benimseyemezler. Üniversitelerin, ebeveynlerin çocuklarının eğitimine tekrar dahil olması hakkında bazı fikirler oluşmaktadır. Öncelikli fikir, helikopter ebeveyne sahip ergenlerin, iyi bir akademik kurumda olmalarına rağmen karmaşık dünyada ihtiyaçları olan karar alma mekanizmalarını geliştiremedikleri yönündedir (Hunt, 2008).

Bazı araştırmalar da helikopterliğin, olumlu veya nötr etkisini bulmuştur. Uluslararası öğrenci katılım anketi 2007'e göre helikopter aileye sahip üniversite öğrencilerinin daha yüksek motivasyonu olduğu bulunmuştur. Fakat helikopter aileye sahip üniversite öğrencilerinin notlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. UCLA yalnızlık anketine göre ailenin ilgili etkisinin üniversite öğrencilerini mutlu ettiği bulunmuştur (Hoover, 2008).

Helikopter ebeveynlerin bir şekli de 'Karaşahin' olarak bilinir. Bazıları ise daha da arsız ebeveynler olan ve 'kamikaze' olarak tanımlanan ailelerdir. Çünkü onlar, çoktan okullarda danışmanları, okuldaki hocaları aşağıya çekmişlerdir. Ebeveynlerin şimdiki hedefleri aynısını işyerinde olan çocuklarına da yapmaktır (Hunt, 2008).

Helikopter aileler, çocuklarının başvuru formlarının doldurur. Başvurdukları departmanla iletişime geçer. Onların e-maillerini kontrol ederler. Profesörlerle çocukların notlarını tartışır. Mezuniyet beklentisiyle çocuklarının iş başvurularını doldururlar, cvlerini yazarlar. Onları iş görüşmelerine hazırlarlar ve görüşmelere katılırlar. İşverenleriyle maaş teklifleriyle ve iş içerikleriyle ilgili iletişime geçerler. Hatta işle alakalı organizasyonlara katılırlar. (Hunt, 2008).

Manos (2009) ve Tyler'a (2007) göre, bugün medya yetişkin çocukların annelerinin iş yerindeki etkilerini tartışmaktadır. İnsan kaynaklarındaki bir çalışana göre; "ailelerin de iş fuarlarına çocukları için katıldıklarını ve çocuklarının düşük performanslarından şikayet ettiklerini, yüksek maaş alsınlar diye çocuklarına baskı yaptıklarını" söylemektedir (Manos, 2009; Tyler, 2007).

Bazı faktörler yüksek öğretimdeki helikopter ailelerin artışına katkıda bulunurlar. Bu faktörler, helikopter ailelerinin çocuklarının başarısızlık korkusundan veya sosyal faktörlerden kaynaklı endişelerinden ya da güvenlik için olan kaygılarından kaynaklanır (Gibbs, 2009).

Üniversiteler, ergenlerle ve onların helikopter aileleriyle açık evlerde, kampüs gezilerinde, hafta sonlarında, acil durumlarda ve bu durumların dışında gerekli olan her süreçte sık bir iletişim sürdürmek zorunda kalırlar (Hunt, 2008).

Helikopter ebeveynlik, aile iletişimi kalıpları ve üniversitedeki öğretmenlerle okul dışı iletişim hakkında yapılan bir araştırmaya 272 üniversite öğrencisi katılmıştır. Elde edilen verilere göre, helikopter anne babaya sahip olan ergenlerin, helikopter anne babaya sahip olmayan ergenlere göre çevreye uyum düzeyleri ve sınıf öğretmenleriyle ders dışındaki iletişim seviyelerinin daha düşük çıktığı görülmüştür (Kelly, Robert ve Miller-Ott, 2017).

1.15. Helikopter Ebeveyn Tutumunun Çeşitleri

1.15.1. Blackhawks: Karaşahin

Karaşahin tipi, helikopter ebeveynliğin son noktasıdır. Askeriyedeki en iyi hava aracına benzetilir. Çocuğun üzerinde en fazla gezinen, baskı yapan, zehirli aile olarak da bilinirler. Onlar görevini yerine getirdiğinden de öteye geçmeye hazır ve isteklidirler. Yasal olması veya olmaması onlar için çok da önemli değildir. Çocuğun düşman karşısında avantaj elde ettiğini veya potansiyel tehdit durumundan çıktığını göresiye kadar uğraşırlar (Cline ve Fay, 1990, s.4; Inch, Heames ve McIntyre, 2010; Redmond, 2008; Somers ve Settle, 2010).

1.15.2. Tüketici Savunması

Bu aileler, çoğunlukla hizmet için ödeme yapmanın memnuniyetinden ve bunun fazlasıyla değerli olduğundan bahsederler. Üniversiteleri ticari işlem olarak kabul ederler. Yani üniversiteleri, yiyecek veya ürün satın alma gibi görürler. Kuruma, ‘sana çok para ödüyorum. Bu yüzden senden en iyi hizmeti almalıyım’ şeklinde bakarlar. Tüketici savunucuları, çocukları için hangi zamanın doğru olduğu hakkında ve hangi yurt odası iyiye onu elde etmek konusunda yöneticilerle görüşürler (Somers ve Settle, 2010).

Aynı zamanda bu ebeveynler; arabulucu olarak hizmet ederler, düzenlemeleri onaylarlar, sözleşmelerde arabuluculuk yaparlar ve karışıklıkları çözerler (Redmond, 2008).

1.15.3. Çocuğum İçin En İyisi

Bu aileler, çocuklarının her şey için ilk sırada yer almalarını ve en iyi olmalarını isterler. Çocuğunun birinci olabilmesi için neler yapabileceklerini uzmanlara sorarlar ve sorgularlar. Bu tip ebeveynler çocuğunun her türlü aktivitede ilk sırada yer almasını isterler ve onu elde etmek için de elinden gelen herşeyi yaparlar (Somers ve Settle, 2010).

1.15.4. Dolaylı Üniversite Öğrencisi

Bu ebeveynler öğrenci olan çocuklarının aracılığıyla üniversite hayatına kendilerini dahil eden ailelerdir. Onlar çocuklarının üniversite hayatında olan her duruma ve ayrıntıya katılmak isterler. Hatta bu aileler tıpkı bir üniversite öğrencisiymiş gibi davranırlar (Somers ve Settle, 2010).

1.15.5. Zehirli Aileler

Bu aileler, duygusal olarak çocuklarını aşağılayan, onlarda korku yaratan ya da onlarla kötü konuşan ailelerdir. Zehirli aileler çocuklarının üzerine zehir salarcasına örselerler. Bu şekilde bütün kararlarda hakimiyet kurmaya çalışırlar. Onlar kaba davranarak her istediklerini çocuklarından alabileceklerine inanırlar (Somers ve Settle, 2010).

1.15.6. Hak Avukatı

Bu aileler, çevredekilere "Benim çocuğum özeldir. " "Sen benim kim olduğumu biliyor musun? şeklinde savunma yaparlar. Sıkıştıkları durumlarda muhattap oldukları kişileri, emniyet müdürünü, milli eğitim müdürünü ve vali gibi kişileri aramakla tehdit ederler. Bağış yapan ve kanunlar hakkında çok bilgili olan bu aileler kurum tarafından haksız davranışların cezalarını da tartışmaya hazırlardır (Somers ve Settle, 2010).

1.15.7. Güvenlik Ebeveyn

Güvenlik balonu ailelerdir. Aileler, tüm yangın alarm denetimlerinin kayıtlarını, güvenlik için idarecinin doğrudan numaralarını ve e-mailleri isteyebilir ya da her olay da ve (büyük ya da küçük) sorunlarda aranmayı, daha fazla emniyet ve güvenlik talep etmeyi isteyebilirler (Somers ve Settle, 2010).

Bu tarz ebeveynler çocuklarının sorun yaratan durumlarla karşılaşmalarını istemezler. Yani çocuklarının utanç, stres ve negatif durumları önlemek için onları korurlar (Redmond, 2008).

1.15.8. Bankers: Bankacılar

Bu ebeveynler sanal olarak herşeye ulaşabilenlerdir. Çocuklarının finansal düzenlemelerini sağlayanlardır. Bu tip ebeveynler, çocuklarına minimal sorumluluk verirler. Bankacı ebeveynler, sağladıkları maddi imkanlarla çocuklarının istedikleri noktaya geleceklerini düşünürler (Redmond, 2008).

1.15.9. Beyaz Şovalyeler (Whiteknights)

Bu ebeveynler, fantezi karakterlerdir. Bu tip ebeveynlerin hiçbir takdir edinme beklentileri yoktur. Her tür problemin çözümleneceği anda belirirler ve problemi çözer giderler (Redmond, 2008). Bu aileler çocuklarının kahramanları gibi gözüdürler. Fakat aralarında duygusal bağ kurmaktan yoksundurlar.

1.16. Yalnızlığın Tanımı

Hartog (1980, s.1-12)' a göre eğer birey ergenlik dönemine iyi bir şekilde hazırlanamazsa yetişkin yaşamının gerektirdiği sorumlulukları da üstlenemeyecek, toplumdan ve diğer insanlardan koparak yalnızlığa çekilmeyi tercih edecektir. Bu evrede başlayan ağır bunalımlar ise ergenin yaşamında giderilmesi mümkün olmayan yaraların açılmasına sebep olabilecektir (Özodaşık, 2001, s.102).

Weiss (1987)'a göre, bireyin diğerleriyle olan ilişkilerinde iki temel ihtiyaç söz konusudur. Bunlar; bağlanma ve ait olma. Bağlanma ihtiyacı, bireyin yaşamını yakın ilişkide olduğu biri ile paylaşma ihtiyacı şeklinde görülürken; ait olma ihtiyacı, bir grubun ya da topluluğun parçası gibi hissetme, ilgi, değer ve normları paylaşabilme şeklinde görülür. Yalnızlık, ilişkilerle ilgili bu iki ihtiyacın karşılanamadığı durumlarda yaşanır (Prezza ve Pacilli, 2007).

Yalnızlık, birçok disiplinin konusu olmuş bir kavramdır. Yalnızlık, literatürde pek çok şekilde tanımlanmıştır. Bu tanımların bir kaçına yer vermek gerekirse; Yalnızlık, olumsuz duygulara neden olabilecek, kişinin zihinsel ve fiziksel sağlığını etkileyebilecek miktarda ve nitelikte başkalarıyla olan ilişkilerinde kişinin algıladığı eksikliklerdir (Russell ve Pang 2016).

Yalom (2000) yalnızlığı, kişilerarası iletişimsizlikler ve engeller sonucu, bireyin etrafındakileri tehdit olarak görmesi, fazla miktarda kaygılanması ve çevresindekilerden uzak durması anlamında kullanmıştır

Rokach'a (2004) göre yalnızlığın 5 etkisi vardır. Birincisi; yalnızlık, insan sevgisi ve samimiyet için zararlı olabilir. İkincisi; yalnızlık, dikkati başka yöne çeker. Böylece enerjinin ve yaratıcılığın olumlu şekilde kullanılmasını engeller ve kişiye ruhsal açıdan zarar verir. Üçüncüsü; yalnızlık duygusu, başa çıkılmadıkça bireyin hayatının belirleyicisi ve kuralı haline gelen bir güce dönüşebilir. Dördüncüsü; yalnızlık, yüzleşilmediği ve etkili şekilde başa çıkılmadığı zaman hassas ve katı insanlar oluşmasına sebep olur. Beşincisi; yalnızlık yaşam standartlarını da kötü etkiler.

Araştırmacılar, yalnızlığın temel özellikleri ile ilgili birçok noktada uzlaşmış olsa da türleri konusunda uzlaşma sağlayamamışlardır. Çalışmalardaki bu tartışmalı durum bazı uzmanlar (Cacioppo ve diğerleri, 2006) tarafından cinsiyet rolü ve sosyal kabul hatasıyla açıklanmaktadır.

Yalnızlığın, sosyal izolasyon veya duygusal izolasyon biçiminde iki formu söz konusudur. Duygusal izolasyon durumu, bireyin ailesiyle yada diğer bireylerle olan duygusal bağlamdaki ilişkilerinde yetersizlikle; sosyal izolasyon durumu ise, akranlar veya arkadaşlara yönelik zayıf bir sosyal ilgi ile sonuçlanır (Krause-Parello, 2008).

Yalnızlık, bireyin tüm hayatını etkileyebilen bir duygudur. Kişinin dünyada kendini tek başına hissetmesine, yaşamının amaçsız ve yararsız olduğunu düşünmesine, boşluk ve terkedilmişlik duygularını yaşamalarına yol açabilir (Akgün, 2001)

Her insan zaman zaman yalnızlık acısı yaşar. Özellikle gençler arasında yaygın bir sorundur. Toplumdan tecritten farklı bir kavramdır. İnsan kalabalıklar içinde de yalnız olabilir. Yalnızlık insanın ilişkilerinden tatmin olmamasını ifade eder. Eğer kişi çok sayıda insanla ilişki kurduğu halde mevcut ilişkileri kendisini memnun etmiyorsa yalnızlık acısı çekebilir. Diğer taraftan çok sınırlı ilişkisi olduğu halde, bu ilişkiden memnun ise yalnızlık çekmeyebilir. Yapılan araştırmalar, yalnızlık ile huzursuzluk, kötümserlik, mutsuzluk, riskten kaçınma, özsaygı düşüklüğü, çekingenlik, başkalarına güvenmekte zorluk çekme, uzun süreli arkadaşlıklar kurmada zorlanma arasında pozitif bir ilişkinin mevcudiyetini ortaya koymaktadır (Burger, 2006).

Yalom (2000), yalnızlığın bütün hastalıkların üreyebileceği en uygun ortam olduğunu iddia eder. Yalnız olmak için yaratılmadık diyen Borgna'ya (2013) göre, tecrit sessizlik ise, yalnızlık dilsizliktir. Tecrit insanın kendi içine kapanmasıdır. Oysa yalnızlıkta kişi insanların dünyasında olmayı çok istediği halde onlarla istediği şekilde ilişki kuramamasıdır. Jung'un (2015) ifadesiyle yalnızlık, benliğin çöl olmasıdır.

Çağımızda modern insana ilişkin en büyük vurgu, onun “tek başınalığına”dır (Bozkurt, 1999). Beck (2011), bencillik gibi, kendini tecrit etmenin de modern toplumu tanımlamakta kullanılan kavramlar arasında olduğunu söyler. Günümüzün modern kentleri, sunmuş olduğu imkânlarla rağmen, yalnızlık ve tehlike doludur. İnsanlar tanımadığı yabancılarla ortak mekânları paylaşırlar (Giddens, 2000). Bir sosyolog, Paris, New York ve Londra gibi büyük ve kalabalık şehirlerdeki yetişkinlerin yaklaşık üçte birinin yalnız olduğunu iddia eder (Sennett, 2012).

(Touraine, 1995; Sennett, 2005) göre, bir kitlenin bireye verebileceği en ağır cezaların başında, onu gruptan dışlamak yani yalnız bırakmaktır. Çünkü dışlanan birey, ya yalnızlıktan ya da vahşi hayvanlar tarafından parçalanarak ölecektir. Çünkü ilkel toplumlarda dışlanan bireylerle aynı zamanda iletişim de yasaklanmıştır. Bugün dahi ruhumuza sinmiş olan bu yalnızlık korkusu ölüme eş bir kavramdır.

Elbette yalnızlığın sevenler de vardır. Örneğin Nietzsche'ye (2002, 1990) göre yalnızlık bir erdemdir; yalnız yaşamalı ve yalnızlığın ıstırabını çekmeliyiz. Nietzsche'ye benzer şekilde, Sartre 'de tüm insanların bu acıyı tecrübe etmeleri gerektiğini savunur (Sennett, 2012).

Her ne kadar, Nietzsche ve Sartre gibi filozoflar, yalnızlığı bir erdem gibi sunsalar da, insanların çoğunluğu için yalnızlık hiçliğe ve ölüme eş bir kavramdır. Bu sebeple bireyler, toplum tarafından dışlanmamak ve sürüde kalmak için olağanüstü bir çaba harcarlar. Bu uğurda birçok insan özgürlüğünden vazgeçmeye hazırdır. Yalnız olmadığını bilmek insanı rahatlatır (Bauman, 2016) Fromm, insanın kendisini yalnızlıktan kurtarma yollarından biri de sevebilme kapasitesi olduğunu söyler (Collin ve ark., 2012).

Kuramsal çerçevede değerlendirildiğinde yalnızlık duygusunun ergenlik döneminde önem kazandığı görülmektedir. Çünkü bu evrede ergen hem çevresindeki bireylere gereksinim duymakta hem de ideal kişi olduğunu var-saydığı insanların gerçekte ideal kişiler olmaktan uzak olduklarını görerek birçok düş kırıklıkları yaşayabilmektedir. Bireylerin yalnızlık duyguları çevresinde çok fazla dost ve arkadaş olmasından ziyade ilişkilerindeki nitelik ve nicelik açısından kişinin ideallerine uyup uymamasıyla ilgilidir (Erözkan, 2009).

Yalnızlık hissi, durumsal ve kısa süreli olarak varlık gösterir. Ancak bazı bireyler, yalnızlığı sık sık hissetmekte hatta zaman içerisinde bu duygulanım kişiliklerinin bir özelliği haline gelmektedir. İmamoğlu (2008), yalnızlıkla ilgili değişkenleri dört ana başlık altında toplamıştır. Bunlar; kişilik özellikleri, depresyon, kültür ve sosyal çevre, aile ilişkileridir. (İmamoğlu, 2008, s. 91).

Bir insanın yalnızlığı, yalnızlığın boşluğuna ve ürkütücülüğüne karşı geliştirdiği savunma mekanizmalarıyla anlaşılabilir. Sürekli ve aşırı yemek yeme, anlamsızca ve sürekli bir şeyler yeme, seçim yapmaksızın ve ard arda film ya da TV seyretme, amaçsızca dükkan vitrinlerini izlemeyi alışkanlık haline getirme bunlar arasında sayılabilir (Geçtan, 2005).

Yapılan çalışmalarda, yalnızlıkla pek çok ergenin psikolojik sorunları arasında pozitif korelasyonlar bulunmuştur. Ergenlerin depresyon ve düşük benlik saygısı ile yalnızlıkları

arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir (Hudson, Elek ve Grossman, 2000; Lau, Chan ve Lau, 1999).

Yalnızlık, bireylerin iyimserlik düzeyini düşürür, kötümserliğini artırır ve bu yolla depresyon, genel mutsuzluk gibi olumsuz duygulara neden olur (Ben-Zur, 2015).

Ergenlerde yalnızlığın yordayıcılarının incelendiği çeşitli araştırmalarda yalnızlık üzerinde utangaçlık, sosyal kaygı, öz saygı (Erözkan, 2009), benlik saygısı, sürekli öfke ve öfke ifade tarzlarının (Koçak, 2008) etkili olduğu bulunmuştur. Antognoli-Toland, (2001), ergen ve genç yetişkinlerin yaklaşık %20 ila %50 oranında yalnızlıktan etkilendiğini ifade etmektedirler.

Yapılan araştırmalara göre yalnız hissettiğini dile getiren insanların sahip olduğu 4 duygu durumu vardır. Bunlar; umutsuzluk, can sıkıntısı, benlik reddi ve depresyondur (Rubinstein ve diğerleri, 1979, s.64).

Yalnızlık, bireyin hayatında her aşamada ortaya çıkabilecek bir duygu durumudur. Aynı zamanda yalnızlık, ekonomik boyutları da bünyesinde barındırmaktadır (Duyan, Duyan-Çamur, Gökçearslan-Çiftçi, Sevin, Erbay ve İkizoğlu, 2008, s.39).

Neto ve Barros (2000) yapmış olduğu araştırmanın amacı yalnızlığa eşlik eden psikososyal değişkenleri iki farklı kültürde ölçmektir. Yalnızlık duygusu yaşayan ergenlerin çoğunluğunda hayatlarından memnun olmama ve nörotizm gibi durumların da mevcut olduğu görülmüştür. Dahası, lisede okuyan bireylerin yalnızlık duyguları üniversitede okuyanlardan daha yüksek çıkmıştır (Moore ve Schultz, 1983).

Cheng ve Furnham (2003)'ün yalnızlık ve mutluluğun düzenleyicisi olarak kişilik özellikleri, arkadaşlık ilişkileri ve kendine güveni incelediği araştırmanın bulgularında ergenlerin yalnızlık ve mutluluk duyguları ile okul başarılarının, kendine güven ve arkadaşlık ilişkilerinin karşılıklı olarak birbirlerini etkilediğini yansıtmaktadır. Kendine güvenen kişilik özelliğine sahip ergenlerin, sosyal ilişkilerinde de başarılı olduğu gözlenmiştir (Jones, Freemon ve Goswick, 1981).

1.17. Ebeveyn Tutumunun Yalnızlığa Etkisi

Yetişkinliğe adım atılan bu yıllarda, yalnızlık ve umutsuzluk duygularının nedenleri arasında aile ilişkilerinin yer alması, bu dönemdeki bireylerin aileleri ile kurdukları ilişkinin önemini ortaya koymaktadır (Arslan, Hamarta, Özyeşil ve Saygın, 2011).

Sağlıklı ailelerde, anne ve baba ile çocuklar arasında yakınlık ve bağımsızlık denge halindedir. Sağlıksız ailelerde ise aile üyeleri arasındaki bağlar zayıf olduğundan, bu ortamda büyüyen çocukların çevreyle kurdukları etkileşimlerinde bazı sorunlar meydana gelebilmektedir (Demirsar, 1992).

Kulaksızoğlu (2000, s.67), yalnızlık yaşayan bireylerin ebeveynleriyle zayıf ilişkide olduklarını, ebeveynlerden birinin, her ikisinin ya da bir yakınının kaybının da yalnızlığı oluşturabildiğini belirtir. Araştırmalar, ergenlerin ebeveynleriyle ilişkilerinin ve aile yapılarının yalnızlık üzerinde büyük etki yarattığını gösterir (Antognoli ve Lucia, 2000).

Ebeveyn desteği ve ergen yalnızlığını araştıran bir çalışmada, anne ve babanın desteği ile yalnızlık arasında negatif ilişki saptanmıştır. Anne ve babalarının kendilerine yeterince destek olmadığını düşünen ergenlerin, yalnızlık puanlarının yüksek olduğu belirtilmektedir (van Roekel, Goossens, Scholte, Engels ve Verhagen, 2011).

Aile ve arkadaşlık ilişkilerinin yalnızlığı yordayan değişkenler olduğu hipoteziyle yola çıkan Uruk ve Demir (2003); aile yapısının, arkadaşlık ilişkilerinden sonra yalnızlığı yordayan ikinci değişken olduğunu belirtmekte ve ailedeki iletişim ile yalnızlık arasında anlamlı bir ilişki olduğuna değinmektedirler. Anne babasının demokratik olduğunu düşünen adolesanların, otoriter ve izin verici olduğunu düşünenlere oranla daha çok davranışsal özerklik gösterdiği tespit edilmiştir (Musağaoğlu ve Güre, 2005).

Bullock (1993) sıcak ve sevecen ailelere sahip olup, aileleri tarafından desteklenen çocuklarda yalnızlık düzeyinin düşük olduğunu belirtmektedir. Bu bilgiye dayanarak ebeveyn çocuk ilişkisindeki niteliğin yalnızlık üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Ebeveyn desteği ve ergen yalnızlığını araştıran bir çalışmada, anne ve babanın desteği ile yalnızlık arasında negatif ilişki saptanmıştır. Anne ve babalarının kendilerine yeterince destek olmadığını düşünen ergenlerin yalnızlık puanlarının yüksek olduğu belirtilmektedir (Van Roekel ve diğerleri, 2011).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Literatür incelenerek araştırma konusuyla ilgili olduğu düşünülen çalışmalara aşağıda yer verilmiştir.

2.1. Helikopter Ebeveynlik İle İlgili Araştırmalar

Öncelikle yurt içi ardından yurt dışı araştırmalar sunulmuştur.

2.1.1. Yurt İçinde Helikopter Ebeveyn Tutumları İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Yılmaz (2019)'ın araştırmasının amacı, algılanan helikopter ebeveyn tutumunu; anne ve baba açısından etik konular, güven-temel yaşam, akademik yaşam ve duygusal yaşam boyutlarında ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir araç üretmektir. Araştırmanın örneklemi 13-45 yaş grubundan 2020 katılımcıdan oluşmaktadır. Veriler üzerinde AFA, DFA ve iç tutarlık katsayıları hesaplanmış ayrıca uyum geçerliğini sınamak için korelasyon katsayıları bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlık katsayıları .85 ve .83'dür. Ayrıca iki ayrı araçla test edilen uyum geçerliliği verileri, her iki form ve dört boyut için yeterli bulunmuştur. Geliştirilen ölçek; araştırmacılar, eğitimciler, çocuk gelişimi uzmanları tarafından, ebeveynlerin anne ve baba düzeyinde helikopter tutumlarını saptayabilecek nitelikleri taşımaktadır.

Okray (2016) üniversite öğrencilerinin ailevi davranış, esenlik seviyesi ve ruh sağlığı durumlarına baktığı araştırmasında, helikopter ebeveynliğin Türkiye'deki çocukların yetişkinliğe geçiş sürecindeki etkisini incelemiştir. Araştırmaya Lefke Avrupa üniversitesindeki 1. ve 2. sınıfa giden türkçe eğitim gören 399 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda helikopter aile biçiminin, çocukları gençliğe geçiş döneminde olumsuz etkileyerek depresif olmalarına yönelttiği bulunmuştur. Erkeklerin ailesinin, kızların ailesine göre daha fazla helikopter ebeveynlik gösterdiğini bunu da türk aile yapısına bağladığı

görülmüştür. Ayrıca helikopter aile biçiminin çocukların özgüvenlerini azalttığını ve onları ailelerine daha bağımlı hale getirdiğini bulmuştur.

Helikopter Ebeveyn teriminin kullanılmaya başladığı günden bu yana, özellikle batıda bu konuda araştırmalar yapılmakta ve yayınlar çıkarılmaktadır. Her bir olgunun kültürden kültüre farklılık gösterdiği bir gerçektir ve Türkiye’de yeni konuşulmaya ve araştırılmaya başlanan helikopter ebeveyn olgusunun, Türk toplumunun belirli bir kesimindeki özelliklerinin ve etkilerinin ortaya çıkarılmasının, daha sonra yapılacak çalışmalara da katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

2.1.2. Yurt Dışında Helikopter Ebeveyn Tutumları İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Walker, Son ve Nelson (2019) yaptıkları araştırmada, kişi merkezli yaklaşım kullanılarak ebeveynin psikolojik kontrolü ve ebeveyn sıcaklığı ile helikopter ebeveynliğin farklı profillerini araştırmayı amaçlamışlardır. Ayrıca araştırma, helikopter ebeveynlerin çocuklar üzerinde ortaya çıkardığı etkileri de araştırmıştır. Araştırmaya %51’i kadın, %33’ü boşanmış aileye sahip olan , 74%’ü üniversite öğrencisinden oluşan 19 yaşındaki 458 kişi katılmıştır. Araştırma sonucuna göre katılımcılardan annelerin %77’i babaların ise % 50’ si ılımlı helikopterlik , annelerin %20’si babaların ise % 12’si kontrolcü helikopterlik, annelerin ve babaların her ikisinin de %3’ü ilgisiz ebeveynlik, babaların %30’u normal tutum ve % 4’ü yüksek kontrolcü helikopter babalık göstermiştir.

Schiffirin, Yost, Power, Saldanha, Sendrick (2019) yaptıkları araştırmada beş helikopter ölçeğin arasında yer alan CHPS’ yi geliştirmeyi amaçlamışlardır. Aynı zamanda çalışmanın amacı helikopter ebeveynlik ile akılcı zihniyet arasındaki ilişkiyi araştırmak için yeni bir ölçek oluşturmaktır. Çalışma internette anket dolduran 18-25 yaş arasındaki 275 beliren yetişkinler arasında yapılmıştır. İlk olarak katılımcıların hem anneleri hem de babaları tarafından helikopter ebeveynliklerini güvenilir bir şekilde rapor etmek ve güvenilebilir bir ölçek geliştirmek için beş helikopter ebeveynlik ölçeğinden biri olan envanterin faktör analizi yapılmıştır. Daha sonra helikopter ebeveynlerin akılcı zihniyet ve onların anne babalarının yanlış zihniyetlerinin arasındaki ilişkiyi incelemek için yeni bir metod geliştirilmiştir. Sonuç olarak, helikopter ebeveynlerin anne babalarının uygunsuz davranışlarının beliren yetişkinlerin bakış açıları üzerindeki etkisi 10 maddede sunulmuştur. Aynı zamanda beliren yetişkinler kendi anne babalarının yanlış zihniyetlerini yorumlamışlardır. Bu yorumlara göz atıldığında ise anne babaların da kendi ebeveynlerinde

ki yanlış zihniyet algısından geldikleri tespit edilmiştir. Bunun aksine sadece babaların kendi anne babasının yanlış zihniyeti ve kendi çocuklarının akılcı zekası arasındaki ilişkiye aracılık etmekte olduğu görülmüştür.

Cui, Darling, Coccia, Fincham, May (2019) araştırmalarında çocukluk ve büyüme çağındaki hoşgörülü ebeveynlik ile beliren yetişkinlikteki helikopter ebeveynliği, hoşgörülü ebeveynlik ile ebeveynlerin ebeveynlik stresi ve negatifliğini, helikopter ebeveynliğin hoşgörülü ebeveynlik ve beliren yetişkinlerin psikolojik problemlerini araştırmıştır. Bu araştırmanın metodu 142 ebeveyn öğrenci çiftinin alt örnekleri ile 449 kişiden oluşan üniversite öğrencilerini kapsar. Bu araştırmada ilk bölümde 142 ebeveyn 2. kısımda da 449 beliren yetişkin ele alınmıştır. Çocukluk ve büyüme çağındaki hoşgörülü ebeveynlik ile beliren yetişkinlikteki helikopter ebeveynlik ikilisine bakıldığında aralarında pozitif ilişki bulunmuştur. Hoşgörülü ebeveynlik ile ebeveynlerin ebeveynlik stresi ve negatifliği arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Helikopter ebeveynliğin, hoşgörülü ebeveynlik ve beliren yetişkinlerin psikolojik problemleri (depresyon, anksiyete ve duygusal anormallikler) arasındaki ilişki ise anlamsız bulunmuştur.

Moilanen, Manuel (2019) yaptıkları araştırmada beliren yetişkinlikteki helikopter ebeveynliğin bağlantılı olduğu sosyal beceri, depresyon, olumlu sosyal davranış, madde kullanımı ve sicil kaydının; kabulleniş, psikolojik durum ve belirgin kontrol üzerinde etkisi olup olmadığını araştırmışlardır. Yapılan araştırmanın örneklemini 18-24 yaş arasındaki 302 genç yetişkin oluşturmaktadır. Araştırmacılar veri toplarken kişisel bilgiyi gizli tutmuşlardır. Sonuç olarak yüksek helikopter ebeveynlik; düşük hakimiyet, oto-kontrol, sosyal beceri ve yüksek depresyonla ilişkili çıkmıştır. Oto-kontrol ve hakimiyet kontrol edildiğinde ise helikopterliğin, depresyon ve sosyal becerideki direk etkisi en aza indirgenmiştir.

Darlow, Norvilitis ve Schutze (2017) yaptıkları çalışmada helikopter ebeveynliğin rolünü ve 294 üniversite öğrencisi arasında anksiyete, depresyon, öz-yeterlik ve üniversiteye uyum üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Araştırmanın sonucuna göre, çok fazla kontrolcü ebeveyn sahip ergenlerde çok fazla depresyon ve kaygı görülmektedir. Aynı zamanda düşük seviyede öz yeterlilik ve üniversiteye uyum görülmektedir. Yani bu çalışma, sağlıklı ebeveynlik ve öğrencinin mental sağlığı arasındaki ilişkinin önemini doğrulamıştır. Araştırmada helikopter ebeveynlik öğrencinin başarısıyla doğrudan ilişkili bulunmuştur. Bu çalışmanın sonucunda ebeveyn müdahalesi için öğrenci tercihlerine bakılacak olursa

ergenlerin çoğunun ebeveyn müdahalesini arzu etme ihtimalinin daha az olduğu tespit edilmiştir.

Hesse, Alan ve Stephanie (2017) araştırmalarında ebeveyn-çocuk ilişkileri ile hem helikopter ebeveynlik hem de aşırı sevgi arasındaki tahmin edilen pozitif ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmalara göre kişinin hoşgörüsü eşliğinin üzerindeki sevgi dolu iletişimin, zararlı olacağı öngörülmüştür. Çalışmanın sonucunda ise ebeveyn çocuk ilgisinin, çocuğun psikososyal sağlık durumu ile pozitif yönde ilişkili olduğu helikopter ebeveynliğinin ise psikososyal sağlık ile negatif ilişkili olduğu görülmüştür. Sonuçlar genel olarak öngörülerini desteklese de şaşırtıcı olarak ebeveyn-çocuk ilgisinin aşırı şefkatle olumsuz ilişkili olduğu da görülmüştür.

Kelly, Duran ve Miller-Ott (2017) araştırmalarında helikopter ebeveynliği ve üniversite öğrencileri arasındaki cep telefonu kullanımı arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmaya 529 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların hepsinde cep telefonu kullanımıyla alakalı farkındalık olmasına rağmen telefon bağımlılığı konusunda kendi içlerinde bir çelişki olduğu gözlenmiştir. Helikopter annelerin telefon bağımlılığı hakkında durumlara göre değişen yani katı ve esnek kurallardan oluşan tutumları vardır. Katılımcılardan yüksek düzeyde helikopter olan babalarının çocuklarıyla diğerlerine göre daha fazla iletişim başlattığı görülmüştür. Düşük helikopterlik gösteren babalara göre orta ve yüksek helikopterlik gösteren babaların, telefon bağımlılığı hakkında çocuklarına daha kuralcı davrandıkları tespit edilmiştir. Fakat bu babaların daha kuralcı olmalarının yanında çocuklar üzerinde yüksek yakınlık ve ilişkisel doyum hissettirdikleri de görülmüştür. Aynı zamanda katılımcı olan üniversite öğrencilerinin, özerklik hakkında aileleriyle ters görüşte oldukları tespit edilmiştir.

Reed, Duncan, Lucier-Greer ve Fixelle (2016) yaptıkları çalışmada helikopter ebeveynlik davranışlarının faktör yapısını inceleyen ölçeği, ilgisiz ve destekleyici aile davranışlarını araştırmak amacıyla geliştirmişlerdir. Araştırmaya Amerika'nın güney doğusundaki büyük bir üniversiteden 461 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucuna göre psikolojik kontrol uygulayan ailelerin çocuklarının öz yeterliliğe sahip yetişkinler olmadıklarını, stresli durumlarla başa çıkmakta zorluk yaşadıklarını ve genellikle kaçınmacı davranışlar sergilediklerini bulmuşlardır.

Andrew, Earle ve Labrie (2016) araştırmalarında helikopter ebeveynlik ve ergenlerin alkol kullanması arasında ilişkinin olup olmadığını incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmaya batı yakasındaki orta düzeydeki özel üniversitelere yeni başlayacak olan 223'ü kadın 112'si

erkek olan 335 kişiden oluşan ergen aileleri katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre helikopter ebeveynliğin lisede ilk yıl öğrencilerinin alkol kullanımlarının azalması arasında pozitif bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Yani helikopter ebeveynlik, ilk yıldaki alkol tüketim oranını azaltmaktadır.

Reed, Lucier-Greer (2016) araştırmalarında helikopter annelerin öğrenci olan çocuklarının hayat kararları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın örneklemini 18 ile 25 yaş aralığındaki 460 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada, çocuklara, ‘annen olsa nasıl cevap verirdi’ gibi sorular sorulmuştur. Annelerin çocukları üzerinde geleneksel olarak öncelik sahibi olduklarını düşündükleri için öğrencilere de kendilerini test ettikleri sorular sormuşlardır. Bu sorular zorluklarla mücadele etme yöntemi, depresyon durumları, endişeler, fiziksel sağlık ve yaşam doyum düzeyleri ile ilgilidir. Ankete katılanlardan çocukların hayatına aşırı müdahil olmayan anneye sahip çocukların fiziksel sağlığı ve öz yeterliliği, yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer taraftan da aşırı müdahil olan helikopter ebeveynlere sahip çocukların fiziksel sağlığı ve öz yeterliliği, yaşam doyumlarının daha düşük olduğu görülmüştür. Bu çocukların yaşam zorluklarıyla baş edebilme ve karar vermede de zorlandıkları görülmüştür. Aynı şekilde düşük özgüven gösterenlerde yüksek derecede endişe ve yüksek depresyon, yaşam doyum ve fiziksel sağlık düzeylerinin de düşük olduğu bulunmuştur.

Kore’de yapılan bir çalışmanın amacı ebeveynlik ölçeğini kullanarak Kore üniversite öğrencileri ile helikopter ebeveynliğinin mevcut kavramsallaştırılmasını tekrar gözden geçirmek ve doğrulamaktır. Bu çalışmaya Koredeki 13 özel üniversiteden 412 öğrenci katılmıştır. Sonuç olarak bu araştırmada bireylerin içsel kontrol yöneliminin helikopter ebeveynlik tarafından olumsuz etkilendiği bulunmuştur. Bu sonuca rağmen ebeveynin çocukla oldukça ilgili olmasının normal olarak kabul edildiği Kore kültüründe, kişinin iyi olma hali ve depresyon düzeyi ile ebeveyn tutumu arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır (Kwon, Yoo ve Bingham, 2015).

Willoughby, Hersh, Walker ve Nelson (2015) yaptıkları bir araştırmada helikopter ebeveynlik ve evlilik görüşleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın örneklemini 779 evli olmayan yeni yetişkin üniversiteli öğrenci oluşturmaktadır. Helikopter aileler, koruyucu ve yardımcı olma niyeti altında yoğun ve baskılayıcı bir girişime neden olurlar. Araştırmanın sonuçlarına göre yüksek derecede helikopter aileye sahip olmanın, daha az pozitif evliliksel davranışa yol açtığı gözlenmiştir. Evliliğe verilen önemle helikopter ebeveynlik arasında ilişki bulunamamıştır. Fakat bu aile tutumunun, yalnız

olmanın evli olmaya göre daha avantajlı olduğu ve evlilik yaşıyla ilgili beklentide olma gibi düşüncelerde etkili olduğu görülmüştür. Yani helikopter ailenin, genç yetişkinler arasında yalnız olmanın evli olmaya karşı daha avantajlı olduğu düşüncesine ve kaçınılmaz olan evliliğin ertelenmesine yol açtığı görülmüştür

Park, Lim ve Choi (2015) çocukların akademik gereksinimlerini yönetmek için çabalayan ve önemli zamanını buna adanmış bir grup Koreli gangnam annelerinin kontrolcü davranışlarını araştırmışlardır. Gerçek verilerle ve materyallerle araştırma yapabilen anneler genellikle ‘online anneler’ olarak adlandırılırken; kişisel ağlarla bilgi edinmeye çalışan anneler ‘offline anneler’ olarak adlandırılmıştır. Gangnam anneler genellikle bu davranışlarda tecrübeli ve uzman olanlardır. Araştırmalar araştırdıkları bilgide neyi bilmek istediklerini ya da araştırırken neyi kullanıp kullanmayacaklarını bilmek isteyen annelerin offline kaynakları tercih etmede eğilimli olduklarını gösterir. Görüşülen katılımcılar bilgilere ulaşmak için diğer annelerle ağ araştırması yapmaktadırlar. Örneğin; en iyi matematik öğretmenini nerede bulacaklarını ya da çocuklarının ülkenin en iyi tıp okuluna nasıl girebileceğini araştırırlar. Aslında bu da Gangnam annelerinin asıl önem verdiği şeyin bilgi olduğunu gösterir. Gangnam anneleri bütün çevredeki bilgileri hafızalarında toplamaya çalışırlar Fakat bu mümkün değildir. Çünkü Gangnam anneleri çaba ve zaman harcamadan o kadar yararlı bilgiye ulaşamayacağını anladıkları için diğer annelerin geniş hafızalarından yararlanmayı seçerler.

Odenweller, Booth-Butterfield ve Weber (2014) çalışmalarında 268 kişinin ailelerinin helikopter biçimlerini, aile stil ve iletişim şekillerini, nevrotilikliğini, bağlılığını ve verimlilikle baş edebilme durumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre; helikopter aileler, otoriter aile şekliyle ve milenyumdan gelen çocuklarının nevrotilik eğilimleriyle, başkalarına bağlı olmalarıyla ve etkisiz baş etme becerileriyle ilişkilidir. Aynı zamanda helikopter ebeveynliğin olumsuz etkisi, çocukların gelişiminde bocalamalara ve okulda aşırı yük altında kalmalarına sebep olmaktadır.

Helikopter ebeveynlere dair bir diğer araştırmada, üniversite öğrencilerinin üniversite deneyimleri ve işyeri beklentileri ile ilgili olarak ebeveyn katılımı ve aşırı ebeveynliğin neden ve sonuçlarını incelemek amaçlanmıştır. Veri toplama aracı olarak online anket yapılmıştır. Anket ebeveynlik davranışları , kişisel ve demografik bilgiler ile katılımcıların beklediği kariyer hedeflerini içeren sorulardan oluşmaktadır. Bu ankete mezun olmaya yakın olan 482 üniversite öğrencisi katılmıştır. Sonuç olarak eğitilmiş ebeveynlerin aşırı ilgili olma ihtimalinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca ilginç kız çocuklara ve daha küçük

kardeşlere karşı daha fazla olduğu da görülmektedir. Aynı evde yaşama durumuna bakıldığında ise karşılıklı bir etkileşim bulunmuştur. Aşırı ilgili ebeveynler çocuklarının kendileri ile beraber yaşamasını desteklerken, ailesi ile beraber yaşamaya devam eden bireylere de aşırı ilgi gösterildiği bulunmuştur (Bradley-Geist ve Olson-Buchanan, 2014).

Lampert (2009) ebeveyni helikopter olan 100 üniversite öğrencisinin; aile ve akranlara bağlanma biçimlerinin, okul ve akademik başarıya etkisini araştırmıştır. Bu katılımcılara akran ve aile tutum ölçeği ile okula uyum anketi uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında katılımcı cinsiyetiyle diğer değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Özellikle baba ya da erkek koruyucu tarafından normal derecede olan anne baba müdahalesinin, üniversite öğrencilerine daha faydalı bulunduğu tespit edilmiştir.

Shoup, Gonyea ve Kuh (2009) yaptıkları çalışmada yüksek ebeveyn ilgisinin, ergenlerin eğitim sonuçlarına etkisini ve ergenlerin niteliklerini ve sıklıklarını araştırmışlardır. Yaygın inanışın aksine aşırı ilgili ebeveynler ile ergenlerde; bağlılığın daha fazla olduğu, derin eğitim aktiviteleri, bildirilmiş eğitim kazanımları ve diğerlerinin arasındaki tatminkarlığın da dahil olduğu bir çok alanda baskın olmuştur. Shoup, Gonyea ve Kuh ebeveyn ilgisi ve onların öğrencilerine verdikleri desteği pozitif olarak yorumlamışlardır.

2.2. Yalnızlık İle İlgili Araştırmalar

Öncelikle yurt içi ardından yurt dışı araştırmalar sunulmuştur.

2.2.1. Yurt İçinde Yalnızlık İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Demir, Kutlu, Kaya (2019) çalışmalarında ergenlerin mutluluk ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın evreni yaşları 13 ile 19 arasında değişen 229 (165 kız, 64 erkek) ergenden oluşmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, yalnızlık ile mutluluk arasında negatif yönde ve orta düzeyde bir ilişki vardır. Ergenlerde yalnızlık, mutluluğun negatif yönde yordayıcısıdır. Ergenlerin yalnızlık ve mutluluk düzeyleri; doğum sıralamaları ve kardeş sayıları değişkenlerine göre farklılaşmamaktadır. Son olarak erkekler kızlara göre anlamlı düzeyde yalnızken, ergenlerin mutluluk düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Çimşir, Akdoğan (2019) araştırmasında kendini saklamanın yetersizlik duygusu ile yalnızlık arasındaki olası aracı rolü incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma kapsamında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde eğitim gören 147 lisans öğrencisine Yetersizlik Duygusu

Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Kendini Saklama Ölçeği Uygulanmıştır. Bulgular kendini saklamanın yetersizlik duygusu ile yalnızlık arasında kısmi bir aracılık işlevi gördüğünü ($c'=0.03$; $p<.001$) diğer bir deyişle bireyin yetersizlik duyguları arttıkça kendini saklamaya olan eğiliminin de arttığını ve bununla bağlantılı olarak bireyin kendini yalnız hissetme ihtimalinin de yükseldiğini göstermektedir. Araştırma bulgularına dayanarak, yetersizlik duygusuna sahip bireylerin diğerlerini tehdit olarak algıladıkları için (Adler, 1985) kendileri ile ilgili bilgileri paylaşmaktan kaçınmaya eğilim gösterdikleri ve bu eğilimin de yalnızlıkla sonuçlandığı gözlenmiştir.

Sezer, (2018)'in yaptığı çalışmasının amacı üniversite öğrencilerinin geldiği aile ortamlarının, yaşadığı yalnızlık ve umutsuzluğunu yordama gücünü ortaya koymaktır. Araştırmaya katılanlar İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden öğrencilerdir. Araştırma 487'si kız, 346'sı erkek olmak üzere toplam 833 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma verilerini toplamak için Aile Değerlendirme Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Umutsuzluk Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre ergenlerin yalnızlık düzeylerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark olmadığı, ancak erkek ergenlerin umutsuzluk düzeylerinin kız ergenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerde aile ortamları ile ilgili roller ve davranış kontrolünün yalnızlığı anlamlı bir düzeyde yordadığı gözlenmiştir.

Yıldız ve Kılıç (2018), yaptıkları araştırmada çocukluk ve/veya ergenlik döneminde yetiştirme yurdunda kalmış bireylerde yalnızlık ile sosyal bütünleşme düzeyleri arasındaki ilişkiyi saptamayı amaçlamıştır. Bununla birlikte bu değişkenleri bazı sosyo-demografik özellikler çerçevesinde de incelemişlerdir. Araştırmanın örneklemini, hayatlarının bir döneminde yetiştirme yurdunda kaldıktan sonra ayrılmış olan 158 katılımcıdan oluşmaktadır. Bu bireyler, Sivas, Malatya ve Gaziantep illerinde benzer hayat hikayesi olanların dayanışma amaçlı kurdukları 3 derneğin üyesidirler. Örneklemin %82,9'unu ($n=131$) erkekler, %17,1'ini ($n=27$) kadınlar oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Sosyal Bütünleşme Ölçeği'nden oluşan bir form kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgularda, yalnızlık ile sosyal bütünleşme arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu, yalnızlık arttıkça sosyal bütünleşmenin azaldığı saptanmıştır. Ayrıca yalnızlık değişkeni açısından cinsiyet, eğitim düzeyi ve medeni durum grupları anlamlı düzeyde farklılaştıkları; sosyal bütünleşme bakımından erkeklerle kadınlar ve medeni durum grupları arasındaki farkların anlamlılık düzeyine ulaştıkları saptanmıştır. Buna karşın yaş grupları ile yetiştirme yurtlarında kalış sürelerine göre oluşturulmuş gruplar

arasında yalnızlık ve sosyal bütünleşme değişkenleri açısından farkların anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Bozkurt (2018) yaptığı araştırmada sosyal medya kullanımı ile küreselleşen modernlik sürecinde giderek artan bencillik ve yalnızlık arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Bu araştırmanın örneklemini 528 sosyal medya kullanıcısı gençten oluşturmaktadır. Anketi cevaplayan gençlerin büyük bir çoğunluğu, sosyal medya kullanımının bencilliği ve yalnızlığı artırdığı düşüncesindedirler. Veriler sosyal medyayı kullanım süresi arttıkça, yalnız olduğunu söyleyenlerin oranlarının da arttığını ortaya koymaktadır. Yalnızlık ile yaşam tatmini arasında da anlamlı bir negatif korelasyon bulunmuştur. Data bencil insanların, aynı zamanda yalnız insanlar olduğunu ortaya koymaktadır. Dini bağlılık ve politik görüş, hem bencillik hem de yalnızlık skorlarında anlamlı farklılaşmalara yol açmaktadır.

Yıldız (2018) araştırmasında ortaokul öğrencilerinde sosyal yetkinlik beklentisi ve mantıkdışı inançların yalnızlığa etki edip etmediğini araştırmıştır. Araştırma Gaziantep'te öğrenim gören toplam 445 ortaokul öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçeği, Mantıkdışı İnançlar Ölçeği ve Çocuklar İçin Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sosyal yetkinlik beklentisi ve mantıkdışı inançların yalnızlığa etki ettiği saptanmıştır. Yapılan çoklu regresyon analizinde, mantıkdışı inançlar ve sosyal yetkinlik beklentisinin yalnızlıktaki toplam varyansın % 21.3'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Korelasyon analizi sonuçlarına göre hem sosyal yetkinlik beklentisi hem de mantıkdışı inançlarla yalnızlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal yetkinlik beklentisiyle yalnızlık arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken, mantıkdışı inançlarla yalnızlık arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Aynı zamanda kız öğrencilerin sosyal yetkinlik beklentisi puanlarının erkeklerden yüksek, erkek öğrencilerinin yalnızlık puanlarının kızlardan yüksek olduğu saptanmıştır.

Şanlı, Poyraz (2018) araştırmasında, Türkiye'de bulunan uluslararası öğrencilerin yalnızlık durumlarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini; Orta Karadeniz Bölgesi'nde bir Türkçe Öğretim Merkezi'nde eğitim görmekte olan 55 kadın, 85 erkek olmak üzere 140 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada, uluslararası öğrencilerin yalnızlık düzeyleri, cinsiyet, Türkiye'de kendi ülkesinden arkadaşı olma durumu, ekonomik durumunu algılayışı, Türkiye'de bulunmasından memnuniyet durumu gibi değişkenlere göre değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulguları; uluslararası öğrencilerin yalnızlık duygularının, cinsiyet, Türkiye'de kendi ülkesinden arkadaşı olma durumu, ekonomik durumunu algılayışı değişkenlerine göre anlamlı bir değişiklik göstermediğini ortaya koymuştur. Buna karşın,

Türkiye’de bulunmasından memnuniyet durumu ve Türk halkının tutumlarını değerlendirişi değişkenlerine göre yalnızlık duygularının anlamlı biçimde etkilendiği anlaşılmıştır.

Güren, Sinem (2017) yaptıkları araştırmada evli ve çocuk sahibi çiftlerin evlilik uyumları, evlilik çatışmaları, yalnızlık ve yakın ilişki düzeylerinin çocuk yetiştirme tutumları ile olan ilişkisi incelenmiştir. Bu araştırmanın örneklemi gönüllülük esasına dayanılarak kartopu tekniği ile İstanbul ve Çanakkale illerinde yaşayan 90 evli ve çocuk sahibi çift olarak belirlenmiştir. Araştırma verileri Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ), Evlilik Yaşamı Anketi (EYA), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE), UCLA Yalnızlık Ölçeği, Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği (PARI) kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma sonuçları çocuk sayısı değişkenine göre değerlendirildiğinde yalnızlık düzeyinin en düşük belirlendiği grup olan üç ve üzeri çocuğa sahip çiftlerin baskı ve disiplin boyutu sonuçlarının tüm gruplar içinde en yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada çocuk sayısının iki olması ile birlikte yalnızlık düzeylerinin arttığı demokratik davranma ve eşitlik tanıma puanlarının düştüğü belirlenmiştir. Araştırmada iki çocuğa sahip çiftlerin yalnızlık düzeylerinin tek çocuğa sahip çiftlere göre yüksek sonuç vermesi bu noktada anlamlıdır. Çocuk sayısının artması ile kişilerin yalnızlık algıları ve devamında çocuk yetiştirme süreçlerinde sergiledikleri müdahalecilik, aşırı kontrolelilik, başarıya odaklanma gibi eğilimleri artmıştır. Fakat üç ve üzeri çocuğa sahip çiftlerin yalnızlık düzeyleri azalırken aşırı annelik puanları en yüksek sonuç vermiştir.

Kılıç ve Alver (2017), yaptıkları araştırmada üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ve psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişkilerin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesinde 2013- 2014 öğretim yılında farklı fakültelerde öğrenim gören ergenlerden oluşmaktadır ve gönüllülük esas olduğu için araştırma 673 birey üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak 1978 yılında Russel, Peplau ve Ferguson tarafından geliştirilmiş “UCLA Yalnızlık Ölçeği”, 2003 yılında Friberg ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş “Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri, psikolojik dayanıklılıkları arasında olumsuz yönde ve anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre yalnızlık puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamıştır. Anne-babaları ayrı yaşayan ergenlerin yalnızlık puan ortalamalarının annesababaları birlikte yaşayan ergenlerin yalnızlık puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Kendilerini mutlu algılamayan üniversite öğrencilerinin yalnızlık puan ortalamaları, kendilerini mutlu

algılayan ergenlerin yalnızlık puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Beklentilerini gerçekleştirmeyen ergenlerin yalnızlık puan ortalamalarının, beklentilerini gerçekleştiren ergenlerin yalnızlık puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Aysan, Savcı (2016)'nın yaptıkları araştırmanın amacı ergenlerde akran ilişkilerinin yalnızlık ve yaşam doyumuna etkisini test etmektedir. Bu amaçla akran ilişkilerinin yalnızlık ve yaşam doyumuna üzerindeki etkisini inceleyen hipotetik model test edilmiştir. Bu araştırma yaşları 14-18 arasında değişen 124'ü kız ve 222'si erkek olmak üzere 346 ergen üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama araçları olarak Akran İlişkileri Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu ve Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Sonuç olarak ergenlerde akran ilişkilerinin yalnızlık ve yaşam doyumuna etkisini inceleyen hipotetik modelin doğrulandığını göstermektedir. Buna göre akran ilişkilerinin kalitesi arttıkça yalnızlık düşmekte ve yaşam doyumuna artmaktadır.

Certel, Yakut, Yakut ve Gülsün (2016) ergenlerde yalnızlık düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bir çalışma yapmışlardır. Araştırma grubunu, Ankara Polatlı İmam Hatip Ortaokulu'nda öğrenim gören ve tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 88 (% 61,1) kız ve 56 (% 38,9) erkek olmak üzere toplam 144 öğrenciden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında "UCLA Yalnızlık Ölçeği" ve "Kisisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 programında analiz edilerek şu sonuçlara ulaşılmıştır: 'Öğrencilerin yalnızlık düzeyleri üzerinde cinsiyet, sınıf, yaş, okul ortamından memnuniyet, aile ortamından memnuniyet, ailenin gelir düzeyi, öğrencinin birlikte yaşadığı ebeveyn, okuldaki akademik başarı' değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark oluşturmadığı tespit edilmiştir.

Kılıç ve Karakuş (2016)'un yaptıkları araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygıları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Tarama modelindeki bu araştırmaya 2013-2014 Eğitim Öğretim Yılında Karadeniz Teknik Üniversitesinde öğrenim gören toplam 1386 (629 kadın, 756 erkek) öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; "Kişisel Bilgi Formu", "Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği", "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği" ve "Ucla Yalnızlık Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin, yalnızlık puanlarıyla; cinsiyet, hayatının önemli bir kısmını geçirdiği yer ve bireysel olarak aylık harcanan para değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bunun yanında benlik algısı ile yalnızlık arasında da negatif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

Pamuk, Atlı, Kış (2015) araştırmalarında yalnızlık ile cinsiyet arasındaki farkı belirlemeye yönelik meta-analiz çalışması yapmayı amaçlamışlardır. Standartlaştırılmış Ortalamalar Arası Fark (SOF) analiz yöntemini kullanarak yalnızlığın cinsiyete göre etki büyüklüğü belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Yüksek ğretim Kurulu'nun tez merkezinde yalnızlıkla ilgili doktora tezi, yüksek lisans tezi olarak 119 araştırmanın yapıldığı belirlenmiştir. Bu araştırmalarda cinsiyet değişkenine ilişkin ve kodlama protokolüne uygun verileri içeren 38 çalışma araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmanın rneklemine 7607'si erkek ve 8444' kadın olmak üzere 16051 kişi oluştırmaktadır. Araştırma sonucuna göre, hem sabit etkiler modeline hem de rastgele etkiler modeline göre, erkekler lehine önemsiz düzeyde ($d=-0,08$) bir etki büyüklüğü bulunmuştur.

Atlı, Keldal, Sonar (2015) alışmasında niversite ğrencilerinin yalnızlık düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi ve yabancılaşma ile yalnızlık düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın alışma grubunu uygun örnekleme yoluyla seçilen 2013-2014 eğitim-ğretim yılında İnönü niversitesinde ğrenim görmekte olan 403 (226 kız ve 177 erkek) ergen oluştırmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak UCLA Yalnızlık leği, Dean Yabancılaşma leği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; erkek ergenlerin ve okuduğu bölümden memnun olmayan ergenlerin yalnızlık duygu düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan adımsal regresyon analizi sonucunda yabancılaşmanın alt boyutlarından yalıtılmışlık ve güçsüzlük ile yalnızlık arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunurken, kuralsızlık ile yalnızlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

etin, Aca, Baysal, şenaras (2014)'ın yaptıkları çalışmanın amacı ergenlerin sosyal kaygı, özsaygı ve yalnızlık düzeylerinin analiz edilmesidir. Çalışma grubu, 2013-2014 göz döneminde Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde eğitim gören ergenlerden oluşmaktadır. Tesadf rnekleme yöntemiyle belirlenen 181 gönüllü ergene anket uygulanmıştır. Sosyal kaygının, zgven eksikliği hissetme ve göz temasından kaçınma faktörleri ile açıklandığı tespit edilmiştir. Uygulanan faktör analizi sonuçlarına göre, yalnızlığın ilişki kurmada rahatlık, sosyal evre edinme izolasyon, fiziksel yanlışlık, samimi ilişki kurabilme faktörleri ile açıklanabildiği tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen veriler değerlendirildiğinde, ankete katılan ergenlerin sosyal kaygı düzeylerinin yüksek, özsaygı düzeylerinin yüksek ve yalnızlık düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Oruç (2013), araştırmada, ergenlerin yalnızlık düzeyleri ile otomatik düşünceleri arasında ilişki olup olmadığı, yalnızlık ve otomatik düşüncelerin bazı-sosyo demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşıp, farklılaşmadığını amaçlamıştır. İlişkisel tarama modeline uygun olarak hazırlanan araştırmada, evreni İzmir ilinde bulunan, psikolojik destek alan ve almayan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada araştırmacının çalışmakta olduğu İzmir ilinde bulunan Özel Nöron Psikiyatri Dal Merkezine Aralık 2011 tarihinden itibaren bir yıllık süre içinde başvuran 150 üniversite öğrencisi ile Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan ve psikolojik destek almadığı belirlenen 150 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; ergenlerin yalnızlık düzeylerini ölçmek için UCLA Yalnızlık Ölçeği ve ergenlerin otomatik düşüncelerini ölçmek için Otomatik Düşünceler Ölçeği kullanılmıştır. Demografik özelliklerin tespiti için ise araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu kullanmıştır. Sonuç olarak ergenlerin medeni durumları ele alındığında; beklendiği üzere bekar üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin, evli olanlara göre daha fazla olduğu görülmüştür. Ergenlerin ekonomik durumlarıyla yalnızlık düzeylerinin ilişkisi incelendiğinde, yalnızlık düzeyinin ekonomik durumu alt düzey olanlarda, üst düzey olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Yapılan bir araştırmada Kurt, Sayıl ve Tepe (2013) kişinin ebeveyninden algıladığı psikolojik kontrol ile yalnızlık düzeyi arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkide kişilerarası güvenle ebeveyn ve akrana bağlanmanın rollerini incelemişlerdir. Araştırma örneklemini 378 kadın ,307 erkek toplam 685 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama araçlarını Ergenlerin Kişilerarası Dürüstlük İnanış Ölçeği, Ebeveyn ve Akran Tutum Envanteri, Psikolojik Kontrol oluşturmaktadır. Bulgularda algılanan psikolojik kontrolün, kız ve erkeklerin yalnızlık düzeyini pozitif olarak yordadığını ve bu ilişkinin hem ebeveyne hem de akrana bağlanmayla kısmen açıklanabildiğini vurgulamıştır.

Yıldız (2012) çalışmasında üniversite öğrencileri arasındaki beklentinin yordayıcılarını meditasyonel etken analizi ile incelemeyi ve ergenlerin yalnızlık ve tutum boyutlarını hangi ebeveynlik stilleriyle algıladıklarını araştırmıştır. Çalışma uygun örneklemeyle seçilen Ankara Üniversitesi'nde okuyan 378'i kız 172 erkek olmak üzere 550 lisans öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Demografi Bilgi Formu, Çocuk Yetiştirme Stilleri Envanterinin Ölçümü (CRSI), Yakın İlişkilerde Yaşanan Değişen Envanter (ECR-R), California Los Angeles Üniversitesi (UCLA) Yalnızlık Ölçeği, Dispozisyonel Umut Ölçeği (DHS) ve Devlet Umut Ölçeği Veri toplamada (SHS) kullanılmıştır. Nedensel Modeli test etmek için

yapısal denklem analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; yalnızlık, hem kaçınma hem de anksiyeteyi ön görmektedir. Yalnızlığın anksiyete boyutu sadece annenin isteksizliği ile öngörülürken, kaçınma boyutu babanın duyarlılığı ile zayıf bir şekilde tahmin edilmiştir.

Duyan ve diğerleri (2008) lise öğrencilerinin yalnızlık hislerini etkileyen değişkenleri araştırmıştır. Bu çalışma kapsamında lisede okuyan 434 öğrenci ile görüşülmüş ve oluşturulan görüşme formu ile UCLA Yalnızlık Ölçeği uygulanmıştır. Yaptıkları araştırma sonucunda cinsiyete göre bakıldığında, erkeklerin kızlara göre daha yalnız olduğunu, kardeş sayısı arttıkça, yalnızlık puanının arttığını, uzun zaman yaşadığı yere göre yalnızlık durumuna bakıldığında, uzun zaman kentsel kesimde yaşayanların, kırsal alanda yaşayanlardan daha az yalnızlık çektiği görülmüştür.

Yılmaz ve Karaca (2008), yaptıkları araştırmada ergenlerin algıladıkları sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri ile ilişkili faktörleri incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma örneklemini Celal Bayar Üniversitesi Manisa Sağlık Yüksekokulu'nda okuyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 339 öğrenci dahil edilmiştir. Veriler, 1–31 Mart 2007 tarihleri arasında öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini içeren bilgi formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS) ve UCLA yalnızlık ölçeğini içeren bir anket kullanılarak elde edilmiştir. Sonuç olarak ergenlerin algılanan sosyal destek düzeylerinin yüksek, yalnızlık düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Duru (2008), araştırmasında üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini yordamada sosyal destek ve sosyal bağlılık değişkenlerinin rollerini incelemeyi amaçlamıştır. Örneklem Pamukkale Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 404 öğrenciyi (212 bayan, 192 erkek) kapsamaktadır. Analiz sonuçları; arkadaş desteği, aile desteği, özel insan desteği ve sosyal bağlılığın, yalnızlıkla olumsuz (negatif) ilişkili olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin sosyal bağlılık, arkadaş desteği, aile desteği ve özel insan desteği arttıkça yalnızlık azalmaktadır. Bulgulara göre; arkadaş desteği, özel insan desteği ve sosyal bağlılık yalnızlığın önemli yordayıcıları olarak görünmektedir. Yine aynı bulgular, aile desteğinin yalnızlığı yordamadığını göstermiştir. Aynı zamanda, sosyal bağlılık-arkadaş desteği birleşik etkisinin yalnızlığı yordamadığını göstermiştir. Sosyal bağlılık-aile desteği ve sosyal bağlılık-özel insan desteği birleşik etkilerinin ise, yalnızlığı yordamada önemli olduğu bulgulanmıştır. Aile desteği, özel insan desteği ve yalnızlık arasındaki negatif ilişki, düşük sosyal bağlılık rapor eden ergenlerde daha güçlüdür. Analiz sonuçları ayrıca, ergenlerin yalnızlık düzeyinin cinsiyete göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur.

Çeçen (2008)'in yaptığı araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine ve ana baba tutum algılarına göre yalnızlık ve algılanan sosyal destek düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmanın evrenini Çukurova Üniversitesi, örneklemini ise Çukurova Üniversitesinde 2005-2006 yılında farklı fakültelerde öğrenim gören toplam 521 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada cinsiyet ve algılanmış ebeveyn tutumlarının yalnızlık ve sosyal destek üzerindeki etkisi çok boyutlu varyans analizi ile test edilmiştir. Sonuçlara göre cinsiyet ana etkisine göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin farklılaşmadığını, kız ve erkek ergenlerin birbirine benzer düzeyde yalnızlık ve sosyal destek algılarının olduğunu göstermektedir. Ana-baba tutumları ana etkisine göre ise yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin anlamlı bir biçimde farklılaştığını göstermektedir. Ebeveynlerini demokratik algılayan ebeveynlerin çocuklarının kendilerini daha az yalnız hissettikleri ve daha fazla arkadaşlarından ve aielelerinden sosyal destek aldıklarını algıladıkları görülmektedir. Sonuç olarak; araştırma sonuçları cinsiyet ana etkisine göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin farklılaşmadığını, algılanmış ebeveyn tutumlarına göre ise yalnızlık ve algılanmış sosyal destek düzeylerinin farklılaştığını göstermektedir.

Oktan (2005)'in yaptığı çalışmada, yalnızlık ve algılanan sosyal destek düzeyinin, ergenlik döneminin önemli duygusal sorunlarından olan öfkenin gelişimine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın kapsamına toplam 280 ergen (140 kız 140 erkek) alınmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar; kız ve erkek ergenler arasında sosyal destek düzeyleri ve sürekli, dışa vurulmuş ve bastırılmış öfke düzeyleri açısından anlamlı farklar olduğunu göstermiştir. Bunun yanında araştırmada, yalnızlık düzeyleri açısından kız ve erkek ergenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Yıldırım (2000) çalışmasında yalnızlık, sınav kaygısı, aile, arkadaş ve öğretmen desteği değişkenlerinin akademik başarıyı ne denli yordadığını incelemiştir. Araştırma kapsamına lise ikinci sınıfta okuyan 280 kız 265 erkek olmak üzere toplam 545 öğrenci alınmıştır. Ergenlerin Matematik, Türkçe, Fizik, Kimya ve Biyoloji derslerinden aldıkları 1998-1999 öğretim yarıyılı karne not ortalamaları, akademik başarılarının ölçütü olarak alınmıştır. Ergenlerin yalnızlık düzeyleri UCLA Yalnızlık Ölçeği, sınav kaygısı SKE ile; aile, arkadaş ve öğretmen desteği ise ASDÖ-Öğrenci Formu ile ölçülmüştür. Bulgulara göre, öğretmen desteği, aile desteği, yalnızlık ve sınav kaygısı değişkenleri akademik başarıyı manidar olarak yordamakta, arkadaş desteği ise yordamamaktadır.

2.2.2. Yurt Dışında Yalnızlık İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Welch, Ellis, Green, Ferrer (2019) yaptıkları araştırmada ebeveyn ve büyüme çağındaki adolesanların sosyal destek ile yalnızlığın yeme ve aktivite arasındaki ilişkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın örneklemini 2968 ebeveyn ve büyüme çağındaki adolesan çifti oluşturmaktadır. Araştırmanın bulgularına göre yalnızlık adolesanlarda az fiziksel aktivite ve ebeveynlerde az meyve sebze, fazla fast food tüketimiyle ilişkilidir. Ebeveynler ve büyüme çağındaki adolesanların ilişkisini bakıldığında aralarında sosyal destek önemli bulunmuştur.

Matthews, Odgers ve Danese (2019)'nin yaptığı çalışmada, farklı kaynaklardan elde edilen veriler kullanılarak ergenlerin yaşadığı mahallelerin özellikleri ile yalnızlık duyguları arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Yalnızlık, 12 – 18 yaş arasındaki ergenlerin kişisel anketleri ve 18 yaşındaki ergenlerle yapılan birebir görüşme uygulaması ile ölçülmüştür. Mahallenin özellikleri; 12-18 yaşları arasındaki ergenlerde hükümet verileri, sistematik sosyal gözlemler, yerli anket ve katılımcıların kişisel anketleri aracılığıyla ile değerlendirilmiştir. Sonuçlara göre; yalnızlık, ergenlerin daha düşük toplum etkisi ve daha fazla mahalle bozukluğu algıları ile ilişkili bulunmuştur. Daha yalnız bireyler daha az yalnız olanlara göre toplumun etkisini daha az algılamışlardır.

Zhu, Huebner , Lian (2019)'ın yaptıkları araştırma, %47.8'i erkek olan ve yaş ortalaması 12,96 olan 892 çinli ergen üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada, yalnızlık ve sosyal kaygı kümeleri gizli profil analizi ile incelenmiştir. Veriler 6 başlıkta toplanmıştır: a) düşük yalnızlık ve sosyal kaygı b) ortalama yalnızlık ve sosyal kaygı c) düşük yalnızlık ve yüksek sosyal kaygı d) yüksek yalnız ve düşük sosyal kaygı e) ölçülü yalnızlık ve sosyal kaygı f) yüksek yalnızlık ve sosyal kaygı. Araştırmanın sonucuna göre; yüksek yalnızlık duygusu ve sosyal kaygının, bozuk aile yapısına dayandığını ve okul ilişkili stres yaşayan ergenlerde diğer gruplara göre daha fazla görülmektedir.

Segrin, Mcnelis ve Pavlich (2017) yaptıkları araştırmalarında yalnızlığın alkol kullanımı, içki problemleri ve psikolojik ilaçlarla doğrudan ve dolaylı ilişkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın örneklemini madde kullanımının 1. ve 2. yılında olan 210 genç yetişkin oluşturmaktadır. Sonuçlara göre yalnızlığın madde kullanımıyla doğrudan olmasa da dolaylı etkisinin olduğu görülmüştür. Bunun sebebi de stresi arttırmasına bağlanmıştır. Bulgular; yalnızlığın, kişilerin riskli sağlık davranışlarına girme eğilimlerini artırarak, yalnız insanların sağlığından ödün verme konusunda ise stresin önemli rolü vurgulanmaktadır.

Roekel, Scholte, Engels, Verhagen (2014) araştırmalarında ergenlikte yalnızlığın aşamalarını incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın rneklemi deneyim örnekleme yöntemi kullanılarak yaş ortalaması 14 olan ve %59'u kadın olan 286 ergenden oluşmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre ergenler içinde biriyle birlikteliği olanlar ile yalnız olanlar kıyaslandığında yalnız olanların yalnızlık durumunu aşırı yaşadıkları gözlenmiştir. Aynı zamanda yalnız olan kişilerin yalnızlık durumlarını sona erdirip biriyle birlikte olmaya başladıklarında aşırı bir rahatlama etkisi gösterdikleri grlmştir. Çalışmada adolesanların sınıf arkadaşlarıyla zaman geçirdiklerinde yalnızlık durumları artarken arkadaşlarıyla vakit geçirdiklerinde ise yalnızlık durumları azalmaktadır.

Buelga, Musitu, Murgui ve Pons (2008) İşpanya'da 11-16 yaş arasında yer alan 1319 ğrenci üzerinde yaptıkları araştırmada, ergenlerde saygınlık, yalnızlık, yaşam doyumu ve saldırgan davranışlar arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma sonucunda saygınlık beklentisinin ergenlerin saldırgan davranışları üzerinde doğrudan ve dolaylı bir etkisi olduğu; yalnızlık ve yaşam kalitesinin ise saldırganlık üzerinde dolaylı bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

Wiseman, Mayseless ve Sharabany (2006) yaptıkları bir çalışmada erken aile bağlarının n görülen kalitesi ile niversitenin ilk senesindenki bir öğrencinin yalnızlığı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya 69'u kadın 77'si erkek 146 mezun olmayan niversite ğrencisi katılmıştır. Bu alışma niversitenin ilk senesinin ortalarında ebeveyn bağlama envanteri, bağlanma stilleri anketini, depresif deneyimler Anketini ve UCLA yalnızlık leği kullanılarak yrtlmştir. Ebeveyn ilgisi ve korumacalığının olumsuz şekilde yalnızlıkla ilişkisi bulunmuştur. Yani ebeveynleriyle güven ve ilgi doğrultusunda biçimlenen ilişkilerinin olduğunu düşünen ergenlerin daha az yalnız hissettiğini tespit etmişlerdir. Aynı zamanda duygusal çalkantı, umursamazlık ve öz eleştirinin yalnızlıkla pozitif ilişkisi tespit edilmiştir.

Corsano, Majorano ve Champretavy (2006) tarafından İtalyan gençleriyle yapılan bir araştırmada, arkadaşları ve ailesiyle iyi ilişkilerde bulunan gençlerin iyi oluş seviyelerinin yüksek olduğu ve mutsuzluklarının daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu alışma, gençlerdeki yalnızlığın ebeveynler ve arkadaşların psikolojik refah veya ergen halsizliği üzerindeki etkisini araştırmıştır. Bu alışma 11 ile 19 yaşında olan 330 italyan büyüme çağındaki bireyler üzerinde yapılmıştır. Sonuçlara göre büyüme çağındaki adolesanlardaki psikolojik iyi oluşu desteklemede aile ve akranların pozitif etkisi vardır. Ayrıca büyüme çağındaki bu katılımcılar yalnızlığın çeşitlerini ayırt etme kabiliyeti göstermişlerdir.

Lauder, Siobhan ve Kerry (2004) yaptıkları çalışmada toplumdaki yalnızlığın artmasını değerlendirmeyi ve nedenlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma 18 yaş ve üzerindeki 1241 kişi üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre yalnızlığın, özellikle aile içi şiddete maruz kalan, düşük sosyo-ekonomik şartlara sahip, güçlü bir dini inancı olmayan kişilerde yüksek düzeylerde yaşanan bir duygu durumu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda mental ve fiziksel sağlık problemlerinin geniş çapta artması yalnızlıkla ilişkili bulunmuştur. Yalnızlığın, ilişkideki baskıcı şiddeti, maaş alamama durumu, evli ya da bekar olma, evde 18 yaşını aşmayan çocukların sayısal durumu gibi risk faktörlerini de içerdiği görülmüştür.

Henwood ve Solano (1994) araştırmalarında, yalnızlık, sosyal ilişki ve çocuklarda yalnızlığın yordayıcısı olarak aile bireylerinin yaşadığı yalnızlık araştırılmıştır. Araştırmaya 1. Sınıfa giden 52 çocuk ve 47'si anne ve 32'si babadan oluşan ebeveynler katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; çocukların yalnızlık düzeyi ile annelerinin yalnızlık düzeyi arasında önemli oranda ilişki bulunmuştur. Kendisini yalnız hisseden çocukların önemli bir kısmının annelerinde yalnızlık hissettiği ancak babalarının yalnızlık hissi ile herhangi bir ilişkisi olmadığı tespit edilmiştir. Anne ve çocuğun birbirlerine olan negatif tutumlarının yalnızlık duygusu ile ilişkili olduğu görülmüştür. Sonuç olarak, ilkokul yaşında çocuğu olan anne yalnızlığının daha az sosyal ilişki ile bağlantılı olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

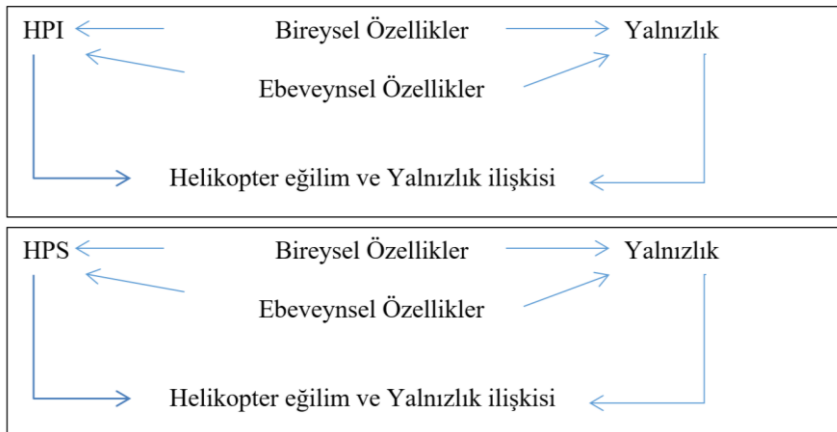
YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması bölümleri açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma nicel bir araştırmadır. Nicel araştırmalar gerçekliği araştırmacıdan bağımsız bir şekilde ele alabilen, kendi kabul ettiğinin dışında da gerçeklerin objektif olarak gözlenebilir ölçülebilir, analiz edilebileceğini kabul eden pozitivist bir görüşe dayanmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014, s.12).

Araştırmamızda neden sonuç ilişkisinde ziyade var olan durumu betimlemek amaçlandığı için tarama modelinden bir araştırmadır. Ergenlerin ebeveynlerinde algıladıkları helikopter tutum ile ergenlerin yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkileri nedeniyle de ilişkisel tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırmamızdaki temel amaç, ergenlerin ebeveynlerinin HPI ve HPS ölçeğinde helikopter eğilim düzeyleri ve bunun ergenlerin yalnızlık düzeyleri ile ilişkisini belirlemektir. Bu durumda araştırma modelimiz aşağıdaki gibi tablolastırılabilir.

Şekil 1.İlişkisel Tarama Modeli

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma, İzmir ili Karşıyaka ilçesindeki 5 farklı devlet liseleri arasından tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak 585 ergene uygulanmıştır. Ölçek skorlarına göre 480 ergenin ailelerini helikopter ebeveyn olarak algıladıkları belirlenmiştir ve araştırma bu ergenler üzerinde yürütülmüştür. Araştırma 2' si anadolu lisesi, 1'i anadolu sağlık meslek lisesi ve 1'i mesleki ve teknik anadolu lisesi 1'i imam hatip lisesi olmak üzere toplam 5 okul üzerinde yürütülmüştür. Araştırmaya birinci Anadolu Lisesinden 85 ergen, ikinci Anadolu Lisesinden 118, Anadolu Sağlık Meslek Lisesinden 102 ergen, Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesinden 109, Anadolu İmam Hatip Lisesinden 68 ergen katılmıştır. Bu ergenlerin; 130 'u 9. Sınıf, 134'ü 10.sınıf , 120'si 11.sınıf ve 98'i 12. Sınıf öğrencidir.

Araştırmaya katılan ergenlerin cinsiyet, yaş, okul türü, sınıf, burs alma durumlarına ilişkin sosyodemografik bilgilerinin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1
Ergenlerin Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Dağılım Tablosu (n=480)

Değişken		n	%
Yaş	16 yaş ve altı	265	55,2
	17 yaş ve üzeri	215	44,8
Cinsiyet	Erkek	132	27,5
	Kadın	348	72,5
Ailedeki çocuk sayısı	1 çocuk	89	18,5
	2 çocuk	233	48,5
	3 çocuk	105	21,9
	4 ve üstü	53	11,0
Anne baba durumu	Birlikte	415	86,5
	Ayrı	65	13,5
Aile gelir durumu	Düşük	39	8,1
	Orta	412	85,8
	Yüksek	29	6,0
Anne yaş	40 ve altı	179	37,3
	41-49 arası	248	51,7
	50'nin üstü	53	11,0
Baba yaş	40 ve altı	63	13,1
	41-49 arası	281	58,5
	50'nin üstü	136	28,3
Anne eğitimi	Okur yazar değil	160	33,3
	İlköğretim	105	21,9
	Lise	125	26,0
	Lisans ve üstü	90	18,8
Baba eğitimi	Okur yazar değil	105	21,9
	İlköğretim	104	21,7
	Lise	130	27,1
	Lisans ve üstü	141	29,4
Anne meslek	Çalışmıyor	317	66,0
	Çalışıyor	163	34,0
Baba meslek	Çalışmıyor	28	5,8
	Çalışıyor	452	94,2

Tablo 1 incelendiğinde ergenlerin yaş gruplarına göre dağılımlarında; %55,2'sinin 16 yaş ve altı grubunda, %44,8'inin ise 17 yaş ve üstü grubunda bulundukları görülmektedir.

Ergenlerin cinsiyete göre dağılımlarında; %27,5'i erkek, %72,5'i ise kadın oldukları görülmektedir. Ergenlerin ailesindeki çocuk sayısına göre dağılımlarında; %18,5'i bir çocuk, %48,5'i iki çocuk, %21,9'u üç çocuk ve %11,0'i ise dört ve daha çok sayıda olduğu görülmektedir. Ergenlerin anne baba birliktelik durumuna göre dağılımlarında; %86,5'inin birlikte, %13,5'inin ise ayrı oldukları görülmektedir. Ergenlerin ailelerinin gelir durumu açısından baktığımızda ise %8,1'i düşük gelir, %85,8'lik kısım orta düzey ve %6,0'lık kısım yüksek gelire sahiptir. Ergenlerin anne yaş gruplarına göre dağılımlarında; %37,3'ü 40 yaş ve altı grubunda, %51,7'si ise 41-50 yaş arası ve %11,0'i 50'nin üstü yaş grubunda bulundukları görülmektedir. Ergenlerin baba yaş gruplarına göre dağılımlarında; %13,1'i 40 yaş ve altı grubunda, %58,5'i ise 41-50 yaş arası ve %28,3'ü 50'nin üstü yaş grubunda bulundukları görülmektedir. Ergenlerin anne eğitim durumuna göre dağılımlarında; %33,3'ü okula gitmedi, %21,9'u ilköğretim, %26,0'sı lise ve %18,8'i lisans ve üstü cevabı verdiği görülmektedir. Ergenlerin baba eğitim durumuna göre dağılımlarında; %21,9'u okula gitmedi, %21,7'si ilköğretim, %27,1'i lise ve 29,4'ü ise lisans ve üstü mezunu oldukları görülmektedir. Ergenlerin anne meslek durumuna göre dağılımlarında; %66,0'sı çalışmıyor, %34,0'ü ise çalışıyor oldukları görülmektedir. Ergenlerin baba meslek durumuna göre dağılımlarında; %94,2'sinin çalışıyor, 5,8'inin ise çalışmıyor oldukları görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından ergenler hakkında kişisel bilgi elde etmek için hazırlanan bu formda ergenlerin cinsiyet, yaş ile anne ve babalarının sahip oldukları çocuk sayısı, anne baba birliktelik durumu, ebeveynlerin yaşları, öğrenim düzeyleri ve çalışma durumlarına yönelik sorular bulunmaktadır.

3.3.2. Helikopter Ebeveyn Ölçekleri

1. Helikopter Ebeveyn Ölçeği (Helicopter Parent Scale); Terri LeMoyne ve Tom Buchanan tarafından 2011 yılında geliştirilmiştir. Helikopter ebeveyn davranışlarını ölçen ölçek, 5 likert tipinde 7 maddeden oluşur. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı .77 olarak tespit edilmiştir. Ölçek, Zihniye Okray tarafından türkçeye uyarlanmıştır. Okray'ın 399 üniversite öğrencisi üzerinde yapmış olduğu çalışmasında ölçeğin cronbach alfa katsayısı 0.71 bulunmuştur.

2. Helikopter Ebeveyn Envanteri (Helicopter Parenting Instrument); Helikopter ebeveyn davranışını ölçen bu ölçek Odenweller, Booth-Butterfield ve Weber tarafından 2014 yılında geliştirilmiştir ve 15 maddeden ve 7 li likert tipinden oluşmaktadır. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı .77 olarak tespit edilmiştir. Ölçek, Emine Ertuna tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Araştırmaya birinci ve ikinci sınıf olan 200 üniversite öğrencisi katılmıştır. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı .77 olarak tespit edilmistir. Faktör analizi sonucunda, Türkçe 'ye uyarlanan ölçeğin orijinal ölçekteki gibi tek boyutlu olduğu ortaya çıkmıştır

3.3.3. Ucla Yalnızlık Ölçeği

Russell, Peplau ve Ferguson tarafından 1978 yılında oluşturulan UCLA yalnızlık ölçeği bireyin genel yalnızlık durumunu belirlemeye yarayan likert tipinde bir kendini değerlendirme envanteridir. Ölçeğin orijinalinde gözden geçirilen formu 10 maddesi olumlu yani anlamsal olarak yalnızlık içermeyen, diğer 10 maddesi olumsuz yani anlamsal olarak yalnız bireyleri belirlemeye yönelik toplam 20 maddelik “ Tamamen Katılıyorum” (1) ile “Tamamen Katılmıyorum” (4) arasında derecelemeyle sahiptir (Russell, Peplau ve Cutrona, 1980). Ülkemizde ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Demir (1989) tarafından yapılmıştır. Demir (1989)'in yaptığı çalışmada ölçeğin iç tutarlılığı ile ilgili analizler toplam 72 kişi üzerinde hesaplanmış ve cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .96 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin beş hafta ara ile yapılan test tekrar test güvenirlik katsayısı .94 olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması için İzmir valiliğine bağlı Karşıyaka İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli resmi izinler alınmıştır. Okul idarelerinden de gerekli izin ve onay alındıktan sonra, önceden belirlenen gün ve zaman aralığında ilgili okullara gidilerek uygulama öncesinde ilk olarak katılımcı ergenlere araştırmanın amacı ile ölçeklerin yönergeleri ve sonuçların gizli kalacağına yönelik açıklama yapılarak, araştırmacı tarafından çalışmaya katılacak ergenlere, kişisel bilgi formu, helikopter ebeveyn ölçekleri ve UCLA yalnızlık envanteri sunulmuştur. Ölçeklerin ergenler tarafından doldurulması beklenerek, aynı gün içinde toplanmıştır. Gönüllülük esas alınarak cevaplamak istemeyen ergenlere ölçekler uygulanmamıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Verilerin analizi SPSS istatistik programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada ergenlerin ve anne babalarının sosyodemografik özelliklerine ve bağımsız değişkenlere verilen yanıtların dağılımına ilişkin frekans ve yüzdelikler hesaplanmıştır. Bağımlı değişkenler HPI helikopter eğilimi, HPS helikopter eğilimi ve UCLA yalnızlık ölçekleridir. Bağımsız değişkenler ise ergenlerin ve anne babaların sosyodemografik özellikleridir.

Verilerin normal dağılım olup olmadığı analiz edilmiştir. Normal dağılım gösteren ve homojen olan HPI, HPS ve UCLA ile iki değişkenli değişkenler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için t-testi uygulanmıştır. Normal dağılım gösteren ve homojen olan HPI, HPS ve UCLA ile üç ve daha fazla değişkenli değişkenler arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için ANOVA uygulanmıştır. HPI, HPS ve UCLA ölçekleri arasındaki ilişkiyi saptamak ve yönünü belirlemek için “Pearson Korelasyon Analizi” uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın temel problemi ve alt problemlerine yanıt vermek için toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Katılımcıların Helikopter Ebeveyn Envanteri (HPI) ve Helikopter Ebeveyn Ölçeği (HPS) ile ilgili ifadeler vermiş oldukları (1 Kesinlikle Katılmıyorum- 5 Kesinlikle katılıyorum likert ölçeği) cevaplar baz alınarak düşük ve yüksek olmak üzere iki gruba ayrılmışlardır. Toplam 15 ifadenin yer aldığı HPI ölçeğinde 16-44 helikopter değeri düşük, 45-75 arası ise yüksek olarak ve 0-15 helikopter değeri olan ise helikopter değildir diye değerlendirilmiştir. HPS ölçeğinde ise yer alan 7 ifade baz alınarak 8-20 helikopter değeri düşük iken 21-35 arası helikopter değeri yüksek kategori olarak puanlanmıştır. HPS ölçeğinde 0-7 helikopter değeri olan ise helikopter değildir diye değerlendirilmiştir. Bu puanlamalar dikkate alınarak helikopter puanı düşük katılımcıların helikopter özelliği düşük seviyede olduğu, yüksek kategoride yer alanların ise helikopter özelliği yüksek seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 2

Ergenlerin HPI ve HPS Ölçek Puanlamalarına Göre Helikopter Seviye Durumu Tablosu (n=480)

Ölçek	Seviye	n	%
HPI	16-44 helikopter değeri (düşük)	231	48,1
	45-75 helikopter değeri (yüksek)	249	51,9
HPS	8-20 helikopter değeri (düşük)	183	38,1
	21-35 helikopter değeri (yüksek)	297	61,9

Tablo 2 incelendiğinde ergenlerin HPI ölçeğine göre; %51,9'u yüksek helikopter değerine sahip iken, %48,1'i ise düşük helikopter değerine sahiptir. Ergenlerin yarısından çoğunun HPI puanları yüksek olduğu görülmektedir. HPS ölçeği açısından değerlendirildiğinde ergenlerin önemli bir kısmının %61,9'unun yüksek helikopter değerine sahip olduğu söylenebilir. Katılımcı ergenlerin sadece %38,1'lik kısmı düşük helikopter puanı almıştır.

Tablo 3

HPS, HPI ve UCLA Ölçeklerinin Betimsel Dağılım Tablosu

Ölçek	$\bar{X}$	Ss	min-max
HPS	21,43	3,98	9,00-33,00
HPI	44,68	7,43	19,00-66,00
UCLA	41,79	8,74	23,00-73,00

Tablo 3 incelendiğinde; ergenlerin HPS ölçeğinde minimum 8,00, maksimum 33,00 puan ve aritmetik ortalaması $21,43 \pm 3,98$ 'dir. Bu da ergenlerin HPS ölçeğinde helikopter seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ergenlerin HPI ölçeğinde minimum 19,00 ve maksimum 66,00 puan ve aritmetik ortalaması $44,68 \pm 7,43$ 'dür. Bu da ergenlerin HPI ölçeğinde helikopter seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ergenlerin UCLA yalnızlık ölçeğinde minimum 23,00 ve maksimum 73,00 puan ve aritmetik ortalaması $41,79 \pm 8,74$, ölçekte alınmıştır. Bu da ergenlerin yalnızlık seviyesinin orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

4.1. Ergenlerin Cinsiyeti ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 4. *Ergenlerin Cinsiyetine Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu*

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	P
HPS	Erkek	132	21,32	4,22	-0,367	0,714
	Kadın	348	21,47	3,91		
HPI	Erkek	132	44,07	7,42	-1,117	0,264
	Kadın	348	44,92	7,43		
UCLA	Erkek	132	40,06	8,35	-2,688	0,007*
	Kadın	348	42,44	8,80		

* $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4 incelendiğinde; HPS skorları ile cinsiyet arasında yapılan t testi sonucunda erkek ve kadın grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($t = -0,367$; $p > 0,05$). Erkek ve kadınların HPS ölçeğine göre ebeveynlerini algıladıkları helikopter seviyeleri yüksek olduğu görülmektedir. HPI skorları ile cinsiyet arasında yapılan t testi sonucunda erkek ve kadın grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($t = -1,117$; $p > 0,05$). Erkek ve kadınların HPI ölçeğine göre ebeveynlerini algıladıkları helikopter seviyeleri düşük olduğu görülmektedir. UCLA yalnızlık skorları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t = -2,688$; $p < 0,05$). Kadın ergenlerin UCLA yalnızlık skorlarının erkek ergenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

4.2. Ergenlerin Yaşı ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 5

Ergenlerin Yaşına Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu

Ölçek	Yaş	n	$\bar{X}$	Ss	t	P
HPS	16 yaş ve altı	265	21,27	3,82	-0,968	0,333
	17 yaş ve üstü	215	21,62	4,21		
HPI	16 yaş ve altı	265	44,84	7,13	0,530	0,597
	17 yaş ve üstü	215	44,48	7,80		
UCLA	16 yaş ve altı	265	42,30	9,21	1,418	0,157
	17 yaş ve üstü	215	41,16	8,09		

Tablo 5 incelendiğinde; HPS skorları ile yaş arasında yapılan t testi sonucunda 16 yaş ve altı ile 17 yaş üstü grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($t=-0,968$; $p>0,05$). Ergenlerin yaş gruplarının HPS skor puanına göre yüksek helikoptere sahip oldukları görülmüştür. HPI skorları ile yaş arasında yapılan t testi sonucunda 16 yaş ve altı ile 17 yaş üstü grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($t=0,530$; $p>0,05$). Ergenlerin yaş gruplarının HPI skor puanına göre düşük helikoptere sahip oldukları görülmüştür. UCLA yalnızlık skorları ile yaş arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=1,418$; $p>0,05$). Ergenlerin yaş gruplarının UCLA skor puanına göre yalnızlıkları orta düzeydedir.

4.3. Ailedeki Çocuk Sayısı ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 6

Ailedeki Çocuk Sayısına Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu

Ölçek	Çocuk sayısı	n	$\bar{X}$	Ss	F	p	Fark
HPS	1 çocuk	89	20,73	4,47	2,298	0,077	
	2 çocuk	233	21,30	3,74			
	3 çocuk	105	22,17	4,06			
	4 ve fazla	53	21,70	3,98			
HPI	1 çocuk	89	43,55	7,64	1,582	0,193	
	2 çocuk	233	44,81	7,18			
	3 çocuk	105	45,73	7,81			
	4 ve fazla	53	43,96	7,27			
UCLA	1 çocuk	89	40,95	9,29	2,839	0,038*	1<3
	2 çocuk	233	41,14	8,30			2<3
	3 çocuk	105	43,93	9,20			
	4 ve fazla	53	41,79	8,22			

* $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 6 incelendiğinde, ailedeki çocuk sayısı ile HPS skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=2,298$; $p>0,05$). Ailedeki çocuk sayısı 1 olan ergenlerin HPS ölçeğine göre ebeveynlerini algıladıkları helikopter seviyesi düşük, 2 ve daha üstü çocuk sahibi olan

ebeveynlerin ise yüksek helikopter olarak algılandıkları görülmektedir. Ailedeki çocuk sayısı ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=1,582$; $p>0,05$). Ailedeki çocuk sayısı 1 olan ergenlerin HPI ölçeğine göre ebeveynlerini algıladıkları helikopter seviyesi düşük, 2 ve daha üstü çocuk sahibi olan ebeveynlerin ise yüksek helikopter olarak algılandıkları görülmektedir. Ailedeki çocuk sayısı ile UCLA skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F=2,839$; $p<0,05$). Bu fark 3 çocuk sayısına sahip olan ailelerin çocuklarının UCLA değerinin 1 ve 2 çocuk sahibi olan ailelerin çocuklarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

4.4. Anne Yaşı ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 7

Anne Yaşına Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu

Ölçek	Anne Yaşı	n	$\bar{X}$	Ss	F	p
HPS	40 ve altı	178	21,99	3,97	2,900	0,056
	41-49 arası	248	21,10	4,01		
	50'nin üstü	53	21,06	3,86		
HPI	40 ve altı	178	45,57	7,45	2,188	0,133
	41-49 arası	248	44,25	7,37		
	50'nin üstü	53	43,70	7,47		
UCLA	40 ve altı	178	42,14	8,99	1,528	0,218
	41-49 arası	248	41,95	8,68		
	50'nin üstü	53	39,83	7,93		

Tablo 7 incelendiğinde; ergenlerin anne yaşları ile HPS skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=2,900$; $p>0,05$). HPS ölçeğine göre anne yaş gruplarının yüksek helikopter özelliğe sahip oldukları saptanmıştır. Anne yaşı 40 yaş ve altı olanların diğer yaş grubuna göre biraz daha yüksek helikopter olduğu görülmektedir. Anne yaşı ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=2,188$; $p>0,05$). HPI ölçeğine göre anne yaş gruplarının yüksek helikopter özelliğe sahip oldukları saptanmıştır. Anne yaşı 40 yaş ve altı olanların diğer yaş grubuna göre biraz daha yüksek helikopter olduğu görülmektedir. Anne yaşı ile UCLA yalnızlık skorlarının arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=1,528$; $p>0,05$). Ergenlere uygulanan UCLA yalnızlık ölçeğine göre en yüksek puan 40 yaş ve altı anneye sahip olanlar, en düşük puanı ise 51 yaş ve üzeri anneye sahip olan olduğu görülmektedir.

4.5. Baba Yaşı ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 8

Baba Yaşına Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu

Ölçek	Baba Yaşı	n	$\bar{X}$	Ss	F	p	Fark
HPS	40 ve altı ¹	63	22,57	4,36	3,414	0,034*	1>3
	41-49 arası ²	281	21,38	3,89			
	50'nin üstü ³	136	21,00	3,97			
HPI	40 ve altı ¹	63	46,75	7,15	3,964	0,020*	1>3
	41-49 arası ²	281	44,75	7,29			
	50'nin üstü ³	136	43,59	7,67			
UCLA	40 ve altı	63	43,57	9,25	2,291	0,102	
	41-49 arası	281	41,89	8,72			
	50'nin üstü	136	40,76	8,43			

*p<0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Ergenlerin baba yaşları ile HPS skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (F=3,414; p<0,05). Bu fark baba yaşı 40 ve altı yaşındaki babaların HPS skorlarının helikopter seviyeleri, 51 yaş ve üzeri yaşındaki babaların helikopter seviyelerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. HPS ölçeğine göre baba yaş grupları yüksek helikopter seviyelerine sahiptirler. Baba yaşı yükseldikçe HPS skorlarının düştüğü görülmektedir. Baba yaşı ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (F=3,964; p<0,05). Bu fark 51 yaş ve üstündeki babaların helikopter eğiliminin 40 ve altı yaşındaki babaların ise helikopter eğilimlerine göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Baba yaşı yükseldikçe HPI skorlarının düştüğü görülmektedir. Baba yaşı ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (F=2,291; p>0,05).

4.6. Anne Baba Durumu ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 9

Anne Baba Durumuna Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu

Ölçek	Anne baba durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
HPS	Birlikte	415	21,38	3,97	-0,608	0,543
	Ayrı veya vefat	65	21,71	4,20		
HPI	Birlikte	415	44,59	7,37	-0,656	0,512
	Ayrı veya vefat	65	45,24	7,85		
UCLA	Birlikte	415	41,85	8,67	0,417	0,677
	Ayrı veya vefat	65	41,37	9,17		

Tablo 9 incelendiğinde; HPS skorları ile anne baba durumu arasında yapılan t testi sonucunda birlikte ve ayrı veya vefat etmiş grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (t=-0,608; p>0,05). Birlikte ve ayrı veya vefat etmiş gruplarda yüksek

helikopter olduğu belirlenmiştir. HPI skorları ile anne baba durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=-0,656$; $p>0,05$). UCLA yalnızlık skorları ile anne baba durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=0,417$; $p>0,05$).

4.7. Anne Öğrenim Durumu ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 10 öğrenim durumu

Anne Öğrenim Durumuna Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu

Ölçek	Anne eğitim durumu	n	$\bar{X}$	Ss	F	p	Fark
HPS	Okur Yazar Değil	160	22,27	3,97	10,194	0,000*	1>4
	İlköğretim ²	105	20,00	3,92			2>4
	Lise ³	125	21,20	3,49			3>4
	Lisans ve üstü ⁴	90	19,58	4,21			
HPI	Okur Yazar Değil	160	45,32	7,44	4,588	0,004*	1>4
	İlköğretim ²	105	45,99	7,15			2>4
	Lise ³	125	44,45	6,97			
	Lisans ve üstü ⁴	90	42,36	7,91			
UCLA	Okur Yazar Değil	160	42,87	9,07	3,145	0,025*	1>4
	İlköğretim ²	105	42,55	8,13			
	Lise ³	125	41,34	8,83			
	Lisans ve üstü ⁴	90	39,59	8,35			

* $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 10 incelendiğinde; HPS skorları ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F=10,194$; $p<0,05$). Bu fark annenin eğitimi lisans ve üstü olanların helikopter eğilimi, okur yazar olmayan, ilköğretim mezunu olanlara ve lise mezunu olan annelere göre daha düşüktür. Anne eğitim durumu ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F=4,588$; $p<0,05$). Bu fark annenin eğitimi lisans ve üstü olanların helikopter eğilimi okur yazar olmayan, ve ilköğretim mezunu olan annelere göre istatistiksel olarak daha düşük olduğu saptanmıştır. Yüksek eğitim düzeyine sahip annelerin çocukları üzerindeki helikopter eğilimi düşüktür. Okur yazar olmayan annelerin helikopter eğilimi ise daha yüksektir. Anne eğitim durumu ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F=3,145$; $p<0,05$). Bu fark okur yazar olmayan annelerin yalnızlık seviyesi lisans ve üstü mezunu olan annelerin yalnızlık seviyesine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Eğitim seviyesi yükseldikçe UCLA yalnızlık skorunun düştüğü görülmektedir.

4.8. Baba Öğrenim Durumu ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 11

Baba Öğrenim Durumuna Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu

Ölçek	Baba eğitim durumu	n	$\bar{X}$	Ss	F	p	Fark
HPS	Okur Yazar Değil	105	21,77	3,33	8,432	0,000*	1>4
	İlköğretim ²	104	21,72	3,82			2>4
	Lise ³	130	22,36	4,09			3>4
	Lisans ve üstü ⁴	141	20,09	4,18			
HPI	Okur Yazar Değil	105	45,61	6,37	1,902	0,128	
	İlköğretim	104	44,71	7,50			
	Lise	130	45,18	7,76			
	Lisans ve üstü	141	43,52	7,73			
UCLA	Okur Yazar Değil	105	41,83	8,90	1,862	0,135	
	İlköğretim	104	40,88	7,19			
	Lise	130	43,23	8,75			
	Lisans ve üstü	141	41,09	9,51			

*p<0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 11 incelendiğinde; HPS skorları ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (F=8,432; p<0,05). Bu fark babanın eğitimi lisans ve üstü olanların helikopter eğilimi, okur yazar olmayan, ilköğretim mezunu olanlara ve lise mezunu olan babalara göre daha düşüktür. Yüksek eğitim düzeyine sahip babaların çocukları üzerindeki helikopter eğilimi düşüktür. Baba eğitim durumu ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (F=1,902; p>0,05). Baba eğitim durumu ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (F=1,862; p>0,05).

4.9. Anne Mesleği ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 12

Anne Mesleğine Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu

Ölçek	Anne mesleği	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
HPS	Çalışmıyor	317	21,68	3,91	1,925	0,055
	Çalışıyor	163	20,94	4,13		
HPI	Çalışmıyor	317	45,14	7,44	1,891	0,059
	Çalışıyor	163	43,79	7,36		
UCLA	Çalışmıyor	317	42,54	8,96	2,673	0,008*
	Çalışıyor	163	40,31	8,09		

*p<0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 12’de HPS skorları ile anne meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.(t=1,925; p>0,05). HPI skorları ile anne meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (t=1,891; p>0,05). UCLA yalnızlık skorları ile anne meslek arasında

anlamli bir farklılık tespit edilmiştir ($t=2,673$; $p<0,05$). Çalışmayan anneye sahip ergenlerin UCLA yalnızlık skorları çalışan anneye sahip olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

4.10. Baba Mesleği ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 13

Baba Mesleğine Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu

Ölçek	Baba mesleği	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
HPS	Çalışmıyor	28	20,54	4,34	-1,217	0,224
	Çalışıyor	452	21,48	3,97		
HPI	Çalışmıyor	28	44,86	9,33	0,127	0,899
	Çalışıyor	452	44,67	7,31		
UCLA	Çalışmıyor	28	41,14	9,52	-0,403	0,687
	Çalışıyor	452	41,83	8,69		

Tablo 13’de HPS skorları ile baba meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. ($t=1,925$; $p>0,05$). HPI skorları ile baba meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($t=0,127$; $p>0,05$). UCLA yalnızlık skorları ile baba meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($t=-0,403$; $p>0,05$).

4.11. Aile Gelir Durumu ile HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 14

Aile Gelir Durumuna Göre HPI, HPS ve UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Analiz Tablosu

Ölçek	Aile gelir durumu	n	$\bar{X}$	Ss	F	p
HPS	Düşük	39	22,36	4,49	2,504	0,083
	Orta	412	21,43	3,91		
	Yüksek	29	20,17	4,34		
HPI	Düşük	39	45,67	8,40	0,371	0,690
	Orta	412	44,60	7,22		
	Yüksek	29	44,59	9,11		
UCLA	Düşük	39	42,51	8,86	0,169	0,844
	Orta	412	41,75	8,79		
	Yüksek	29	41,38	7,91		

Tablo 14’de HPS skorları ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=2,504$; $p>0,05$). Aile gelir durumu ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=0,371$; $p>0,05$). Aile gelir durumu ile UCLA yalnızlık skoru arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=0,169$; $p>0,05$).

4.12. Helikopter Seviyesi ile UCLA Skorları Arasındaki İlişki Analizi

Tablo 15

Helikopter Seviyesine Göre UCLA Skorları Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Tablosu

Ölçek	Helikopter Seviyesi	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
HPS	Düşük	183	41,19	8,35	1,414	0,235
	Yüksek	297	42,16	8,96		
HPI	Düşük	231	40,98	8,17	3,822	0,051
	Yüksek	249	42,54	9,17		

Tablo 15’de HPS ölçeğinde elde edilen verilere göre helikopter eğilim seviyesi ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=1,414$; $p>0,05$). HPI ölçeğinde elde edilen verilere göre helikopter eğilim seviyesi ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=3,822$; $p>0,05$). HPS ve HPI ölçeğinde helikopter eğilimi yüksek olanların çocuklarının UCLA yalnızlık puanı, helikopter eğilimi düşük olanların çocuklarının UCLA yalnızlık puanına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.13. UCLA, HPS ve HPI Skorları Arasındaki Korelasyon Analizi

Araştırmada %95 güven aralığında katılımcıların HPI ve HPS ölçeğini de ebeveynlerin helikopter eğilim seviyeleri ile ergenlerin UCLA özellik göstermeleri arasında bir ilişki olup olmadığı korelasyon analizi ile test edilmiş, elde edilen bulgular Tablo 15 de verilmiştir.

Tablo 16

UCLA, HPS ve HPI Skorları Arasında Korelasyon Tablosu

		UCLA	HPS	HPI
UCLA	r	1,000		
	p			
HPS	r	0,035	1,000	
	p	0,441		
HPI	r	0,075	0,520**	1,000
	p	0,101	0,000	

Tablo 16’da HPI ve HPS değişkenlerinin arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki bulunmuştur ($r=0,520$; $p<0,05$). Beklendiği üzere helikopter eğilim düzeyleri ilişkilidir ve HPI değeri yükseldikçe ergenlerin algıladıkları HPS değeri de yükselmektedir.

UCLA yalnızlık skorları ile HPI ölçeğinde helikopter eğilim seviyeleri arasında da bir ilişki saptanmamıştır ($r=0,075$; $p>0,05$).

UCLA yalnızlık skorları ile HPS ölçeğinde helikopter eğilim seviyeleri arasında da bir ilişki saptanmamıştır ($r=0,035$; $p>0,05$).

HPI ile HPS arasında ilişki bulunmasına rağmen HPI ve HPS durumunun UCLA yalnızlık skoruyla ilişki bulunmaması ilgi çekici bir sonuçtur.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada liseye giden ergenlerin sosyodemografik özelliklerine göre algıladıkları helikopter ebeveyn tutumu ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmış ve konuya ilişkin yorumlar sunulmuştur.

Ergenlerin HPI ve HPS Ölçek Puanlamalarına Göre Helikopter Seviye Durumu Bulgularının Tartışılması (Tablo 2)

Tablo 2 incelendiğinde, ergenlerin HPI ölçeğine göre; %51,9'unun yüksek helikopter değerine, %48,1'inin ise düşük helikopter değerine sahip olduğu görülmüştür. Ergenlerin yarısından çoğunun HPI skorlarının yüksek olduğu görülmektedir. HPS ölçeği açısından değerlendirildiğinde ise ergenlerin önemli bir kısmının %61,9'unun yüksek helikopter değerine sahip olduğu, katılımcıların sadece %38,1'lik kısmı düşük helikopter puanı aldığı görülmektedir. Her iki ölçeğe göre de araştırmaya katılan ergenlerin çoğunun yüksek helikopter seviyesi gösterdiği söylenebilir. Walker, Son ve Nelson (2019) 19 yaşındaki 458 ergen üzerinde yaptıkları araştırmada farklı bir sonuç elde etmişlerdir. Yaptıkları çalışmanın sonucuna göre; katılımcılardan annelerin %77'i babaların ise % 50' si ılımlı helikopterlik , annelerin %20'si babaların ise % 12'si kontrolcü helikopterlik, annelerin ve babaların her ikisinin de %3'ü ilgisiz ebeveynlik, babaların %30'u normal tutum ve % 4'ü yüksek kontrolcü helikopter babalık göstermiştir.

Bu araştırma sonucunun, helikopter seviye durumuna göre bakıldığında tablo 4 sonucuyla çeliştiği görülmektedir. Yapılan araştırmada anne ve babaların çoğu ergenler tarafından ılımlı helikopter olarak algılanırken, bu araştırmada anne ve babaların büyük kısmı ise ergenler tarafından yüksek helikopter olarak algılanmaktadır. Günümüzde ebeveynlerin ergenlerin üzerine aşırı düşmesi, ergenlerin dersleriyle aşırı ilgili olması, çocuğun doğumundan başlayan bir koruyuculuk halinin olması ebeveynler tarafından normal

karşılanmaya başlamıştır. Özellikle sosyal medya ve telefonla iletişim sayesinde ebeveynler çocuklarıyla normalden fazla ilgilenme ve sürekli haberdarlık içerisinde olma durumundadır. Hem bu helikopterlik halinin çevre tarafından normal karşılanması hem teknolojinin iletişimi kolay hale getirmesi ebeveynlerin yüksek helikopterlik göstermesine sebep olmuş olabilir. Fakat bu yüksek helikopterlik hali, ergenlerin yaşamlarında düşük özgüven, düşük akademik başarı ve yüksek depresyon ve anksiyete şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Ergenlerin Cinsiyeti ile HPS, HPI Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 4)

HPS skorları ile cinsiyet arasında yapılan t testi sonucunda erkek ve kadın grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Fakat HPS ölçeği puanlarına bakıldığında erkek ve kadın ergenlerin ebeveynlerini yüksek helikopter seviyesinde algıladıkları görülmektedir. HPI skorları ile cinsiyet arasında yapılan t testi sonucunda erkek ve kadın grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Fakat HPI ölçeği puanlarına bakıldığında erkek ve kadın ergenlerin ebeveynlerini düşük helikopter seviyesinde algıladıkları görülmektedir. Okray (2016) Lefke Avrupa üniversitesindeki 1. ve 2. sınıftaki türkçe eğitim gören 399 ergen üzerinde yaptığı araştırma sonucunda helikopter aile biçiminin, çocukları gençliğe geçiş döneminde olumsuz etkileyerek depresif olmalarına yönelttiği bulunmuştur. Erkeklerin ailesinin, kızların ailesine göre daha fazla helikopter ebeveynlik gösterdiğini bu durumu da Türk aile yapısına bağladığı görülmüştür. Bu araştırma sonucu cinsiyete göre bakıldığında tablo 4 sonucuyla çelişmektedir.

Bradley-Geist ve Olson-Buchanan (2014), 482 üniversite öğrencisinin katıldığı araştırmada sonuç olarak ilginin kız çocuklara karşı daha fazla olduğunu bulmuştur.

Kouros ve diğerleri (2017), 118 liseli ergen üzerinde yürüttüğü araştırmada kız ergenlerin erkek ergenlere göre helikopter olan ailelerine daha az direnç gösterdikleri tespit edilmiştir. Bu durumun kadın ergenlere ailelerin daha fazla müdahale etmesi ve onları daha çok korumaya çalışmasından kaynaklandığı söylenmektedir. Aynı zamanda yüksek helikopter seviyesi gösteren kız ergenlerin daha zor yaşam şartlarında oldukları gözlenmiştir.

Lampert (2009), 100 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmanın sonucunda katılımcı cinsiyetiyle diğer değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirlemiştir. Özellikle baba ya da erkek koruyucu (dayı, amca, enişte, vs.) tarafından normal derecede olan anne baba müdahalesinin, üniversite öğrencilerine daha faydalı bulunduğu tespit edilmiştir.

Bu araştırma sonucu cinsiyete göre bakıldığında tablo 4 sonucunu desteklemektedir. Helikopter ebeveyn skorları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması durumu, ebeveynlerin tutumlarını çocuklara cinsiyet farkı gözetmeden yansıttığından kaynaklanabilir. Araştırma sonucunda iki helikopter ebeveyn ölçeğinin farklı sonuçlar vermesi şaşırtıcıdır. HPS ölçeğine göre cinsiyet bazında bakıldığında ergenler, ebeveynlerini düşük helikopter olarak algılarken, HPI ölçeğine cinsiyet bazında bakıldığında ergenler, ebeveynlerini yüksek helikopter olarak algılamıştır. Bu sonuç, iki ölçeğin farklı yapılarda olmasından kaynaklanabilir.

Ergenlerin Cinsiyeti ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo4)

UCLA yalnızlık skorları ile cinsiyet arasında yapılan t testi sonucunda erkek ve kadın grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Kadın ergenlerin UCLA yalnızlık skorlarının erkek ergenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Demir, Kutlu ve Kaya (2019), çalışmalarında 13-19 yaş arasındaki 229 (165 kız, 64 erkek) ergene yer vermişlerdir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre erkekler kızlara göre anlamlı düzeyde yalnızken, ergenlerin mutluluk düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Certel, Yakut, Yakut ve Gülsün (2016), Ankara Polatlı İmam Hatip Ortaokulu'nda öğrenim gören ve tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 88 (% 61,1) kız ve 56 (% 38,9) erkek olmak üzere toplam 144 ergenden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda 'Ergenlerin yalnızlık düzeyleri üzerinde cinsiyet, sınıf, yaş, okul ortamından memnuniyet, aile ortamından memnuniyet, ailenin gelir düzeyi, ergenin birlikte yaşadığı ebeveyn, okuldaki akademik başarı' değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark oluşturmadığı tespit edilmiştir.

Pamuk, Atlı ve Kış (2015), araştırmalarında yalnızlık ile cinsiyet arasındaki farkı belirlemeye yönelik meta-analiz çalışması yapmayı amaçlamışlardır. Araştırmanın örneklemini 7607'si erkek ve 8444'ü kadın olmak üzere 16051 kişi oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre, hem sabit etkiler modeline hem de rastgele etkiler modeline göre, erkekler lehine önemsiz düzeyde bir etki büyüklüğü bulunmuştur.

Çağır (2010), Yine benzer bir çalışmada üniversite ve lise öğrencilerinde gittikçe yaygınlaşan problemli internet kullanımının, bu ergenlerin yalnızlık düzeyleriyle ve esenlik halleriyle ilişkisini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Ölçekler 646 lise ve üniversiteli ergene

uygulanmıştır. Sonuç olarak erkek ergenlerin kız ergenlere göre daha yalnız olduğu saptanmıştır.

Yılmaz ve Karaca (2008), 339 ergen üzerinde yürüttükleri araştırmasında erkek ergenlerin yalnızlık puan ortalamalarının daha yüksek, sosyal ilişkilerinden memnun olanların ise yalnızlık puan ortalamalarının daha düşük olduğunu tespit etmişlerdir.

Cinsiyete göre bakıldığında bu araştırma sonuçlarının tablo 4 sonucuyla çeliştiği söylenebilir. Araştırma sonuçları, kadın ergenlerin fiziksel ve duygusal yapısının daha hassas ve korunmaya eğilimli olması yönünde yorumlanabilir. Geleneksel cinsiyet rollerine uygun olarak kadın ergenlerden beklenen ve muhtemelen de onların sergilediği bağımlı ve uyumlu davranışların aksine erkek ergenlerden beklenen bağımsızlık ve atılganlık davranışları dolayısıyla, kadınlara nazaran erkek ergenlere daha fazla özgürlük alanı sağlanabilmektedir. Bu yargılara göre erkeklerin toplumumuzda daha özgür bir yaşam sürdürebildiği, kadınların üzerinde aile ilgisi ve etkisinin daha fazla olduğu düşünülebilir. Araştırma sonucunun Türk toplum yapısında kadın ergenlerin erkeklere göre daha çok korunma ihtiyacı duyduğundan kaynaklanabilir.

Ergenlerin Yaşı ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo5)

Tablo 5 incelendiğinde; HPS skorları ile yaş arasında yapılan t testi sonucunda 16 yaş ve altı ile 17 yaş üstü grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ergenlerin yaş gruplarının HPS skor puanına göre yüksek helikoptere sahip oldukları görülmüştür. HPI skorları ile yaş arasında yapılan t testi sonucunda 16 yaş ve altı ile 17 yaş üstü grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ergenlerin yaş gruplarının HPI skor puanına göre düşük helikoptere sahip oldukları görülmüştür. Dokuyan'ın (2016), üç genel lisede okuyan toplam 297 ergen üzerinde yapılan araştırmanın sonucuna göre; yaş değişkeninin algılanan anne baba tutumlarından demokratik tutum alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı, koruyucu ve otoriter tutum alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılık meydana getirdiği belirtilerek yaş büyüdükçe ergenlerin anne babalarını daha koruyucu ve otoriter algıladıkları tespit edilmiştir.

Bradley-Geist ve Olson-Buchanan (2014), 482 üniversite öğrencisinin katıldığı çalışmada sonuç olarak aşırı ilginin küçük kardeşlere diğer kardeşlere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Bu araştırma sonuçları ergenlerin yaşına göre bakıldığında tablo 5 sonucuyla çelişmektedir. HPS ölçeğine göre yaş bazında bakıldığında ergenler, ebeveynlerini yüksek helikopter

olarak algılarken, HPI ölçeğine yaş bazında bakıldığında ergenler, ebeveynlerini düşük helikopter olarak algılaması iki ölçeğin yapı farklılığından kaynaklanabilir. Sonuçların anlamlı farklılık yaratmamasının sebebi, kişisel bilgi formunda ergen yaşı aralığının yeterince geniş tutulmamasından kaynaklanabilir.

Ergenlerin Yaşı ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 5)

Araştırmada UCLA yalnızlık skorları ile yaş arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ergenlerin yaş gruplarının UCLA yalnızlık skor puanına göre yalnızlıkları orta düzeydedir. Demir, Kutlu ve Kaya (2019), yaşları 13 ile 19 arasında değişen 229 (165 kız, 64 erkek) ergende yürüttükleri çalışmalarında ergenlerin mutluluk ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre ergenlerin yalnızlık ve mutluluk düzeyleri; doğum sıralamaları ve kardeş sayıları değişkenlerine göre farklılaşmamaktadır.

Yıldız ve Kılıç (2018), hayatlarının bir döneminde yetiştirme yurdunda kaldıktan sonra ayrılmış olan 158 ergen üzerinde yaptıkları araştırmada yaş grupları ile yetiştirme yurtlarında kalış sürelerine göre oluşturulmuş gruplar arasında yalnızlık ve sosyal bütünleşme değişkenleri açısından farkların anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırma sonuçları ergenlerin yaşına göre bakıldığında tablo 5 sonucunu desteklemektedir.

Kozaklı (2006), üniversite öğrencilerinin çeşitli kaynaklardan algıladıkları sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin, yaşa göre, ailelerinin ikamet ettiği merkeze göre, annelerinin eğitim düzeyine ve eğitim giderlerini karşılama yollarına göre farklılaştığı bulunmuştur. Örneklemde yer alan ergenlerin, yalnızlık düzeylerinin yaşıyla büyümesine bağlı olarak azaldığı bulgulanmıştır.

Le Roux ve Connors (2001)'in 292 üniversite öğrencisinin yalnızlık düzeylerini cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik düzey açısından inceledikleri araştırmada ise erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yalnız olduğu; yaş ve sosyo-ekonomik düzey açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Löker (1999) araştırmasında anne baba ve arkadaş bağlılığının sosyal ve duygusal yalnızlık üzerindeki ayrıştırıcı etkisini incelemiştir. Yaşları 12 ile 18 arasında değişen ergenlerde orta yaş ergenlerin geç yaş ergenlere göre daha fazla duygusal yalnızlık hissettikleri ve erken yaş ergenlerin orta ve geç yaş ergenlerden daha fazla sosyal yalnızlık yaşadıkları görülmüştür.

Brage, William ve Woodward (1993) 11 ile 18 yaşları arasındaki 156 ergen üzerinde yaptıkları araştırmada deneklerin yüksek yalnızlık puanına sahip olduğu, yaşları daha büyük olan ergenlerin daha genç ergenlerden daha yalnız olduğunu tespit etmişlerdir.

Bu araştırma sonuçları ergenlerin yaşına göre bakıldığında tablo 5 sonucuyla çelişmektedir. Sonuçların anlamlı farklılık yaratmamasının sebebi, kişisel bilgi formunda ergen yaşı aralığının yeterince geniş tutulmamasından kaynaklanabilir. Aynı zamanda katılımcıların ergenlik döneminde olmasından dolayı hissettikleri yalnızlığın yaşa bağlı olmadan devam ettiği söylenebilir.

Ailedeki Çocuk Sayısı ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 6)

Tablo 6 incelendiğinde, ailedeki çocuk sayısı ile HPS skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ailedeki çocuk sayısı 1 olan öğrencilerin HPS ölçeğine göre ebeveynlerini algıladıkları helikopter seviyesi düşük, 2 ve daha üstü çocuk sahibi olan ebeveynlerin ise yüksek helikopter olarak algılandıkları görülmektedir. Ailedeki çocuk sayısı ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Kouros ve diğerleri (2017)'nin 118 ergen üzerinde yürüttüğü araştırmasının sonucunda ergenlerden evde yaşayanlar ve daha az kardeşe sahip olanların ailelerin aşırı koruyucu olduğu tespit edilmiştir.

Dokuyan (2016), İstanbul'daki 3 genel liseden 297 ergen üzerinde yaptığı araştırmanın sonucunda ailedeki çocuk sayısı arttıkça, ergenlerin anne babalarını demokratik tutumda algılamaları azaldığını bulmuştur.

Bradley-Geist ve Olson-Buchanan (2014), 482 üniversite öğrencisine yaptıkları araştırmada aşırı müdahaleci ailelerin üniversite okurken aileleriyle yaşayanlarda daha fazla olduğu ve az kardeşe sahip olan öğrencilerin ailelerinin çok kardeşi olanlara göre daha çok müdahaleci bulunduğu gözlenmiştir. Aynı zamanda aşırı müdahaleci ailelerin çocuklarında diğerlerine göre daha düşük öz yeterlilik olduğu gözlenmiştir.

Demiriz ve Öğretir (2007), alt ve üst sosyoekonomik düzeye sahip 10 yaşındaki 143 kız, 157 erkek olmak üzere 300 ergen üzerinde yaptıkları araştırmada aşırı koruyucu ve sıkı disiplin tutumuna sahip annelerin çocuk sayısı arttıkça bu tutumlarını daha da fazla sergilediklerini tespit etmiştir.

Bu araştırma sonuçları ergenlerin yaşına göre bakıldığında tablo 6 sonucuyla çelişmektedir. Çalışmada ailedeki çocuk sayısı 1 olan öğrencilerin HPI ölçeğine göre ebeveynlerini algıladıkları helikopter seviyesi düşük, 2 ve daha üstü çocuk sahibi olan ebeveynlerin ise

yüksek helikopter olarak algılandıkları görülmektedir. Yani ailedeki çocuk sayısı arttıkça ergenlerin hissettikleri helikopter ebeveyn seviyesi de artmaktadır. Araştırmalara bakıldığında aile üyelerinin fazla olmasının sevgi ve ilgi paylaşımına yol açarak farklı etkiler yarattığı belirtilmektedir. Fakat yapılan araştırmada, ailedeki çocuk sayısının fazla olmasıyla ergenlerin ebeveynlerini daha yüksek helikopter olarak algılamasının sebebi; aile bağlarının kuvvetli olması ve aile bireylerinin birbirleri üzerinde koruyucu etkiler yaratmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Ailedeki Çocuk Sayısı ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 6)

Araştırmada elde edilen verilere göre; ailedeki çocuk sayısı ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark, 3 çocuk sayısına sahip olan ailelerin çocuklarının UCLA yalnızlık değerinin 1 ve 2 çocuk sahibi olan ailelerin çocuklarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Eren (1994), lise öğrencilerinin sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ebeveyn durumu, anne-baba eğitim düzeyine ilişkin özelliklerin yalnızlık düzeyleri ve psikolojik ihtiyaçlar üzerindeki etkilerini incelemiştir. Buna ek olarak yalnızlık düzeyi farklı olan iki grubun psikolojik ihtiyaçlarını da incelemiştir. Sonuç olarak sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ebeveyn durumu, anne baba eğitim düzeyinin yalnızlık üzerindeki etkilerinin önemli olmadığını bulmuştur. Bu araştırma sonucunun, ailedeki çocuk sayısına göre bakıldığında tablo 6 sonucuyla çeliştiği görülmektedir.

Çivitci, Çivitci ve Fiyakalı, (2009)'nın yaptıkları çalışmada anne babası boşanmış ve boşanmamış ergenlerde yalnızlık ve yaşam doyumu incelenmiştir. Araştırma, 383'ü anne babası boşanmış ve 453'ü anne babası boşanmamış 836 ergen üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda, ebeveynleri boşanmış olan ergenlerde kardeş sayısı dört ve üstü olanların yalnızlık düzeyleri hiç kardeşi olmayanlar ile bir kardeşi ve iki kardeşi olanlardan daha yüksek bulunmuştur.

Duyan ve diğerleri (2008), lise öğrencilerinin yalnızlık hislerini etkileyen değişkenleri araştırmıştır. Bu çalışma kapsamında lisede okuyan 434 ergen ile görüşülmüş ve oluşturulan görüşme formu ile UCLA Yalnızlık Ölçeği uygulanmıştır. Yaptıkları araştırma sonucunda cinsiyete göre bakıldığında, erkeklerin kızlara göre daha yalnız olduğunu, kardeş sayısı arttıkça, yalnızlık puanının arttığı tespit edilmiştir.

Buluş (2000), araştırmasında, ergenlerin bireysel özelliklerinden cinsiyet ve kardeş sayısı ile yalnızlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu görmüştür. Bu sonuca göre; erkek ergenlerin ve çok kardeşli ergenlerin yalnızlık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Araştırma

sonucu; yalnızlık ile annenin öğrenim düzeyi, anne mesleği ve ergenin aile ortamını algılama şekli arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir.

Araştırma sonuçlarına ailedeki çocuk sayısına göre bakıldığında yapılan araştırmalar, tablo 6 sonucu desteklemektedir. Araştırmanın sonucuna göre daha fazla kardeşe sahip olan ergenler, kalabalık ailede ilgi ve sevginin paylaşılması nedeniyle doyum verici bir ilişki yaşayamadığından kendilerini daha yalnız algılamış olabilirler.

Anne Yaşı ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 7)

Araştırmada elde edilen verilere göre; Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin anne yaşları ile HPS skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. HPS ölçeğine göre anne yaş gruplarının yüksek helikopter özelliğe sahip oldukları saptanmıştır. Anne yaşı 40 yaş ve altı olanların diğer yaş grubuna göre biraz daha yüksek helikopter olduğu görülmektedir. Anne yaşı ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. HPI ölçeğine göre anne yaş gruplarının yüksek helikopter özelliğe sahip oldukları saptanmıştır. Anne yaşı 40 yaş ve altı olanların diğer yaş grubuna göre biraz daha yüksek helikopter olduğu görülmektedir.

Araştırma sonucuna bakıldığında bu durumun sebebinin genç anneler ile daha ileri yaşta olan annelerin arasındaki kuşak farkları, kendi ailelerinin tutumları ve değişen toplum yapısının etkisinden kaynaklandığı söylenebilir. Aynı zamanda genç annelerin daha tecrübesiz olmasının çocuk yetiştirmede daha aşırı ilgi gösterme şeklinde ortaya çıkmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Anne Yaşı ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 7)

Araştırmada elde edilen verilere göre; Anne yaşı ile UCLA yalnızlık skorlarının arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Araştırma sonucuna göre; ergenin yalnızlığının anne yaşına bağlı olmadığı ve ergenin annesinin hangi yaşta olursa olsun yalnızlık hissedebileceği sonucuna ulaşılabilir. Aynı zamanda araştırma sorularındaki anne yaş aralığının geniş olmamasından kaynaklı olarak bu sonuçlara ulaşılmış olabilir.

Baba Yaşı ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 8)

Araştırmada elde edilen verilere göre; ergenlerin baba yaşları ile HPS skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark baba yaşı 40 ve altı yaşındaki babaların HPS skorlarının helikopter seviyeleri, 51 yaş ve üzeri yaşındaki babaların helikopter seviyelerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. HPS ölçeğine göre baba yaş grupları yüksek

helikopter seviyelerine sahiptirler. Baba yaşı yükseldikçe HPS skorlarının düştüğü görülmektedir. Baba yaşı ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark 51 yaş ve üstündeki babaların helikopter eğiliminin 40 ve altı yaşındaki babaların ise helikopter eğilimlerine göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Baba yaşı yükseldikçe HPI skorlarının düştüğü görülmektedir. Eroğlu (2009), ailenin sosyoekonomik ve eğitim seviyeleriyle çocukların problem çözme yetenekleri arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasının sonuçlarında genç yaştaki babaların tutum ortalamalarının daha yaşlı olan babalara göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Dinçer (2008), örneklemini Ankara’ da bulunan MEB’e bağlı alt sosyoekonomik düzeydeki liselerin 2. sınıfına devam eden 75 kız 75 erkek olmak üzere toplam 150 ergen ve karşılaştırma grubu olarak MEB’e bağlı üst sosyoekonomik düzeydeki liselerin 2. sınıfına devam eden 75 kız 75 erkek olmak üzere toplam 150 ergenin oluşturduğu araştırmasında; alt ve üst sosyo-ekonomik düzeyde babası kırk yaş ve altında olan ergenler anne babalarını daha otoriter algılamakta, babası kırk bir-kırk beş yaşta olan ergenler anne babalarını daha demokratik olarak algılamaktadır sonucuna ulaşmıştır.

Engels et al.(2001) ergenlerin duygusal özellikleri ile anne babaya bağlılıklarını inceledikleri araştırmalarında baba yaşının ergenlere davranışlarında ve ergenlerin anne babalarını algılamalarında önemli etkisi olduğunu, aralarındaki yaş farkı arttıkça ergenlerin babalarını daha otoriter algıladıklarını belirtmişlerdir.

Bu araştırma sonuçları ergenlerin baba yaşlarına göre bakıldığında tablo 8 sonucunu desteklemektedir. Araştırma sonucuna bakıldığında baba yaşı yükseldikçe helikopter ebeveyn skorlarının düşmesinin sebebinin, genç annelerde olduğu gibi genç babalarla daha ileri yaşta olan babalar arasındaki kuşak farkları, kendi ailelerinin tutumları ve değişen toplum yapısının etkisinden kaynaklandığı söylenebilir. Aynı zamanda genç babaların daha tecrübesiz olmasının çocuk yetiştirmede aşırı ilgi gösterme şeklinde ortaya çıkmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Baba Yaşı ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 8)

Araştırmada elde edilen verilere göre; Baba yaşı ile UCLA skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Araştırma sonucuna göre; ergenin yalnızlığının baba yaşına bağlı olmadığı ve ergen, babası hangi yaşta olursa olsun yalnızlık hissedebileceği sonucuna ulaşılabilir. Aynı zamanda

araştırma sorularındaki baba yaş aralığının geniş olmamasından kaynaklı olarak bu sonuçlara ulaşılmış olabilir.

Anne Baba Durumu ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 9)

Tablo 9 incelendiğinde; HPS skorları ile anne baba durumu arasında yapılan t testi sonucunda birlikte ve ayrı veya vefat etmiş grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Birlikte ve ayrı veya vefat etmiş gruplarda yüksek helikopter olduğu belirlenmiştir. HPI skorları ile anne baba durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Kasuto (2017), 134 katılımcının bulunduğu örneklemini 11-16 yaş arası ebeveynleri boşanmış ve boşanmamış ergenlerden aldığı araştırmasında; anne ile olan ilişki, baba ile olan ilişki ve ebeveyne yakınlık hissi açısından değerlendirildiğinde kendisini annesine daha yakın hisseden boşanmış ailelerin çocuklarının anksiyete/depresyon seviyelerinin, annesi ile ilişkisini hiç iyi değil olarak tanımlayan boşanmış ailelerin çocuklarının saldırgan davranışta bulunma seviyelerinin anlamlı düzeyde yüksek olduğu ve anneleri ve babaları ile olan ilişkilerini iyi değil olarak tanımlayan boşanmış ailelerin çocuklarının öz saygı seviyelerinin anlamlı düzeyde düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tolungüç (2016), boşanmanın 10-13 yaş grubu aralığında olan 39 kız ve 30 erkek ergen olmak üzere toplam 69 ergenin öz kavramlarına olan etkilerine baktığı araştırmasında boşanmış aile çocuklarının boşanma sonrası kim ile yaşadıklarının öz saygı üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya sebep olmadığı bulunmuştur.

Taanila, Kokkonen ve Jaruelin (2002), ebeveynler arasındaki etkileşim sağlıklı bir hale gelirse, bunun çocuğun gelişimini olumlu yönde etkileyeceği belirtilmiştir. Ayrıca, ebeveynlerin ayrı yaşam biçimleri oluşturmaları ya da boşanmaları sonucunda, aile sınırlarının dikkatli belirlenmelerinin çocuğun akıl sağlığını koruyan faktörlerden biri olduğu ortaya konmuştur.

Bu araştırma sonuçları ergenlerin yaşına göre bakıldığında tablo 9 sonucuyla çelişmektedir. Araştırma sonuçlarına göre anne baba ayrılığı veya aile büyüklerinden birinin vefatıyla karşılaşan ergen, psikolojik ve sosyal yönden etkilenmektedir. Bu tarz durumlarda çocukla vakit geçiren aile bireyinin ergenin sağlığından endişe duymasıyla ona karşı olan koruyucu ve ilgili hali artmaktadır. Aynı zamanda kişilerin kendilerinin yaşadıkları ağır durumun çocuklarının üzerine düşme şeklinde dışarıya çıktığını da söylemek mümkündür.

Anne Baba Durumu ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 9)

Araştırmada elde edilen verilere göre; UCLA yalnızlık skorları ile anne baba durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Kasuto (2017), 134 katılımcının bulunduğu örneklemini 11-16 yaş arası ebeveynleri boşanmış ve boşanmamış ergenlerden aldığı araştırmasında; boşanmış ailelerin çocuklarının boşanmamış ailelerin çocuklarına göre anksiyete/ depresyon, sosyal içe dönüklük, somatik yakınmalar, saldırgan davranışlar, sosyal sorunlar, dikkat sorunları, etkinliklere katılım, sosyal işlevsellik, okul işlevselliği ve öz saygı problemleri ile karşı karşıya kaldıkları belirlenmiştir.

Oruç (2013), Özel Nöron Psikiyatri Dal Merkezine bir yıllık süre içinde başvuran 150 üniversite öğrencisi ile psikolojik destek almadığı belirlenen 150 üniversite öğrencisinin üzerinde yaptığı araştırmasında; öğrencilerin yalnızlık düzeylerinde onların ailelerinin medeni durumlarına göre önemli farklılıkların olmadığını tespit etmiştir.

Aral, Bıçakçı ve Gürsoy (2006)'un kız yetiştirme yurdunda kalan 50 ergen ve liseye devam eden 50 kız ergen olmak üzere toplam 100 kız ergen üzerinde yürüttükleri araştırmada, anne-babanın yaşamasına rağmen ergenin yetiştirme yurdunda kalması ergenin kendini değersiz hissetmesine ve içine kapanmasına dolayısıyla ailesine karşı güvensizlik duygusu yaşamasına neden olmaktadır. Ergen, bu güvensizlik duygusunu çevresine yansıtmakta ve çevresindeki diğer insanlarla sevgi bağı oluşturmamaktadır. Böylece kendini yalnız hissedebilmektedir.

Ailenin dağılmasını maddi armağanlarla doldurmaya çalışan anne-babalar çocukların mülkiyet duygularını arttırmakta ve paylaşmayı öğrenmesini engellemektedir. Bu durum da dolayısıyla çocukların sosyal ilişkilerini etkilemektedir (Kelly, 1976; Santrock, 1976). Ailesinin parçalanması ile çocuğun gerek ekonomik gerekse sosyal ve kültürel hayatı değişebilmekte ve sekteye uğrayabilmektedir (Janning ve diğerleri, 2010). Bütün yaşanan belirsizliklerle kaygı ve korku seviyesi artan çocuk, aile bütünlüğünün bozulması ile birlikte yalnız kalmayı tercih eder, boşanma durumunu kabullenmez, ağlar, az konuşur, düşmanca tavırlar sergiler (Öngider, 2006). Çocukların birçoğu anne-babalarının boşanmasından dolayı kendilerini suçlar ve suçluluk duygusunun yanında korku, endişe, yalnızlık, reddedilme duygusu, akademik sorunlar, uyku ve yemek sorunları da birlikte görülebilmektedir (Emery, 2013). Parçalanmış ailelerden gelen bireylerin daha fazla yalnızlık problemi yaşamaları tesadüf değildir. Çünkü, ciddi ruhsal sorunlar da yaratan bu aile parçalanmalarının sonraki sosyal ilişkilerin zayıflamasında önemli bir yeri vardır. Bu araştırma sonuçları ergenlerin yaşına göre bakıldığında tablo 9 sonucuyla çalışmaktadır. Araştırmada yalnızlık skorları ile anne baba durumu arasında anlamlı bir farklılık

olmamasının sebebi, ergenlerin anne babasının boşanmasından veya vefatlarından dolayı olmayan fakat aile dışındaki çevresel faktörlerden kaynaklı bir yalnızlık durumunun olduğu söylenebilir.

Anne Öğrenim Durumu ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 10)

Araştırmada elde edilen verilere göre Tablo 10 incelendiğinde; HPS skorları ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark annenin eğitimi lisans ve üstü olanların helikopter eğilimi, okur yazar olmayan, ilköğretim mezunu olanlara ve lise mezunu olan annelere göre daha düşüktür. Anne eğitim durumu ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark annenin eğitimi lisans ve üstü olanların helikopter eğilimi okur yazar olmayan, ve ilköğretim mezunu olan annelere göre istatistiksel olarak daha düşük olduğu saptanmıştır. Dokuyan (2016), İstanbul'daki 3 genel liseden 297 ergen üzerinde yaptığı araştırmanın sonucunda cinsiyet değişkeninin ebeveyn tutumlarını ve sürekli kaygı düzeylerini anlamlı olarak etkilemediği ve ebeveyn tutumları ile anne eğitim düzeyi arasında da yine anlamlı düzeyde bir ilişki saptanmamıştır.

Kaya, Bozaslan ve Genç (2012), evrenini, Harran Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler, örneklemini ise Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin oluşturduğu araştırmanın sonucunda; eğitim düzeyleri yüksek olan anne ve babaların demokratik tutumlara sahip olduğu, çocuklarının akademik başarılarının ve problem çözme becerilerinin yüksek olduğu ve sosyal kaygılarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Eroğlu (2009), ailenin sosyoekonomik ve eğitim seviyeleriyle çocukların problem çözme yetenekleri arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasının sonuçlarında eğitim düzeyi ileride olan ebeveynlerde, çocuklarıyla kurdukları iletişim ile eğitim seviyesi düşük olan ebeveynlere göre değişiklik göstermektedir. Ebeveynin çocuğuyla ilişkilerinde tercih ettikleri yaklaşımlar, çocukların yeteneklerinin ilerlemesine etki etmektedir. Eğitim düzeyi yükseldikçe annelerin çocuklarına daha olumlu tutumlar gösterdikleri söylenebilir.

Dinçer (2008), örneklemini Ankara' da bulunan MEB'e bağlı alt sosyoekonomik düzeydeki liselerin 2. sınıfına devam eden 75 kız 75 erkek olmak üzere toplam 150 ergen ve karşılaştırma grubu olarak MEB'e bağlı üst sosyoekonomik düzeydeki liselerin 2. sınıfına devam eden 75 kız 75 erkek olmak üzere toplam 150 ergenin oluşturduğu araştırmasında; ergenlerin algıladığı anne baba tutumlarından demokratik ve otoriter tutumlar ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki kurulabilmiş fakat algılanan demokratik ve otoriter anne baba tutumları ile anne eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki kurulamamıştır.

Bu araştırma sonuçlarının, ergenlerin annelerinin eğitim durumlarına göre bakıldığında tablo 10 sonucunu desteklediği görülmektedir. Yüksek eğitim düzeyine sahip annelerin çocukları üzerindeki helikopter eğilimi düşüktür. Okur yazar olmayan annelerin helikopter eğilimi ise daha yüksektir. Eğitim seviyesi arttıkça annelerin daha bilinçli davranışlar sergilediği ve çocuklarına karşı daha iyi bir tutum sergiledikleri söylenebilir. Annenin öğrenim düzeyinin artmasıyla annenin farkındalık seviyesi de artar. Bu tarz anneler çocuklarıyla ölçülü derece de ilgilenirken daha düşük eğitim seviyesine sahip annelerin çocuklarına aşırı ilgi ve kontrol gösterdikleri söylenebilir.

Anne Öğrenim Durumu ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 10)

Araştırmada elde edilen verilere göre anne eğitim durumu ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark okur yazar olmayan annelerin yalnızlık seviyesi lisans ve üstü mezunu olan annelerin yalnızlık seviyesine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Eğitim seviyesi yükseldikçe UCLA yalnızlık skorunun düştüğü görülmektedir. Duyan ve diğerleri (2008)'nin lisede okuyan 434 öğrenci ile yaptıkları araştırma sonucunda cinsiyet açısından, erkekler kızlardan daha yalnız; annenin eğitim düzeyi açısından anneleri üniversite mezunu olan öğrencilerin yalnızlık düzeyleri diğerlerinden daha az olduğu görülmüştür.

Buluş (2000), araştırmasında yalnızlık ile annenin öğrenim düzeyi, anne mesleği ve öğrencinin aile ortamını algılama şekli arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Böylece, annelerinin öğrenim düzeyi ve meslek niteliği daha yüksek olan öğrenciler ile aile ortamlarını demokratik olarak algılayanların yalnızlık düzeylerinin daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Bu araştırma sonuçları ergenlerin annelerinin eğitim durumlarına göre bakıldığında tablo 10 sonucunu desteklemektedir.

Eren (1994), lise öğrencilerinin sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ebeveyn durumu, anne-baba eğitim düzeyine ilişkin özelliklerin yalnızlık düzeyleri ve psikolojik ihtiyaçlar üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırmanın sonucunda sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ebeveyn durumu, anne baba eğitim düzeyinin yalnızlık üzerindeki etkilerinin önemli olmadığını bulmuştur.

Bu araştırma sonuçlarının, ergenlerin annelerinin eğitim durumlarına göre bakıldığında tablo 10 sonucuyla çelişmektedir. Yapılan araştırmada eğitim seviyesi yükseldikçe yalnızlık skorunun düştüğü görülmektedir. Annenin öğrenim düzeyinin yüksek olmasının çocuğuyla daha olumlu, daha bilinçli, daha bilgili bir iletişim kurabilmesine, bu durumun da çocuğun

maruz kaldığı tutumu demokratik olarak algılayabilmesini sağlamış olabileceği şeklinde açıklanabilir. Annenin öğrenim düzeyinin artmasıyla annenin farkındalık seviyesi de artar. Bu tarz anneler çocuklarına daha fazla uyaran sağlayabilir. Çocuklarının sosyalleşmesi için gerekli olan ortamı daha rahat sağlayabilir. Bu durum da çocuğun kendisini daha az yalnız hissetmesini sağlayabilir.

Baba Öğrenim Durumu ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması(Tablo.11)

Araştırmada elde edilen verilere göre Tablo 11 incelendiğinde; HPS skorları ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu fark babanın eğitimi lisans ve üstü olanların helikopter eğilimi, okur yazar olmayan, ilköğretim mezunu olanlara ve lise mezunu olan babalara göre daha düşüktür. Yüksek eğitim düzeyine sahip babaların çocukları üzerindeki helikopter eğilimi düşüktür. Baba eğitim durumu ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir . Kaya, Bozaslan ve Genç (2012) evrenini, Harran Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler, örneklemi ise Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin oluşturduğu araştırmanın sonucunda eğitim düzeyleri yüksek olan anne ve babaların demokratik tutumlara sahip olduğu tespit edilmiştir.

Vatansever (1999)'in 469 beşinci sınıf öğrencisi ile yürüttüğü araştırmasında babanın eğitim düzeyi yükseldikçe algılanan anne baba tutumlarının da olumlu bir şekilde arttığını vurgulamıştır.

Topaloğlu Becet (1989) örneklemi liselerden rastgele seçilen 412 ergenin oluşturduğu araştırmasında babanın öğrenim düzeyi arttıkça daha fazla demokratik tutum sergilediğini bulgulamıştır.

Bu araştırma sonuçlarının ergenlerin babalarının eğitim durumlarına göre bakıldığında tablo 11 sonucuyla desteklendiği görülmektedir. Babanın öğrenim düzeyi, onların hayata bakış açılarını, farkındalıklarını, iletişim becerilerini etkiler. Öğrenim düzeyi yüksek olan baba, çocuğuyla nasıl vakit geçirmesi gerektiği, çocuğuna nasıl bir tutum sergilemesi gerektiğini, ev içinde ve dışında nasıl model olması gerektiğini farkederek. Aynı zamanda babanın öğrenim düzeyinin yüksek olması çocuğuyla daha olumlu, daha bilinçli, daha bilgili bir iletişim kurabilmesine yol açar. Bu yüzden bu babaların düşük helikopter seviyesi gösterdikleri ve çocuklarına daha olumlu tutumda bulundukları söylenebilir.

Baba Öğrenim Durumu ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması(Tablo.11)

Araştırmada elde edilen verilere göre; baba eğitim durumu ile UCLA yalnızlık skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yılmaz ve Karaca (2008), 339 ergen

üzerinde yürüttükleri araştırmasında yalnızlık ile diğer bağımsız değişkenler (bir işte çalışma durumu, en son bitirilen okul, anne işi, baba eğitim düzeyi, aile tipi ve harçlık karşılanan yer) arasında anlamlı bir fark olmadığını saptamıştır.

Duyan ve diğerleri (2008) 'nin lisede okuyan 434 ergen ile yaptıkları araştırma sonucunda babanın eğitim düzeyi açısından, babası üniversite mezunu olan ergenlerin yalnızlık düzeylerinin diğerlerinden daha az olduğunu bulmuşlardır.

Tan (2000), liseye giden ergenlerin aile destek düzeyi, cinsiyet, anne baba eğitim düzeyi ailenin ekonomik durumu, kardeş sayısı, sınıf düzeyi değişkenlerinin yalnızlık düzeyi ve denetim odağına etkisini incelemiştir. Sonuçta, eğitim seviyesi düşük olan babaların, çocuklarının yalnızlık düzeyinin, eğitim seviyesi yüksek olanlardan daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Eren (1994), liseli ergenlerin sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ebeveyn durumu, anne-baba eğitim düzeyine ilişkin özelliklerin yalnızlık düzeyleri ve psikolojik ihtiyaçlar üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırma sonucunda sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ebeveyn durumu, anne baba eğitim düzeyinin yalnızlık üzerindeki etkilerinin önemli olmadığını bulmuştur.

Bu araştırma sonuçlarının, ergenlerin babalarının eğitim durumlarına göre bakıldığında tablo 11 sonucuyla çelişmekte olduğu görülmektedir. Araştırmada babanın eğitim durumunun ergen üzerinde yalnızlık olarak açığa çıkmamasının sebebi, annelerin ergen çocuklarıyla olan ilişkilerinin daha yoğun olması ve ergenin tüm gelişim alanlarındaki anne sorumluluğunun daha yüksek olmasından kaynaklanabilir. Araştırmada Tablo 10'a bakıldığında anne eğitim seviyesi arttıkça ergenin hissettiği yalnızlık seviyesinin düşmesi durumu da bu düşüncüyü desteklemektedir.

Anne Çalışır Olma Durumu ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 12)

Araştırmada elde edilen verilere göre; Tablo 12'de HPS skorları ile anne meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. HPI skorları ile anne meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir . Altınay (2012), 189'u kız, 207'si erkek olan 396 ergen üzerinde yürüttüğü araştırmanın sonucunda çalışan annelerin, aşırı annelik tutumunu çalışmayan annelere göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde az kullandıklarını ortaya koymuştur.

Aral, Ayhan, Aydoğan ve Gürsoy (2004)'un yaptıkları araştırmada annenin çalışma durumu, cinsiyet, anne-baba öğrenim durumu, anne çalışma durumu x anne öğrenim durumu interaksiyonuna göre bağımlılık eğilimi puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu araştırma sonuçlarına, ergenlerin annelerinin çalışır olma durumlarına göre bakıldığında tablo 12 sonucuyla çelişmekte olduğu görülmektedir. Annenin çalışır olma durumu büyük oranda anne öğrenim durumuyla da paralellik gösteren bir durumdur. Bu yüzden annenin iş hayatında oluşu anneyi psikolojik, sosyal ve bilişsel açıdan desteklerken çocuğuna da daha olumlu tutum sergilemesine yol açabilir.

Dinçer (2008), örneklemini Ankara' da bulunan MEB'e bağlı alt sosyoekonomik düzeydeki liselerin 2. sınıfına devam eden 75 kız 75 erkek olmak üzere toplam 150 ergen ve karşılaştırma grubu olarak MEB'e bağlı üst sosyoekonomik düzeydeki liselerin 2. sınıfına devam eden 75 kız 75 erkek olmak üzere toplam 150 ergenin oluşturduğu araştırmasında; anne çalışma durumu ve SED x anne çalışma durumu interaksiyonunun anne babanın otoriter ve demokratik tutum puanlarında anlamlılık yaratmadığını saptamıştır.

Bu araştırma sonuçlarının, ergenlerin annelerinin çalışır olma durumlarına göre bakıldığında tablo 12 sonucunu desteklediği görülmektedir. Annenin iş hayatında olması yani çalışır olması hangi işi yaptığıyla ilişkilidir. Bazı annelerin zor iş koşullarında çalışması, yorulması, çocuklarına ayırdıkları vakitlerin azalmasına yol açabilir. Bu da çalışan anne ile çalışmayan annenin gösterdiği helikopterlik durumunun farklı olmamasına sebep olabilir.

Anne Çalışır Olma Durumu ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 12)

Araştırmada elde edilen verilere göre; UCLA yalnızlık skorları ile anne meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Çalışmayan anneye sahip ergenlerin UCLA yalnızlık skorları çalışan anneye sahip olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Akağündüz (1997), annesi çalışan ve çalışmayan 15-18 yaştaki ergenlerle yaptığı araştırmada annesi çalışan ve çalışmayan öğrencilerin cinsiyetlerine, ailenin aylık gelir düzeylerine ve annenin eğitim durumuna göre karşılaştırıldıklarında annesi çalışan ile çalışmayan öğrencilerin yalnızlık düzeyleri arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. Bu araştırma sonucu ergenlerin annelerinin çalışır olma durumlarına göre bakıldığında tablo 12 sonucuyla çelişmektedir.

Çalışmayan anneye sahip ergenlerin hissettikleri yalnızlığın çalışan anneye sahip olan ergenlere göre daha yüksek olmasının sebebi, çalışan anneler, çocuklarını ihmal ettiklerini düşünerek onlara karşı daha ilgili davranıyor olabilirler. Aynı zamanda çalışan annelerin

çocuklarının ev içinde daha fazla sorumluluk almasından ve bu yüzden daha özgüvenli bireyler olmaya eğilimi onların çevreyle iletişimini etkileyebilir. Çalışan annelerin çalışmayan annelere göre çocuklarıyla daha kaliteli vakit geçirdikleri de söylenebilir. Annenin çalışır olma durumu her iki ebeveyne de iş yükü verir. Bu yüzden bu tarz ailelerde babalar da çocuk bakımında aktif rol oynayabilir, çocuklarıyla daha fazla iletişim halinde olabilir. Tüm bu durumlar çalışan annelerin çocuklarının çalışmayan annelerin çocuklarına göre kendilerini daha az yalnız hissetmesine yol açabilir.

Baba Çalışır Olma Durumu ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 13)

Araştırmada elde edilen verilere göre; Tablo 13’de HPS skorları ile baba meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. HPI skorları ile baba çalışır olma durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Özben ve Argun (2002)’ un çalışmasına göre babanın çalışıp çalışmamasının öğrencilerin algıladığı anne baba tutumlarını anlamlı bir şekilde etkilediği ve çalışan babaların çalışmayan babalara göre daha baskıcı ve otoriter tutumda oldukları belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonucunun elde edilen sonuçla benzerlik göstermediği görülmektedir.

Frank ve diğerlerinin (1985) yürüttüğü bir çalışmada, çocuklardan aldığı mutluluğu kendileriyle ilgili gören anababaların, çocuğu kendilerinin uzantısı gibi görüp, onun yaptıklarından kendilerine pay çıkaran kişiler olduğu, çocuk odaklı mutluluk belirtenlerin ise, çocuğun başarılarından kendilerine pay çıkarmadan, onu bağımsız bir varlık olarak değerlendirdikleri bulunmuştur.

Genelde mesleklerine bağlı olan babalar ve bağlı olmayan anneler, çocuklarını daha sık kendilerinin uzantısı olarak görürler. Aynı zamanda işinden doyum alan babanın çocuğuyla daha iyi ilişki kurduğu bulunmuştur (Grossman, Pollack ve Golding, 1988). Eğitimli babanın iş kalitesi arttığı ve yüksek ücretli iş daha çok zaman gerektirdiğinden, babaya katılımı için az zaman bırakmaktadır (Harris ve Morgan, 1991). Çalışma saatlerinin uzun olmasıyla birlikte işten gelen taleplerin çok olması ve çalışma koşullarında esnekliğin olmaması babanın katılımını düşürmektedir (Crouter ve diğerlerinin 1987). Baba katılımı genç ergenlerde dışsallaştırma ve içselleştirme davranışlarıyla negatif yönde, anne katılımı ise erken sosyal davranışlar ve umut ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur (Day ve Padilla-Walker, 2009). Ünlü (2010) ise babanın çalışma saatleri ile katılımı arasında herhangi bir ilişki olmadığını belirtmiştir. Bu araştırma sonuçlarına ergenlerin babalarının çalışır olma durumlarına göre bakıldığında tablo 13 sonucuyla çelişmektedir. Araştırmada babaların

çalışma durumu ile helikopter tutum gösterme arasında ilişkinin bulunmamasının sebebi, babaların aile içi ilişkilerde annelere göre daha pasif kalmasından ve çalışma durumlarına göre çocuklarına olan tutumlarını annelere oranla daha az değiştirme durumunda olduklarından kaynaklanabilir.

Baba Çalışır Olma Durumu ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 13)

Araştırmada elde edilen verilere göre; UCLA skorları ile baba meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir .

Uzun ve geç saatlere kadar süren çalışma saatleri, babanın katılımını engelleyebilmektedir. Bu durum aynı zamanda birlikte yemek yeme, televizyon izleme, sohbet etme gibi baba ile çocuk arasındaki etkileşim fırsatlarında sekteye uğratmaktadır (Beitel ve Parke, 1998; Bonney ve diğerleri, 1999; İzci, 2013; Nock ve Kingston, 1988). Çalışma saatlerinin, baba ile çocuğun etkileşimini engellemesi, hafta sonuna göre hafta içi daha fazla oranda görülmektedir (Yeung, Sandberg, Davis-Kean ve Hofferth, 2001). Yarı zamanlı çalışan, esnek çalışma saatlerine sahip olan ya da evden çalışan babalar, tam zamanlı çalışan babalara göre çocuklarıyla daha fazla oyun oynamakta ve daha fazla katılım göstermektedirler (Cabrera ve diğerleri, 2000; Ivrendi ve Işıkoğlu, 2010; Linenberg, 2012). Ancak babanın özellikle akşam, gece ya da hafta sonu gibi standart dışı çalışma saatlerine sahip olması, çocuğun iyilik halini olumsuz etkileyebilmektedir (Strazdins, Korda, Lim, Broom ve D’Souza, 2004). Bu araştırma sonuçları ergenlerin babalarının çalışır olma durumlarına göre bakıldığında tablo 13 sonucuyla çelişmektedir. Araştırmada babaların çalışma durumu ile ergenin yalnızlığı arasında ilişkinin bulunmamasının sebebi, babaların aile içi katılımlarda daha pasif kalmasından ve çalışma durumlarına göre çocuklarına olan tutumlarını annelere oranla daha az değiştirme durumunda olduklarından kaynaklanabilir. Aynı zamanda ergenin hissettiği yalnızlığın anne babadan değil başka değişkenlerden kaynaklı olması da bu sonucu etkilemiş olabilir.

Aile Gelir Durumu ile HPI,HPS Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 14)

Araştırmada elde edilen verilere göre; Tablo 14’de HPS skorları ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Aile gelir durumu ile HPI skorları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Aydoğdu ve Dilekmen (2016), araştırmasında aylık gelire göre, ebeveyn tutumları arasında, demokratik, otoriter ve izin verici tutum alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Aşırı koruyucu tutum alt boyutunda ise, 1000 TL altında ve 1000-2000 TL arası aylık gelire sahip ebeveynlerin aşırı koruyucu tutumları,

aylık geliri 2000 TL ve üstü olan ebeveynlerin tutumlarından anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Araştırmanın sonucuna ergenlerin aile gelir durumlarına göre bakıldığında tablo 14 sonucuyla çeliştiği görülmektedir.

Kozanoğlu (1984), ergenlik çağındaki lise öğrencileriyle yürüttüğü çalışmasında özellikle düşük sosyoekonomik seviyedeki annelerin, aşırı kontrolcü annelik ve baskı-disiplini yüksek sosyo-ekonomik seviyedeki annelerden daha fazla benimsenmiş olduğu görülmüştür. Bu durumun ergenlerin anksiyete düzeylerinin daha yüksek bir seviyede oluşmasına neden olmaktadır. Araştırma sonuçlarına ergenlerin aile gelir durumlarına göre bakıldığında tablo 14 sonucuyla çeliştiği görülmektedir.

Haktanır ve Baran (1998), araştırmalarında çocukların alt veya üst sosyo-ekonomik düzeyde olmalarının benlik saygılarını etkilemediğini ve İster alt sosyo-ekonomik gruptan olsun ister üst sosyoekonomik gruptan olsun çocukların benlik saygısının anne- baba tutumlarına göre değiştiğini bulmuştur. Demokratik anne- baba tutumlarının olduğu her iki ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının benlik saygıları daha yüksek çıkmıştır.

Araştırmanın sonuçlarının, ergenlerin aile gelir durumlarına göre bakıldığında tablo 14 sonucunu desteklediği görülmektedir. Aile gelir durumu ile helikopter ebeveyn skorları arasında anlamlı farklılık bulunmamasının sebebi, yüksek gelire sahip ergenlerin anne babalarının çalışır olma durumları, ev içinde daha az zaman geçirmeleri ve iş yaşamında yoğun stres, yorgunluk yaşamaları çocuklarına karşı tutumlarını etkileyebilir. Aile gelir durumu düşük olan ergenlerin anne babalarının ise farkındalık durumları, öğrenim düzeyleri ve ev içi sorumlulukları çocuklarına gösterdikleri tutumlarını etkileyebilir.

Aile Gelir Durumu ile UCLA Skorlarına İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 14)

Araştırmada elde edilen verilere göre; aile gelir durumu ile UCLA yalnızlık skoru arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Oruç (2013), Özel Nöron Psikiyatri Dal Merkezine bir yıllık süre içinde başvuran 150 üniversite öğrencisi ile psikolojik destek almadığı belirlenen 150 üniversite öğrencisinin üzerinde yaptığı araştırmasında; öğrencilerin ekonomik durumlarıyla yalnızlık düzeylerinin ilişkisi incelendiğinde, yalnızlık düzeyinin ekonomik durumu alt düzey olanlarda, üst düzey olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Özkan ve Çifci (2010), 295 ergen üzerinde yaptıkları araştırmanın sonucunda; ergenlerin %33.9'unun sözel zorbalığa, %32.9'unun fiziksel zorbalığa, %29.2'sinin duygusal zorbalığa ve %16.9'unun ise cinsel zorbalığa maruz kaldığını ve cinsiyet değişkenine göre zorbalık

türleri arasında anlamlı bir fark bulunduğunu göstermiştir. Bununla birlikte düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip okullarda akran zorbalığının yaygın bir davranış olduğu ortaya çıkmıştır.

Duyan ve diğerleri (2008)'nin lisede okuyan 434 ergen ile yaptıkları araştırma sonucunda gelir ortalaması arttıkça, ergenin hissettiği yalnızlığın azaldığı tespit edilmiştir.

Lauder, Siobhan ve Kerry (2004), 18 yaş ve üzerindeki 1241 kişi üzerinde yaptıkları çalışmanın sonuçlarına göre yalnızlığın, özellikle aile içi şiddete maruz kalan, düşük sosyo-ekonomik şartlara sahip, güçlü bir dini inancı olmayan kişilerde yüksek düzeylerde yaşanan bir duygu durumu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda mental ve fiziksel sağlık problemlerinin geniş çapta artması yalnızlıkla ilişkili bulunmuştur. Yalnızlığın, ilişkideki baskıcı şiddeti, maaş alamama durumu, evli ya da bekar olma, evde 18 yaşını aşmayan çocukların sayısal durumu gibi risk faktörlerini de içerdiği görülmüştür.

Saraçoğlu (2000), ergenlerde, yalnızlığın çeşitli değişkenlerle ilişkisini araştırmıştır. Sonuçta, erkek öğrencilerin, akademik başarı düzeyi düşük olan öğrencilerin, endüstri meslek lisesinin döküm, matbaa, makine model, elektrik bölümünde okuyan, az arkadaşla, çok kardeşe ve düşük sosyo ekonomik düzeye sahip olan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin yüksek olduğunu bulmuştur.

Demir (1990), üniversite öğrencilerinin bazı bireysel, sosyal ve ailelerine ilişkin özelliklerinin yalnızlık düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırma sonucuna göre aylık gelirini sosyal etkinlikler için yeterli görmeyenlerin yeterli görenlerden daha fazla yalnızlık ortalamasına sahip olduklarını bulmuştur.

Araştırma sonuçlarının, ergenlerin aile gelir durumlarına bakıldığında tablo 14 sonucuyla çeliştiği görülmektedir. Araştırmada elde edilen verilere göre aile gelir durumu ile yalnızlık skoru arasında anlamlı farklılık bulunmamasının sebebi, aile gelir durumu düşük olan ergenin eline geçen aylık gelir ne kadar düşükse okul saatleri dışında sosyal faaliyetlere ayıracağı süre o derece az olacaktır. Bu da onu yalnız kalmaya ve tek başına vakit geçirmeye sevkedecektir. Bu noktada da devreye bilgisayar ve internet girmektedir. Yapılan araştırmalar teknolojiye daha çabuk uyum sağlayan gençlerin uzun süreler boyunca internete bağlı kaldıkları ve sosyalleşme düzeylerinin azaldığını göstermektedir. Vaktini bilgisayar başında, internette gezerek geçiren ergenin zamanla arkadaşlarıyla ilişkilerinin zayıflayacağı ve dolayısıyla yalnızlığa düşeceği söylenebilir. Fakat aile gelir durumu yüksek olan ergenlerin de anne babalarının çalışır olma durumu ve kendilerine ayrılacak vakit göz önüne

alınınca ergenin hissedeki yalnızlık durumu da değişecektir. Yani her iki gelir durumundaki ergenin yaşadığı yalnızlık durumu farklı nedenlerden kaynaklı olabilir.

UCLA, HPS ve HPI Skorları Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulguların Tartışılması (Tablo 16)

Araştırmada elde edilen verilere göre; Tablo 16’da HPI ve HPS değişkenlerinin arasında pozitif yönlü orta seviyede bir ilişki bulunmuştur. Beklendiği üzere helikopter eğilim düzeyleri ilişkilidir ve HPI değeri yükseldikçe katılımcının HPS değeri de yükselmektedir. UCLA yalnızlık skorları ile HPI ölçeğinde helikopter eğilim seviyeleri arasında da bir ilişki saptanmamıştır. UCLA yalnızlık skorları ile HPS ölçeğinde helikopter eğilim seviyeleri arasında da bir ilişki saptanmamıştır. HPI ile HPS arasında ilişki bulunmasına rağmen HPI ve HPS durumunun yalnızlık skoruyla arasında ilişki bulunmaması ilgi çekici bir sonuçtur. Cui, Darling, Coccia ve Fincham, May (2019), 142 ebeveyn öğrenci çiftinin alt örnekleri ile 449 üniversite öğrencilerini kapsayan araştırmalarında; çocukluk ve büyüme çağındaki hoşgörülü ebeveynlik ile beliren yetişkinlikteki helikopter ebeveynlik ikilisine bakıldığında aralarında pozitif ilişki bulunmuştur. Hoşgörülü ebeveynlik ile ebeveynlerin ebeveynlik stresi ve negatifliği arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Helikopter ebeveynliğin, hoşgörülü ebeveynlik ve beliren yetişkinlerin psikolojik problemleri (depresyon, anksiyete ve duygusal anormallikler) arasındaki ilişki ise anlamsız bulunmuştur.

Zhu, Huebner ve Lian (2019)’ın 892 çinli ergen üzerinde yürüttükleri araştırmada yüksek yalnızlık duygusu ve sosyal kaygının, bozuk aile yapısına dayandığını ve yalnızlığın okul ilişkili stres yaşayan ergenlerde diğer gruplara göre daha fazla görülmektedir.

Hesse, Alan ve Stephanie (2017), 268 ergen üzerinde yürüttükleri araştırma sonuçlarına göre bir kişinin hoşgörü eşliğinin üzerindeki sevgi dolu iletişimin zararlı olacağı öngörülmüştür. Aynı zamanda ebeveyn çocuk ilgisinin çocuğun psikososyal sağlık durumu ile pozitif yönde ilişkili olduğu helikopter ebeveynliğin ise psikososyal sağlık ile negatif ilişkili olduğu görülmüştür. Sonuçlar genel olarak öngörülerini desteklese de şaşırtıcı olarak ebeveyn-çocuk ilgisinin aşırı şefkatle olumsuz ilişkili olduğu da görülmüştür. Aynı zamanda helikopter ebeveynlik ve otoriter ebeveynlik pozitif ilişki gösterir. Yani helikopter olan ailelerin aynı zamanda aile tutumları içerisinde otoriter ebeveyn özelliğini de gösterdiği belirlenmiştir.

Ingen ve diğerleri (2015), 16 ile 28 yaş arasındaki 190 lisans öğrencisi üzerine yaptıkları araştırmada helikopter ebeveynliğin düşük öz-yeterlik ile ilişkili olduğu, akranlarından uzaklaşma ve akranlar arası güven eksikliğine yol açtığı görülmüştür.

Çeçen (2008), 521 üniversiteli ergen üzerinde yürüttüğü çalışmasında ana-baba tutumları ana etkisine göre ise yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin anlamlı bir biçimde farklılaştığını göstermektedir. Ebeveynlerini demokratik algılayan ebeveynlerin çocuklarının kendilerini daha az yalnız hissettikleri ve daha fazla arkadaşlarından ve ailelerinden sosyal destek aldıklarını algıladıkları görülmektedir. Aynı zamanda anne babalarını otoriter algılayan bireylerin demokratik algılayanlara göre daha fazla yalnızlık hissinde olduklarını; anne babalarını demokratik görenlerin ise, ilgisiz ve otoriter görenlere göre daha az yalnızlık hissinde oldukları görülmüştür.

Wiseman, Mayseless ve Sharabany (2006) 69'u kadın 77'si erkek 146 mezun olmayan üniversite öğrencisi üzerine yaptıkları bir çalışmada ebeveyn ilgisi ve korumacılığının olumsuz şekilde yalnızlıkla ilişkisi bulunmuştur. Yani ebeveynleriyle güven ve ilgi doğrultusunda biçimlenen ilişkilerinin olduğunu düşünen ergenlerin daha az yalnız hissettiğini tespit etmişlerdir. Aynı zamanda duygusal çalkantı, umursamazlık ve öz eleştirinin yalnızlıkla pozitif ilişkisi tespit edilmiştir.

Kozaklı (2006), 195'i kız, 190'si erkek olmak üzere toplam 385 üniversite öğrencisi üzerinde yürüttüğü araştırmasında sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri arasında negatif korelasyon ilişkisi olduğu ve yalnızlık düzeyi ile sosyal destek kaynakları (aile, arkadaş ve özel biri) arasındaki korelasyon ilişkisinin de negatif yönlü olduğu bulgulanmıştır.

Buluş (2000), araştırmasında, yalnızlık ile annenin öğrenim düzeyi, anne mesleği ve öğrencinin aile ortamını algılama şekli arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Böylece, annelerinin öğrenim düzeyi ve meslek niteliği daha yüksek olan öğrenciler ile aile ortamlarını demokratik olarak algılayan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin daha düşük olduğu bulgulanmıştır.

Güneş (1993), anne baba tutumları ile bazı değişkenlerin lise öğrencilerinin mesleki ilgilerine etkisini incelediği araştırmasında demokratik anne baba tutumunun olduğu ailede yetişen ergenlerin zihinsel yönden gelişmeye daha yatkın olduklarını, kendini anlatma ve deneyim kazanma özelliklerinin olduğunu belirlemiş ve böyle bir ortamda yetişen ergenlerin kendine güveni olan, bağımsız düşünebilen ve sosyal ilişkilerinde başarılı olan kişiler olduklarını vurgulamıştır.

Demir (1990), üniversite öğrencilerinin bazı bireysel, sosyal ve ailelerine ilişkin özelliklerinin yalnızlık düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırma sonucuna göre anneyle, babayla, karşı cinsle, aynı cinsle, kardeşlerle olan ilişkilerinden memnun

olmayanların bu ilişkilerden memnun olanlardan, anne ve baba arasındaki ilişkiden memnun olmayanların memnun olanlardan daha fazla yalnızlık ortalamasına sahip olduklarını bulmuştur.

Araştırma sonuçlarının, ergenlerin hissettikleri yalnızlık ile helikopter tutum ilişkisine bakıldığında tablo 16 sonucuyla çeliştiği görülmektedir. Araştırmada ergenlerin ebeveynlerini algıladıkları helikopter seviyesiyle ergenlerin hissettikleri yalnızlık durumu arasında ilişkinin bulunmaması; ergenlerin yalnızlıklarının , subjektif bir algı veya doğuştan gelen kişisel bir özellik olmak yerine, yaş, cinsiyet, yıpratıcı olaylar, yetiştirilme ortamı, arkadaşlık imkanları, bireyleri yalnızlığa karşı savunmasız hale getiren kişilik özellikleri, sosyal beceri eksikliği, ayırt edici sosyal davranışlar gibi özelliklerden etkilenmesinden kaynaklanabilir. Ergenlik döneminde, bireyler özellikle arkadaşları ile yoğun bir iletişim ve sosyalleşme içerisindedirler (Santrock, 2012, s. 304). Bu yüzden ebeveynin tutumunun yalnızlığı etkilemesinin yanında ergeni, sosyal çevresindeki yalnızlık algısı da etkilemektedir. Araştırma sonucunun bu şekilde çıkmasının sebebi ergenin ebeveyn tutumu dışında başka değişkenlerden etkilenerek yalnızlık hissettiğiyle açıklanabilir.

Öneriler

Anne Babalara Yönelik Öneriler

Aile; çocuğunun üzerindeki etki gücünü arttırdıkça çocuk yalnızlaşırken, çocuğa tanınan haklar onun daha dışa dönük özellikler göstermesini sağlamaktadır.

Ailenin çocuklarının kişilik gelişiminde ilk etkileri yaptığı bilinen bir gerçektir. Günümüzde aile, gencin duygusal gereksinimlerini tamamıyla karşılayamaz. Ergen; sorumlu, kendi kendine karar alabilen bir kişi olabilmek için ailenin çocukken kendisine yaptığı sınırlayıcı etkilerden ayrılmak zorundadır. Ergenin bu işteki başarısı küçükken ailesinin içinde oluşan sosyal yaşamına kuvvetle bağlıdır. Bu yüzden anne baba onun bağımsızlık eğilimlerini anlayabilmeli ve özümseyebileceği oranda ona özgürlük tanımalıdır (Dayıoğlu, 2012).

Ergen bireylerde yalnız geçirilen zamanların miktarı önemlidir. Bu hassas dönemde yalnız geçirilen zamanları olabilir olmasıda doğaldır. Ancak, yalnızlığın çok fazla tercih edilmesi bazı sorunların olduğunun göstergesidir. Aşırı yalnızlıklar; anne baba ile iletişimin bozulduğunun, ergen bireyin bazı sorunlar yaşadığının, hayatında çok fazla mutlu olmadığının, kendisinin anlaşılmadığının ve başkaları ile çatışma yaşadığının bir işareti olabilir. Ergenlerin yalnız başlarına zaman geçirmelerinin başlıca nedenlerinden biri kendilerinin anlaşılmadığı duygusudur.

Anne baba olarak iletişimi arttırmak, ergenle iyi bir iletişim sağlamak önemlidir. Yalnız geçirilen zamanların fazlalığı, anne baba için bir sinyal olmalı ve bu sinyal karşısında gerekli adımlar atılmalıdır. Anne baba ile ergen birey arasında iyi bir iletişim olması, yalnızlığın arttığı dönemlerde işe yarar. Özellikle onun varlığına değer verilmesi, sık sık söz hakkı verilmesi ve kendini aile içinde ifade etmesi, yalnızlığın azalması açısından gereklidir. Bir diğer yolda; anne baba ile ergen birey arasında ortak özelliklerin belirlenmesi ve ortak paydalarda iletişimin arttırılmasıdır. Ortak ilgi alanları ve meşguliyetler, ergen bireyin bireyselleşme sürecinde aileden kopmamasına neden olur. Ortak zamanların artmasıyla ergen bireyin yalnızlığa sürüklenmesi engellenir. Aile içi ortak zamanlar ve aktiviteler bu nedenle önemlidir (Abalı, 2014, s.44).

Aileler çocuklarına helikopter tutum sergilemeden nasıl yardımcı olabilirler?

1) Çocuğuna güvenli risk alması konusunda izin ver.

Bu çocuğuna zararlı şeyleri izin vermek değildir. Çocuğuna yaşıyla bağlantılı sorumluluklar bahşetmek ve onların yaptıkları yanlışların ve eksikliklerin sonuçlarıyla yüzleşmelerine yardımcı olmaktır.

2) Çocuğunun uygun ev içi sorumluluk almasını sağla.

Çocuğun günlük ev işlerinde bulunmasını sağla ve onları tamamlaması için görevlendir. Bu çocuğa öz güven aşılar.

3) Çocuğuna sınırlar koy.

Çocuğuna yemek veya bir aktivite için iki ya da üç seçenek ver ve çocuğunun bir tanesini seçmesini sağla. Bu egzersiz onların kendilerini güçlendirmesini sağlar. Seçenekleri sınırlamak önemlidir. Çünkü çocukların beyni sonsuz seçenekle baş edemez.

4) Çocuklarına dünyayı deneyimlemeleri için zaman ver.

Çocuğunun gününü aktivitelerle aşırı doldurmaktansa, onlara kendi istediği zamanı belirlemelerini sağla.

5) Çocuğuna imkan ver.

Eğer çocuğun okulda bir sıkıntı yaşarsa sorunu senin yardımınla çözmesine izin verme. Çocuğunun kendi çıkarımlarından gitmesine izin ver, seninkilerinden değil.

6) Yapmasını İstedişin davranışları önce ona göster.

Büyük sorunlar karşısında bir anda değil küçük basamaklarla ilerlemesini sağla. Çocuklara problemleri nasıl başarıyla çözeceklerini göster. Çocuk seni dinleyerek öğrendiği gibi izleyerek de öğrenebilir (<https://www.pathfindersforautism.org/docs/Confident-Student-The-Helicopter-Parent-Fact-Sheet.pdf>).

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Yapılan araştırma Türkiye de helikopter ebeveyn tutumu üzerine yapılan sayılı çalışmalar arasındadır. Helikopter ebeveyn tutumunun farklı değişkenlere göre incelendiği çalışmalar arttırılabilir.
2. Araştırmaya katılan kişilerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumu ve yalnızlık düzeyleri farklı örneklem ve değişkenlerle (yaşadığı bölge koşulları, ailelerin kendilerine uygulanan anne baba tutumları, akran ilişkileri vb.) incelenerek yeni araştırmalar yapılabilir.
3. Bu araştırmada sadece 9.10. 11. ve 12. Sınıf ergenler ele alınmıştır. Başka araştırmalar için erinlik veya geç ergenlik dönemleri de değerlendirilebilir.
4. İstatistiksel olarak daha nitelikli verilere ulaşabilmek için evren ve örneklem grubu genişletilerek yeni çalışmalar yapılabilir.
5. Helikopter ebeveynliğin popüler basında yer alıp hakkında çok bilgi verilmesine rağmen, okul öğrencileri üzerindeki ebeveyn etkisi ile ilgili çok az deney çalışmaları vardır (Hunt, 2008). Okul ücretlerinin artması, teknolojinin gelişmesi ve öğrencilerin tavırları gibi sebeplerin dışında ebeveynlerin okul çağındaki çocuklarıyla neden aşırı ilgilenmek istedikleri sorusu hala gündemdedir (Van-Dyck, 2015, s.7). Bu yüzden okul ve helikopter ebeveyn ilişkisi ile ilgili araştırmalar çoğaltılabilir.

KAYNAKLAR

- Abalı, O. (2014). *Ergenlik dönemi ve ruhsal yaklaşım*. İstanbul: Adeda.
- Adamczyk-Robinette, S. L., Fletcher, A. C. & Wright, K. (2002). Understanding the authoritative parenting–early adolescent tobacco use link: The mediating role of peer tobacco use. *Journal of Youth and Adolescence*, 31(4), 311-318.
- Akagündüz, D. (1997). *Annesi çalışan ve çalışmayan lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akın, A. (2009). Algılanan anne- baba tutumlarının öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarıları üzerine etkisi (Bursa ili örneği). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Altınay, D. (2012). *Çalışan ve çalışmayan annelerin başa çıkma tutumları ve çocuk yetiştirme tutumları arasındaki farklılıkların incelenmesi*.
- Altuğ, D. (2004). *Çocukluktan yaşlılığa kendilik değeri*. Ankara: Matus.
- Alver, B. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri Ve Psikolojik Dayanıklılıkları Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *International Journal Of Education Technology And Scientific Researches*, 2(3), 116-147.
- Andrew, M., Earle, A. M. & LaBrie, J. W. (2016). The upside of helicopter parenting: Engaging parents to reduce first-year student drinking. *Journal of Student Affairs Research and Practice*, 53(3), 319-330.
- Antognoli-Toland, P. L. (2000). Adolescent loneliness: Testing a predictive model. *Journal of Theory Construction & Testing*, 4(1), 7.
- Antognoli-Toland, P. L. (2001). Parent-child relationship, family structure, and loneliness among adolescents. *Adolescent & Family Health*, 2(1), 20-26.

- Arabaci, I. B. (2017). Investigation faculty of education students' cyberloafing behaviors in terms of various variables. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 16(1), 72-82.
- Aral, N., Gürsoy, F., Bıçakçı, M. Y., & Körükçü, Ö. (2006). An Investigation of The Social Behaviors of Children Who Attend Pre-School. *Institutions. Research on Education*, 15-23.
- Arıkan D, Çelebioğlu A, Güdücü Tüfekçi F (2013). Çocukluk dönemlerinde büyüme ve gelişme: Pediatri hemşireliği. Z Conk, Z Başbakkal, H Bal Yılmaz, B Bolışık (Ed), Ankara: Akademisyen Tıp.
- Armstrong, C., Ringbakk, R., Wachter, C., Silverman, B. & Fox, J. (2013). Bet on your baby [Television series]. Culver City: ABC.
- Arslan, C., Hamarta, E., Özyeşil, Z. & Saygın, Y. (2011). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın kimlik statüleri açısından incelenmesi. *Ahmet Kelesoğlu Education Faculty Journal*, 31, 89-99.
- Aslop, R. (2008). *The trophy kids grow up: How the millennial generation is shaking up the workplace*. San Francisco, CA: Jossey.
- Aydın B., Şirin, A., Yayıcı, M., Otrar M. & Yayıcı, L. (2002). *Gelişim psikolojisi*. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Akademisi Başkanlığı.
- Aydın, M. (1991). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu.
- Aydoğdu, F., & Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Bartlett, S. & Lerose, M. (2010). *Hyper parents & coddled kids [Television Broadcast]*. In *Dreamfilm Productions (Producer)*, Doc Zone. Toronto, ON: CBC.
- Basut, E. & Erden, G. (2005). Suça yönelen ve yönelmeyen ergenlerin stres belirtileri ve stresle başa çıkma örüntüleri yönünden incelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 12(2), 48-55.
- Bayer, J.K., Sanson, A.V. & Hemphill, S.A. (2006). Parent influences on early childhood internalizing difficulties. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 27, 542-559.
- Berk, L. E., Dönmez, A., & Onur, B. (2013). *Çocuk gelişimi*. İmge.
- Bernstein, G. & Zvi, T. (2010). Over-parenting. *UC Davis L. Rev*, 44, 1221.

- Boen, J. (2007) . 'Helicopter parenting' hurts more than helps: such parenting impedes child's confidence. Knight-Ridder Tribune Business News.
- Bradley-Geist, J. & B. Olson-Buchanan, J. (2014). Helicopter parents: An examination of the correlates of over-parenting of college students. *Education+ Training*, 56(4), 314-328.
- Brage, D., Meredith, W. M., & Woodward, J. (1993). Correlates of loneliness among Midwestern adolescents. *Adolescence*, 28(111), 685-694.
- Brody, G. H., Ge, X., Kim, S. Y., Murry, V. M., Simons, R. L., Gibbons, F. X. & Conger, R. D. (2003). Neighborhood disadvantage moderates associations of parenting and older sibling problem attitudes and behavior with conduct disorders in African American children. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71(2), 211.
- Brody, G. H., Stoneman, Z. & McCoy, J. K. (1994). Forecasting sibling relationships in early adolescence from child temperaments and family processes in middle childhood. *Child Development*, 65(3), 771-784.
- Bronfenbrenner, U. (1960). Freudian theories of identification and their derivatives. *Child Development*, 15-40.
- Buelga, S., Musitu, , Murgui & Pons, (2008). Reputation, loneliness, satisfaction with life and aggressive behavior in adolescence. *The Spanish Journal of Psychology*, 11(1), 192-200.
- Buluş, M. (1996). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 82-90.
- Buluş, M. (2000). Ergen öğrencilerde denetim odağı-yalnızlık düzeyi ilişkisi. *D.E.U Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12: 165-176.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 17. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Cacioppo, J.T., Hawkley, L.C., Ernst, J.M., Burleson, M.H., Berntson, G.G., Nouriani, B. (2006). Loneliness within a nomological net: An evolutionary perspective. *Journal of Research in Personality*, 40, 1054–1085.

- Cain, C. (2008). Understanding millennial students and their parents from a generational perspective: Implications for higher education and the workplace. *Wilberforce Faculty Journal*, 1(1), 14-17.
- Caldera, Y. M. & Lindsey, E. W. (2006). Coparenting, mother-infant interaction, and infant-parent attachment relationships in two-parent families. *Journal of Family Psychology*, 20(2), 275.
- Carney-Hall, K. C. (2008a). Understanding current trends in family involvement. *New Directions for Student Services*, (122), 3-14.
- Carney-Hall, K.C. (Ed.) (2008b). Managing parent partnerships: Maximizing influence, minimizing interference, and focusing on student success, jossey bass, thousand oaks, CA.
- Carroll, J. J., Bizer, C., Hayes, P. & Stickler, P. (2005). *Named graphs, provenance and trust*. In Proceedings of the 14th international conference on World Wide Web, ACM.
- Certel, H., Yakut, S., Yakut, İ., & Gülsün, B. (2016). Öğrencilerde Yalnızlık Problemi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(8), 3069-3084.
- Ceyhan, A. A., & Ceyhan, E. (2008). Loneliness, depression, and computer self-efficacy as predictors of problematic internet use. *CyberPsychology & Behavior*, 11(6), 699-701.
- Chang, L., Chang, C., Stewart, S.M. & Au, E. (2003). Life satisfaction, self concept, and family relations in Chinese adolescents and children. *International Journal of Behavioral Development*, 27, 182-189.
- Cheng, H. & Furnham, A. (2003). Personality, self-esteem, and demographic predictions of happiness and depression. *Personality and Individual Differences*, 34(6), 921-942.
- Cline, F.W. and Fay, J. (1990). *Parenting with love and logic: Teaching children responsibility*. Colorado Springs, CO: Pinon.
- Cole, A. & Kerns, K. A. (2001). Perceptions of sibling qualities and activities of early adolescents. *The Journal of Early Adolescence*, 21(2), 204-227.
- College Parents of America (2006). The national survey of college parent experiences. Retrieved from <http://www.collegeparents.org/members/resources/articles/national-parentsurvey-reveals-high-level-communication>, sayfasından erişilmiştir.

- Collins, W. A. & Laursen, B. (2004). Changing relationships, changing youth: Interpersonal contexts of adolescent development. *The Journal of Early Adolescence*, 24(1), 55-62.
- Collins, W. A. & Steinberg, L. (2008). Adolescent development in interpersonal context. *Child and Adolescent Development: An Advanced Course*, 551-590.
- Corsano, P., Majorano, M. & Champretavy, L. (2006). Psychological well-being in adolescence: The contribution of interpersonal relations and experience of being alone. *Adolescence*, 162, 341-353
- Crouter-Ann C. (1987). Processes Underlying Father Involvement in DualEarner and Single-Earner Families. *Developmental Psychology*, 23(3) , 431-440.
- Cui, M., Darling, C. A., Lucier-Greer, M., Fincham, F. D., & May, R. W. (2018). Parental Indulgence: Profiles and Relations to College Students' Emotional and Behavioral Problems. *Journal of Child and Family Studies*, 27(8), 2456-2466.
- Cutright, M. (2008). From helicopter parent to valued partner: Shaping the parental relationship for student success. *New Directions for Higher Education*, 144, 39-48.
- Çağdaş, A. & Seçer, Z. (2004). *Anne baba eğitimi*. Konya: Eğitim.
- Çağır, G. (2010). *Lise ve üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanım düzeyleri ile algılanan esenlik halleri ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Çeçen, A. R. (2008). Öğrencilerinin cinsiyetlerine ve anababa tutum algılarına göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin incelenmesi." *Journal of Turkish Educational Sciences*, 6, 3.
- Çivitci, N., Çivitci, A. & Fiyakalı, C. (2009). Anne-babası boşanmış ve boşanmamış olan ergenlerde yalnızlık ve yaşam doyumu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(2), 493-525.
- Çuhadaroglu, F., Canat, S., Kılıç, E., Şenol, S., Rugancı, N., Öncü, B. & Hoşgör, A.G. (2004). Ergen ve ruhsal sorunları durum saptama çalışması, Türkiye Bilimler Akademisi Raporları, No: 4. Ankara: TÜBİTAK.
- D'Aboy, J. E. (1972). Loneliness: An Investigation of Terminology. *Dissertation Abstracts International*, 33(07).
- Damast, A. (2007). *Invasion of the helicopter parents*. New York: BusinessWeek.

- Day, R. D., & Padilla-Walker, L. M. (2009). Mother and father connectedness and involvement during early adolescence. *Journal of Family Psychology*, 23(6), 900.
- Demir, A. (1989). UCLA yalnızlık ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği. *Psikoloji Dergisi*, 7(23), 14-18.
- Demir, A. (1990). Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini etkileyen bazı etmenler. *doktora tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Demiriz, S., & Öğretir, A. D. (2007). Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki 10 yaş çocuklarının anne tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 105-122.
- Demirsar, A. (1992). Psikoterapi türleri.2. kitap, (1.baskı), Bursa: Bursa Hakimiyet.
- Dinçer, F.(2008). *Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin benlik saygısı ve atılganlık düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Dokuyan, M. (2016). 12. Sınıf Öğrencilerinde Algılanan Anne-Baba Tutumları İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 1-21.
- Donellan, M. B., Trzesniewski, K. H., Robins, R. W., Moffitt, T. E. & Caspi, A. (2005). Low self-esteem is related to aggression, antisocial behavior, and delinquency. *Psychological Science*, 16(4), 328-335.
- Döğücü, F. (2004). *Tosya ilçesinde farklı liselerde öğrenim gören ergenlerin arkadaş ilişkilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Durmuş, A. (2005). *Ergenlik dönemi*. İstanbul: Nesil.
- Dursun, A. (2010). *Okul öncesi dönemdeki çocukların davranış problemleriyle anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Duru, H. (2008). *Gelişimsel görsel algı testi-2'nin 6 yaş çocukları için güvenirlik ve geçerlik ön çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Duyan, V., Çamur-Duyan, G., Gökçearslan Çifçi, E., Sevin, Ç., Erbay, E. & İkizoğlu, M. (2008). Lisede okuyan öğrencilerin yalnızlık durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(150), 28-41.
- Düzgün, Ş. (2010). Öğrencilerin Psikolojik Belirtileri İle Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkiler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1-2).
- Eisenberg, N., Sadovsky, A., Spinrad, T. L., Fabes, R. A., Losoya, S. H., Valiente, C., Shepard, S. A. (2005). The relations of problem behavior status to children's negative emotionality, effortful control, and impulsivity: concurrent relations and prediction of change. *Developmental Psychology*, 41(1), 193.
- Ekşi, A. (1990). *Çocuk-genç ve ana-babalar*. İstanbul: Bilgi.
- Eldeleklioğlu, J. (1996). *Karar strejileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişki*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Elder, G. H., Jr. (1975). *Adolescence in the life cycle: Psychological change and social context* (pp. 1- 22). Washington, DC: Hemisphere.
- Emery, R. E. (2013). *Cultural Sociology of Divorce: An Encyclopedia*. USA: SAGE Publications.
- Engels, R. C., Finkenauer, C., Meeus, W., & Deković, M. (2001). Parental attachment and adolescents' emotional adjustment: The associations with social skills and relational competence. *Journal of Counseling Psychology*, 48(4) 428.
- Eren, A.(1994). *Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ve Psikolojik İhtiyaçlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi.Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Eroğlu, F. (2009). *Davranış bilimleri*. Ankara:Beta.
- Erözkan, A. (2004). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yalnızlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 155-175.
- Erözkan, A. (2009). Ergenlerde yalnızlığın yordayıcıları. *İlköğretim Online*, 8(3), 809-819.
- Erwin, P. (2000). *Çocuklukta ve ergenlikte arkadaşlık*. (Çev. Osman Akınhay). (Orijinal çalışmanın basıldığı yıl 1998). İstanbul: Alfa.

- Eryüksel, G. N. (1996). Ana-baba ve ergen ilişkilerinin davranışsal aile sistemleri kuramına göre değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 11(38), 1-17.
- Farrington, D. P. (2004). Childhood risk factors and risk-focused prevention. *The Oxford Handbook of Criminology*, 4, 602-641.
- Gander, M. J. (2004). *Çocuk ve ergen gelişimi*. Ankara: Imge.
- Gardner, P. (2007). *Parent involvement in the college recruiting process: to what extent?* Research Brief No. 2. Michigan State University, East Lansing, MI.
- Gecas, V. & Seff, M. A. (1990). Families and adolescents: A review of the 1980s. *Journal of Marriage and Family*, 52(4), 941.
- Geçtan, E. (1989). *Çağdaş yaşam ve normal dışı davranışlar*. (4.Baskı). İstanbul: Remzi.
- Gibbs, J. (2009). Changing the cultural story in child protection: learning from the insider's experience. *Child & Family Social Work*, 14(3), 289-299.
- Graber, J.A., Brooks-Gunn, J. & Warren, M.P. 1995. The antecedents of menarcheal age: heredity, family environment, and stressful life events. *Child Development*, 66(1), 346-359.
- Grossman, F. K., Pollack, W. S., & Golding, E. (1988). Fathers and children: Predicting the quality and quantity of fathering. *Developmental Psychology*, 24(1), 82.
- Güngör, A. (1995). *Aile içi etkileşim*. Ankara: Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.
- Gürsoy, F, N. Aral, A. Bütün-Ayhan, & Y. Aydoğan, (2004). Annesi Çalışan ve Çalışmayan Çocukların Bağımlılık Eğilimlerinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 62-71.
- Haele, T. (2016). Want a well-adjusted college student? Stop helicopter parenting. Forbes.
- Haktanır, G. & Baran, G. (1998). Gençlerin benlik saygısı düzeyleri ile anne baba tutumlarını algılamalarının incelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 5, 134-141.
- Harma, M. (2008). *Ana-baba kontrol davranışlarının ve aile içi çatışmanın ergenlerin özdenetim becerileri ve uyumları üzerindeki etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Harris, K. M., & Morgan, S. P. (1991). Fathers, sons, and daughters: Differential paternal involvement in parenting. *Journal of Marriage and the Family*, 531-544.

- Harter, S., Waters, P. & Whitesell, N. R. (1998). Relational self-worth: Differences in perceived worth as a person across interpersonal contexts among adolescents. *Child Development*, 69(3), 756-766.
- Hartog, J. (1980). *The anatomization*. In J. Hartog, J. Audy, & Y. Cohen (Eds.), *The anatomy of loneliness*. New York: International Universities.
- Hasabe, Y., Nucci, L. & Nucci, M. S. (2004). Parental control of the personal domain and adolescent symptoms of psychopathology: A cross-national study in the United States and Japan. *Child Development*, 75(3), 815-828.
- Henwood, P.G. & Solano, C. H. (1994). Loneliness in young children and their parents. *The Journal of Genetic Psychology*, 155, 1 35-45.
- Hesse, C., Alan, C. M. & Stephanie, S. (2017). Parent–Child Affection and Helicopter Parenting: Exploring the Concept of Excessive Affection. *Western Journal of Communication*, 82(4), 457-474.
- Hetherington, E. M., Parke, R. D. & Locke, V. O. (1999). *Child psychology: A contemporary viewpoint*. McGraw-Hill.
- Hirsch, D. & Goldberg, E. (2010). Hovering practices in and outside the classroom, time to land. *About Campus*, 30-32.
- Hockenberry JM (2011). *Family centered care of the adolescent health. Nursing care of Infants and children*. Philadelphia: Mosby.
- Hofer, M. (2008). Technological pedagogical content knowledge in action: a case study of a middle school digital documentary project. *Journal of Research on Technology in Education*, 41(2), 179–200.
- Hoover, E. (2008). Colleges face tough sell to freshmen, survey finds. *The Chronicle of Higher Education*, 54(21), 1.
- Howe, N. & Strauss, W. (2003). *Millennials go to college: Strategies for a new generation on campus*. Life Course Associates.
- Howe, N. & Strauss, W. (2007). Helicopter parents in the workplace. *Syndicated Research Project, Genera*.
- http://epal.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/78/03/964337/dosyalar/2017_03/02120258_helkoapterale.pdf, sayfasından erişilmiştir.

- <http://news.fsu.edu/news/education-society/2016/06/28/helicopter-parents-hovering-may-effect-kids-transition-adulthood/>, sayfasından erişilmiştir.
- <http://www.unicef.org.tr>, sayfasından erişilmiştir.
- <https://www.forbes.com/sites/tarahaelle/2016/06/30/want-a-well-adjusted-college-student-stop-helicopter-parenting/#5fc8825777b3>, sayfasından erişilmiştir.
- <https://www.pathfindersforautism.org/docs/Confident-Student-The-Helicopter-Parent-Fact-Sheet.pdf>, sayfasından erişilmiştir.
- Hudson, D. B., Elek, S. M. & Grossman, C. (2000). Depression, self-esteem, loneliness, and social support among adolescent mothers participating in the new parents project. *Adolescence*, 35, 445-453.
- Hudson, J. L. & Rapee, R. M. (2001). Parent–child interactions and anxiety disorders: An observational study. *Behaviour Research and Therapy*, 39(12), 1411-1427.
- Hughes, J. N., Cavell, T. A. & Grossman, P. B. (1997). A positive view of self: Risk or protection for aggressive children?. *Development and Psychopathology*, 9(1), 75-94.
- Humphreys, G., Houston, M., Ng, R., Frank, R., Ahern, S., Kirchner, P. D. & Klosowski, J. T. (2002). Chromium: A stream-processing framework for interactive rendering on clusters. In *ACM Transactions on Graphics*, 21(3), 693-702.
- Hunt, J. (2008). Make room for daddy and mommy: Helicopter parents are here. *The Journal of Academic Administration in Higher Education*, 4(1), 9-11.
- İmamoğlu, S. (2008). *Genç yetişkinlikte kişilerarası ilişkilerin cinsiyet, cinsiyet rolleri ve yalnızlık algısı açısından incelenmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Janning, M., Lany, J., & Collins, C. (2010). Spatial and temporal arrangements, parental authority, and young adults' post-divorce experiences. *Journal of Divorce&Remarriage*, 51, 413-427.
- Janssen, I. (2015). Hyper-parenting is negatively associated with physical activity among 7-12 year old. *Preventive Medicine*, 73, 55-59.
- Jones, W. H., Freemon, J. E. & Goswick, R. A. (1981). The persistence of loneliness: Self and other determinants. *Journal of Personality*, (49), 27–28.

- Kağıtçıbaşı, Ç. (1981). *Çocuğun değeri: Türkiye’ de değerler ve doğurganlık*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- Kahraman, H. (2000). *Aile yaşamlarında şiddet olan ergenlerin ana-babalarıyla olan ilişkilerini ve kendilerini değerlendirmeleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kasuto, M. (2017). *Boşanmış ailelerin çocuklarının boşanmamış ailelerin çocuklarına göre öz saygı ve ruh sağlığı değişkenlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, A., Bozaslan, H. & Genç, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle University Journal of Ziya Gokalp Education Faculty*, 18(1), 208-225.
- Kelly, L., Robert, L. D. & Miller-Ott, A.E. (2017). *Helicopter parenting and cell- phone contact between parents and children in college*. *Southern Communication Journal*, 82(2), 102-114.
- Kernis, M. H. (2002). Self-esteem as a multifaceted construct. *Understanding early adolescent self and identity: Applications and Interventions*, 57-88.
- Kılıç, M., & Karakuş, Ö. (2016). The study of the relationships between social appearance anxiety, self-esteem and loneliness level among university students Üniversite öğrencilerinin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygıları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3837-3852.
- Kınık, E. (2000). Adolesan Dönemde Fiziksel Büyüme ve Cinsel Gelişme. *Katkı Pediatri Dergisi*, 21(6), 720-740.
- Koçak, R. (2008). The effects of cooperative learning on psychological and social traits among undergraduate students. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 36(6), 771-782.
- Kouros, C. D., Pruitt, M. M., Ekas, N. V., Kiriaki, R. & Sunderland, M. (2017). Helicopter parenting, autonomy support, and college students’ mental health and well-being: The moderating role of sex and ethnicity. *Journal of Child and Family Studies*, 26(3), 939-949.

- Kozaklı, H. (2006). *Üniversite öğrencilerinde yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkilerin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Mersin.
- Kozanoğlu, G. (1984). *Çocukların Anksiyete Düzeyleriyle Annelerinin Tutumları Arasındaki İlişki*. İstanbul: Tecrübi Psikoloji.
- Krache, D. (2008). *How to ground a helicopter parent*. <http://edition.cnn.com/2008/LIVING/personal/08/13/helicopter.parents/> , sayfasından erişilmiştir.
- Krause-Parello, C. A. (2008). The mediating effect of pet attachment support between loneliness and general health in older females living in the community. *Journal of Community Health Nursing*, 25(1), 1-14.
- Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi.
- Kulaksızoğlu, A. (2000). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi.
- Kulaksızoğlu, A. (2002). *Ergenlik psikolojisi*.(4. Baskı). İstanbul: Remzi.
- Kurt, D., Sayıl, M. & Tepe, Y.K. (2013). Ana babanın psikolojik kontrolü ile gencin yalnızlığı arasındaki ilişkide kişilerarası güven inancı ve bağlanmanın rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 28(71), 105-116.
- Kutlu, M., Savcı, M., Demir, Y., & Aysan, F. (2016). Turkish adaptation of Young's Internet Addiction Test-Short Form: a reliability and validity study on university students and adolescents. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 17, 69-76.
- Kuzgun, Y. (1972). *Ana-baba tutumlarının bireyin kendini gerçekleştirme düzeyine etkisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Kwon, K. A., Yoo, G. & Bingham, G. E. (2015). Helicopter parenting in emerging adulthood: Support or barrier for Korean college students' psychological adjustment. *Journal of Child and Family Studies*, 25(1), 136-145.
- Lampert, J. N. (2009). Parental attachment styles and traditional undergraduates' adjustment to college: testing the "helicopter parent" phenomenon. *School of Professional Psychology*, 57.

- Larson, R. W., Richards, M. H., Moneta, G., Holmbeck, G. & Duckett, E. (1996). Changes in adolescents' daily interactions with their families from ages 10 to 18: Disengagement and transformation. *Developmental Psychology*, 32(4), 744.
- Lau, S., Chan, D. W. & Lau, P. S. (1999). Facets of loneliness and depression among Chinese children and adolescents. *The Journal of Social Psychology*, 139(6), 713-729.
- Lauder, W., Siobhan, S. & Kerry, M. (2004) Acommunity survey of loneliness. *Journal of Advances in Nursing*, 46, 88-94.
- Laursen, B., Coy, K.C. & Collins, W.A. (1998). Reconsidering Changes in Parent-Child Conflict across Adolescence: A Meta-Analysis. *Child Development*, 69, 817-832.
- Le Roux, A., & Connors, J. (2001). A cross-cultural study into loneliness amongst university students. *South African Journal of Psychology*, 31(2), 46-52.
- LeMoyne, T. & Buchanan, T. (2011). Does “hovering” matter? Helicopter parenting and its effect on well-being. *Sociological Spectrum*, 31(4), 399-418.
- Levine, M. D. (1994). *Educational care: A system for understanding and helping children with learning problems at home and in school*. Educators Pub Svc Incorporated.
- Lipka, S. (2007). Helicopter parents help students, survey finds. *Chronicle of Higher Education*, 54(11).
- Locke, J.Y., Campbell, M.A. & Kavanagh, D. (2012). Can a parent do too much for their child An examination by parenting proffesionals of the concept of overparenting. *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 22(2), 249-265.
- Löker., Ö. (1999). *Ergenlerde Ana-Baba ve Arkadaş Bağlılığının Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Üzerindeki Ayırıştırıcı Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Bölümü, Ankara.
- Manos, M.A. (2009). Helicopter parents: empathetic or pathetic. *Phi Kappi Phi Forum*, 89(3), 21.
- Marano, H. E. (2004). A Nation of Wimps, psychol. Today, Nov.-Dec., at 58, available at <http://www.psychologytoday.com/articles/pto-20041112-000010.html>, sayfasından erişilmiştir.
- Marano, H. E. (2008). *A nation of wimps: The high cost of invasive parenting*. New York: Harmony.

- McHale, S. M., Crouter, A. C., & Whiteman, S. D. (2003). The family contexts of gender development in childhood and adolescence. *Social development*, 12(1), 125-148.
- McKinney, C., Milone, M. C. & Renk, K. (2011). Parenting and late adolescent emotional adjustment: Mediating effects of discipline and gender. *Child Psychiatry & Human Development*, 42(4), 463-481.
- McKnight, O., Paugh, R., McKnight, A. & Parker, H. (2009). Re-examining the helicopter parent: What every marketing professional should know. Marketing Management Association Proceedings. http://works.bepress.com/oscar_mcknight/31, sayfasından erişilmiştir.
- Montgomery, N. (2010). *The negative impact of helicopter parenting on personality*. Poster session presented at the annual meeting of the Association of Psychological Science, Boston, MA.
- Moore, D.W. & Schultz, N. R. (1983). Loneliness at adolescence: Correlates, attributions, and coping. *Journal of Youth and Adolescence*, 12(2), 95-100.
- Musaağaoğlu, C. & Güre, A. (2005). Ergenlerde davranışsal özerklik ile algılanan ana-baba tutumları arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20(55), 79-94.
- Musaağaoğlu, C. (2004). *Ergenlik sürecinde özerkliğin gelişimi ile algılanan ana-baba tutumları arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Navaro, L. (1987). Çağdaş anne baba eğitimi neleri kapsayabilir?. *YA-PA*, 5, 7-12.
- Nelsen, J., Lott, L. & Glenn, S. (2002). *Çocuk eğitiminde A'dan Z'ye pozitif disiplin*. İstanbul: Hayat.
- Neto, F. & Barros, J. (2000). Psychosocial concomitants of loneliness among students of Cape Verde and Portugal. *The Journal of Psychology*, 134(5), 503-514.
- NICHD (2004). *Early Child Care Research Network family and Childcare Predictors of Mother, Child interaction and children developmental outcomes*. Symposium presented at 18th biennial conference on human development, Washington DC.
- O'Connor, T. G., Deater-Deckard, K., Fulker, D., Rutter, M. & Plomin, R. (1998). Genotype–environment correlations in late childhood and early adolescence: Antisocial behavioral problems and coercive parenting. *Developmental Psychology*, 34(5), 970.

- Odenweller, K.G., Booth-Butterfield, M. & Weber, K. (2014). Investigating helicopter parenting, family environments and relational outcomes for millennials. *Communication Studies*, 65(4), 407-425.
- Okray, Z. (2016). Helicopter parenting and related issues: Psychological well being, basic psychological needs and depression on university students. *Curr Res Educ*, 2(3), 165-173.
- Öner, N. (1997). *Türkiye’de kullanılan psikolojik testler*. (3.Basım). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- Onur, E. P. (1981). *Self-esteem in children and its antecedents*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Oruç, T. (2013). *Üniversite öğrencilerinde psikososyal değişkenlere göre yalnızlık ile otomatik düşünceler ilişkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü İzmir.
- Öngider, N. (2006). Evli ve boşanmış ailelerde algılanan ebeveyn kabul veya reddinin çocuğun psikolojik uyumu üzerindeki etkileri. *Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İzmir.
- Özben Ş, ve Argun, Y. (2002). Okul öncesi çocukların anne-babalarının çocuk yetiştirme tutumları ile ilgili değişkenlerin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 18-28.
- Özbey, Ç. (2004). *Çocuk sorunlarına yapıcı çözümler*. İstanbul: İnkılâp.
- Özkan, Y. & Çifci, E. G. (2010). Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ilköğretim okullarında akran zorbalığı. *İlköğretim Online*, 9(2).
- Özodaşık, M. (2001). *Modern insanın yalnızlığı*. İstanbul: Çizgi.
- Özyürek, A. & Şahin, F. T. (2005). 5 ve 6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2).
- Özyürek, A., Özkan, İ., Begde, Z. & Yavuz, N. F. (2015). Okul öncesi dönemde beden eğitimi ve spor. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3, 479-488.
- Padilla-Walker, L.M. & Nelson, L.J. (2012). Black hawk down?: Establishing helicopter parenting as a distinct construct from other forms of parental control during emerging adulthood. *Journal of Adolescence*, 35, 1177-1190.

- Palmonari, A., Kirchler, E. & Pombeni, M.L.(1991). Differential effects of identification with family and peers on coping with developmental tasks in adolescence. *European Journal of Social Psychology*, 21, 381-402.
- Pamuk, M., Atli, A., & Kış, A. (2015). Investigation of theses in Turkey on loneliness in terms of gender: A meta-analytic study. *Journal of Theory & Practice in Education (JTPE)*, 11(4), 1392-1414.
- Park, S., Lim, H. & Choi, H. (2015). *Gangnam mom: A qualitative study on the information behaviors of Korean helicopter mothers*. Conference Proceedings.
- Pasley, K. & Gecas, V. (1984). Stresses and satisfactions of the parental role. *The Personnel and Guidance Journal*, 62(7), 400-404.
- Patton, D.D. and Harris, J.R. (2007). *Ergenlik Gelişimi ve Tarama* (çev) Mazıcioğlu MM. "Current Aile Hekimliği Tanı ve Tedavi" içinde. (çev.ed) Kut A, Tokalak İ, Eminsoy MG. Ankara:Güneş Tıp.
- Pinquart, M. ve Silbereisen, R. K. (2002). Changes in adolescents' and mothers' autonomy and connectedness in conflict discussions: An observation study. *Journal of Adolescence*, 20(5), 509-522.
- Pomerantz, E. M., & Eaton, M. M. (2000). Developmental differences in children's conceptions of parental control: "They love me, but they make me feel incompetent". *Merrill-Palmer Quarterly* (1982-), 140-167.
- Prezza, M. & Pacilli, M.G. (2007). Current fear of crime, sense of community, and loneliness in Italian adolescents: The role of autonomous mobility and play during childhood. *Journal of Community Psychology*, 35(2), 151-170.
- Puklek-Levpuscek, M. (2006). Adolescent individuation in relation to parents and friends: Age and differences. *European Journal of Developmental Psychology*, 3(3), 238-264.
- Rainey, A. (2006). Survey provides further evidence of high parental involvement with college students. *The Chronicle of Higher Education*, 52(32), 39.
- Rane, T. R. & McBride, B. A. (2000). Identity theory as a guide to understanding fathers' involvement with their children. *Journal of Family Issues*, 21(3), 347-366.
- Redmond, P. (2008). 'Helicopter' parents and their role in graduate employability. Prospects CareerServices'Desk.http://ww2.prospects.ac.uk/cms/ShowPage/Home_page/Main_

Menu___News_and_information/Graduate_Market_Trends_2008/_Helicopter__parents_and_their_role_in_graduate_employability__Summer_08_/p!eFijamp, sayfasından erişilmiştir.

- Reed, K., Duncan, J. M., Lucier-Greer, M., Fixelle, C. & Ferraro, A. J. (2016). Helicopter parenting and emerging adult self-efficacy: Implications for mental and physical health. *Journal of Child and Family Studies*, 25(10), 3136-3149.
- Richaud, M.C. & Sacchi, C. (2004). Adolescent loneliness assessment. *Adolescence*, 39(156), 701.
- Riggsby-Gonzalez, L. (2016). *The helicopter parent phenomenon: Examining the effects of strong parental attachment on the transition of millennial emerging adults from college to the workplace*.
- Rogge, M. E. (2001). *Social work, spirituality, and sustainability*. Paper presentation at the First Annual Symposium of the Global Alliance for a Deep Ecological Social Work, Deepening Earth Consciousness in Social Work, Washington.
- Rokach, A. (2004). Loneliness then and now: Reflections on social and emotional alienation in everyday life. *Current Psychology*, 23(1), 24-40.
- Rosedale, M. (2007). Loneliness: An Exploration of Meaning. *Journal of American Psychiatric Nurses Association*, 13(4), 201-209.
- Rothman, K. J., Greenland, S. & Lash, T. L. (2008). *Case-control studies*. John Wiley & Sons.
- Rubinstein, C. & Shaver, P. (1982). *In search of intimacy*. MY: Delacorte. Based on a large-scale survey of loneliness.
- Rubinstein, C., Shaver, P. and Letitia A. P. (1979). Loneliness. *Human Nature*, 58-65.
- Russell, D., Peplau, L. A. & Cutrona, C. E. (1980). The revised UCLA Loneliness Scale: concurrent and discriminant validity evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(3), 472.
- Rutter, M., Graham, P., Chadwick, O. F. & Yule, W. (1976). Adolescent turmoil: fact or fiction. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 17(1), 35-56.

- Sağlam, S. (2007). *Lise öğrencilerinin ana-baba iletişimi sosyal destek ve ana-baba tutumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Santrock, J. W. (2012). *Ergenlik*. Ankara: Nobel.
- Saraçoğlu, Y. (2000). *Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Sayıl, M. & Uludağlı, N. P. (2009). Orta ve ileri ergenlik döneminde risk alma davranışı: Ebeveyn ve akranların rolü. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(23), 14-24.
- Schiffrin, H. H., Godfrey, H., Liss, M. & Erchull, M. J. (2015). Intensive parenting: Does it have the desired impact on child outcomes?. *Journal of Child and Family Studies*, 24(8), 2322-2331.
- Schiffrin, H.H., Liss, M., Miles-McLean, H., Geary, K.A., Erchull, M.J. & Tashner, T. (2014). Helping or hovering? The Effects of helicopter parenting on college students well-being. *Journal Child Fam Studies*, 23, 548-557.
- Schonert-Reichl, K. A. (1999). Relations of peer acceptance, friendship adjustment, and social behavior to moral reasoning during early adolescence. *The Journal of Early Adolescence*, 19(2), 249-279.
- Seginer, R. & Liilach, E. (2001). How adolescents construct their future: the effect of loneliness on future orientation. *Journal of Adolescence*, 27, 625-643.
- Segrin, C., Givertz, M., Swaitkowski, P. & Montgomery, N. (2017). Overparenting is associated with child problems and a critical family environment. *Journal of Child and Family Studies*, 24, 470-479.
- Segrin, C., Wozidlo, A., Givertz, M. & Montgomery, N. (2013). Parent and child traits associated with overparenting. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 32(6), 569-595.
- Segrin, C., Wozidlo, A., Givertz, M., Bauer, A. & Murphy, M. (2012). The association between overparenting, parent-child communication, and entitlement and adaptive traits in adult children. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 61(2), 237-252.

- Sezer, Ö. & Oğuz, V. (2010). Üniversite öğrencilerinde kendilerini değerlendirmelerinin ana-baba tutumları ve bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 743-758.
- Sheeber, L., Hops, H., Alpert, A., Davis, B., & Andrews, J. (1997). Family support and conflict: Prospective relations to adolescent depression. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 25(4), 333-344.
- Shoup, R., Gonyea, R. M. & Kuh, G. D. (2009, June). *Helicopter parents: Examining the impact of highly involved parents on student engagement and educational outcomes*. Indiana University, Paper presented at the 49th Annual Forum of the Association for Institutional Research Atlanta, Georgia.
- Smetana, J. G. (1995). Parenting styles and conceptions of parental authority during adolescence. *Child Development*, 66(2), 299-316.
- Smetana, J. G., Crean, H. F. & Daddis, C. (2002). Family processes and problem behaviors in middle-class African American adolescents. *Journal of Research on Adolescence*, 12(2), 275-304.
- Somers, P. & Settle, J. (2010). The helicopter parent: Research toward a typology. *College and University*, 86(1), 18.
- Spokas, M. & Heimberg, R.G. (2009). Overprotective parenting, social anxiety and external locus of control: Cross-sectional and longitudinal relationship. *Cogn Ther Res*, 33, 543-551.
- Steinberg, L. (2008). A social neuroscience perspective on adolescent risk-taking. *Developmental Review*, 28(1), 78-106.
- Stice, E., & Barrera, M. (1995). A longitudinal examination of the reciprocal relations between perceived parenting and adolescents' substance use and externalizing behaviors. *Developmental Psychology*, 31(2), 322.
- Stifter, C. A., Coulehan, C. M. & Fish, M. (1993). Linking employment to attachment: The mediating effects of maternal separation anxiety and interactive behavior. *Child Development*, 64(5), 1451-1460.
- Sullivan, B. (2011). Obiter dicta: They grow up so fast: Parents write script, expect kids and courts to make it happen. *ABA Journal*, 71-71.

- Suner, İkiz, E. (2000). *Farklı Liselerdeki Ergenlerin Benlik Saygısı, Akademik Başarı ve Sürekli Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki*. Yüksek lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Taanila, A., Syrjälä, L., Kokkonen, J., & Järvelin, M. R. (2002). Coping of parents with physically and/or intellectually disabled children. *Child: Care, Health and Development*, 28(1), 73-86.
- Tan, D. (2000). *Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile denetim odaklarının aile destek düzeyleri ve özlük nitelikleri açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Tolungüç, N. T. (2016). *Boşanmanın 10-13 yaş gurubundaki çocukların öz kavramları üzerindeki etkilerinin incelenmesi*. Master's thesis, İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Tuzgöl, M. (1998). *Anne-baba tutumları farklı lise öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tyler, T. R. (2007). Court review: Procedural justice and the courts. court review. *The Journal of the American Judges Association*, 217(44), 1-2.
- Uruk, A. & Demir, A. (2003). Pairs and family rol on prediction of adolescents level isolation. *Journal of Psychology*, 137(2), 98-114.
- Ünlü, Ş. (2010). *Being fathered and being a father: examination of the general pattern of Turkish fathers' and their own fathers' involvement level for children between the ages of 0-8*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Van Ingen, D. J., Freiheit, S. R., Steinfeldt, J. A., Moore, L. L., Wimer, D. J., Knutt, A. D., Scapinello, S. & Roberts, A. (2015). Helicopter parenting: the effect of an overbearing caregiving style on peer attachment and self-efficacy. *Journal of College Counseling*, 18(1), 7-20.
- Van Roekel, E., Engels, R. C., Verhagen, M., Goossens, L., & Scholte, R. H. (2011). Parental depressive feelings, parental support, and the serotonin transporter gene as predictors of adolescent depressive feelings: A latent growth curve analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(4), 453-462.

- Van-Dyck, A. L. (2015). *What propels helicopter parents? Parents' Motivation for Over Involvement in their Children's Higher Education*. Doctoral Dissertatio, University of Saskatchewan Saskatoon, Saskatchewan.
- Vinson, K. (2013). Hovering too close: The ramifications of helicopter parenting in higher education. *Georgia State University Law Review*, 29(2), 423-452.
- Weiss, J. R., Weiss, B., Alicke, M. D. & Klotz, M. L. (1987). Effectiveness of psychotherapy with children and adolescents: a meta-analysis for clinicians. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55(4), 542.
- Wesner, M. & Tammy, M. (2008). Boomers and millennials have much in common. *Organization Development Journal*, 26(3), 89-96.
- Willoughby, B.J., Hersh, J.N., Padilla-Walker, L.M. & Nelson, L.J. (2015). Back Off! Helicopter parenting and retreat from marriage among emerging adults. *Journal of Family Issues*, 36(5), 669-692.
- Wiseman, H., Mayseless, O. & Sharabany, R. (2006). Why are they lonely? Perceived quality of early relationships with parents, attachment, personality predispositions and loneliness in first-year university students. *Personality and Individual Differences*, 40(2), 237-248.
- Woolfolk, A. E., Hoy, A. W., Hughes, M., & Walkup, V. (2007). *Psychology in education*. Pearson Education.
- Yalom, I. D. (2000). *Inside therapy: Illuminating writings about therapists, patients, and psychotherapy*. Macmillan.
- Yavuzer, H. (1995). *Yaygın ana-baba tutumları, ana-baba okulu*. Ankara: Remzi.
- Yavuzer, H. (2001). *Yaygın ana-baba tutumları, ana-baba okulu* (9. Baskı). Ankara: Remzi.
- Yazgan-İnanç, B., Bilgin, M. & Kılıç Atıcı, M. (2015). *Gelişim psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, İ. (2000). Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, sınav kaygısı ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 167-176.
- Yıldız, V. A., & Kılıç, D. İlkokul Öğrencilerinin Öğretmenlerine İlişkin Motivasyon Durumlarının ARCS Modeli Açısından İncelenmesi. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 8(4), 355-366.

- Yılmaz, E., Yılmaz, E., & Karaca, F. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Genel Tıp Dergisi*, 18(2).
- Yılmaz, M. T. (2009). *Üniversite öğrencilerinin öz-anlayışları (self-compassion) ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yörükoğlu, A. (1995). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Esin.
- Zhu, M. L., Ouyang, Q., Shen, H. G., & Zhu, Y. X. (2016). Field study on the objective evaluation of sleep quality and sleeping thermal environment in summer. *Energy and Buildings*, 133, 843-852.
- Zimmermann, P., & Becker-Stoll, F. (2002). Stability of attachment representations during adolescence: The influence of ego-identity status. *Journal of Adolescence*, 25(1), 107-124.

EKLER

EK-1. Ebeveyn Tutum Anketi (Helikopter Ebeveynlik)

Değerli Katılımcı,

Bu anket lisede okuyan öğrencilerin ebeveynleri hakkındaki görüş ve düşüncelerine yönelik bir yüksek lisans tezine veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Elde edilen bilgiler araştırmanın bilimsel amacı dışında kesinlikle kullanılmayacaktır.

Katılımınız için teşekkürler.

Ash Hilal

TAYMAZ

		Kesinlikle Katılmıyor	Katılmıyor	Kararsız	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Anne ve babam benim yerime önemli kararları verirler(Örneğin; nerede yaşayacağım, nerede çalışacağım, hangi dersleri alacağım).					
2	Anne ve babam arkadaşlarımla ya da oda arkadaşlarımla olan sorunlara müdahale ederler.					
3	Anne ve babam hocalarımla ya da işverenimle ilgili sorunların çözümüne müdahale ederler.					
4	Anne ve babam herhangi bir sorunumu ya da problemimi çözerler.					
5	Anne ve babam benim için iş arar ya da başka imkanlar araştırırlar.(Örneğin; staj ya da yurtdışında öğrenim görme olanağı gibi).					
6	Anne ve babam sorunları kendi başıma çözmemi beklerler.					
7	Bazen anne ve babamın benim kendi başıma kararlar alamayacağımı düşündüklerini hissettim.					
8	Anne ve babam, büyümemin her aşamasında beni kontrol etmişlerdir.					
9	Her zaman anne ve babam sorunlarımı çözmek için çabalamışlardır.					
10	Anne ve babam hata yapmam konusunda endişe taşımadılar					
11	Büyürken zaman zaman anne ve babamın bir projesi olduğumu düşündüm.					
12	Anne ve babam her işime çok karıştılar.					
13	Hayatta başarısızlığa hiçbir zaman uğramamam, anne ve babam için çok önemliydi.					

EK-2. Demografik Bilgiler

Değerli Katılımcı sizden aldığımız bilgilerin korunması amaçlandığından sizden kendi adınız ve soyadınız yerine rumuz veya takma isim oluşturmanız istenmektedir.

(Rumuz veya takma ad; bir kimsenin bilinçli olarak gerçek ismi yerine kullandığı isim. Anlamli veya tamamen uydurma olabilir.)

Rumuzunuz?

Cinsiyetiniz? () Erkek () Kız

Yaşınız?

Kaçıncı sınıftasınız? () 9 () 10 () 11 () 12

Ailenizde kaç çocuk var (siz dâhil)?

Annenizin Yaşı?

Babanızın Yaşı?

Anne-Baba Durumu: () Birlikte () Ayrı () Anne vefat etti () Baba vefat etti

Annenizin En Son Mezun Olduğu Okul? () Okula Gitmemiş () İlkokul () Ortaokul () Lise () ön Lisans () Lisans () Lisansüstü

Babanızın En Son Mezun Olduğu Okul? () Okula Gitmemiş () İlkokul () Ortaokul () Lise () ön Lisans () Lisans () Lisansüstü

Annenizin Mesleği:

Babanızın Mesleği:

Ailenizin Gelir Durumu: () Düşük () Orta () Yüksek

Değerli Katılımcı,

Bu anket lisede okuyan öğrencilerin kendi ebeveynleri hakkındaki görüş ve düşüncelerine yönelik bir yüksek lisans tezine veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Elde edilen bilgiler araştırmanın bilimsel amacı dışında kesinlikle kullanılmayacaktır.

Katılımınız için teşekkürler.

Aslı Hilal TAYMAZ

I. BÖLÜM – Demografik Bilgiler

Adınız-Soyadınız?

Cinsiyetiniz? () Erkek () Kız

Yaşınız?

Kaçıncı sınıftasınız? () 9 () 10 () 11 () 12

Ailenizde kaç çocuk var (siz dâhil)?

Annenizin Yaşı?

Babanızın Yaşı?

Anne-Baba Durumu: () Birlikte () Ayrı () Anne vefat etti () Baba vefat etti

Annenizin En Son Mezun Olduğu Okul? () Okula Gitmemiş () İlkokul () Ortaokul () Lise () ön

Lisans () Lisans () Lisansüstü

Babanızın En Son Mezun Olduğu Okul? () Okula Gitmemiş () İlkokul () Ortaokul () Lise () ön

Lisans () Lisans () Lisansüstü

Annenizin Mesleği:

Babanızın Mesleği:

Ailenizin Aylık Toplam Geliri: () Düşük () Orta () Yüksek

II. BÖLÜM – Değerlendirme

Değerli Katılımcı;

Aşağıda çeşitli duygu ve düşünceleri içeren ifadeler verilmektedir. Her ifade de tanımlanan duygu ve düşünceyi ne sıklıkta hissettiğinizi ve düşündüğünüzü işaretleyiniz.

		Ben Bu Durumu Hiç Yaşamadım	Ben Bu Durumu Nadiren Yaşarım	Ben Bu Durumu Bazen Yaşarım	Ben Bu Durumu Sık Sık Yaşarım
1	Kendimi çevremdeki insanlarla uyum içinde hissediyorum.				
2	Arkadaşım yok.				
3	Başvurabileceğim hiç kimse yok.				
4	Kendimi tek başıyım gibi hissetmiyorum.				
5	Kendimi bir arkadaş grubunun bir parçası olarak hissediyorum				
6	Çevremdeki insanlarla bir ortak yönüm var				
7	Artık hiç kimseyle samimi değilim.				
8	İlgilerim ve fikirlerim çevremdekilerce paylaşıyor.				
9	Dışa dönük bir insanım.				
10	Kendime yakın hissettiğim insanlar var.				
11	Kendimi grubun dışına itilmiş hissediyorum.				
12	Sosyal ilişkilerim.				
13	Hiç kimse beni gerçekten iyi tanımıyor.				
14	Kendimi diğer insanlardan soyutlanmış hissediyorum.				
15	İstediğim zaman arkadaş bulabilirim				
16	Beni gerçekten anlayan insanlar var.				
17	Bu derece içime kapanmış olmaktan dolayı mutsuzum				
18	Çevremde insanlar var ama benimle değiller.				
19	Konuşabileceğim insanlar var.				
20	Derdimi anlatabileceğim insanlar var.				

EK-2. Araştırma İzni

**T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 12018877-604.01.02-E.3369826
Konu : Aslı Hilal TAYMAZ
Araştırma İzni

14/03/2017

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07/03/2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı (Genelge 2012/13)
b) Aslı Hilal TAYMAZ'ın 03/03/2017 tarihli dilekçesi.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi yüksek lisans öğrencisi Aslı Hilal TAYMAZ'ın "Helikopter Ebeveyn Tutumunun Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi" konulu tez çalışması için kullanacağı ölçekleri, Müdürlüğümüz Karşıyaka ilçesine bağlı ekli listede adı geçen okullarda uygulama isteği ilgi (b) yazı ile belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulanmasının, ekli listede adı geçen okullarında 2016-2017 Eğitim öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak ve eğitim kurumu yöneticilerinin uygun gördüğü şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Ömer YAŞI
Millî Eğitim Müdürü

Ek:
Araştırma Değerlendirme Formu,
Anket Formları ve Okul Listesi (5 sayfa)

OLUR
14/03/2017
Adem KARAHASANOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Aslı ile Aynıdır
5070 sayılı yasa ile
elektronik olarak imzalanmıştır.
20 Mar 2017

Fevzi Paşa Mh. 452 Sk.No:15 Strateji Geliştirme Hizmetleri 1 Bölümü Konak/İZMİR
Elektronik Ağ: izmir.meb.gov.tr
e-posta: strateji35_1@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: N.GÜR
Tel: (0 232) 2803631

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden e17d-ef8b-35fa-a178-67be kodu ile teyit edilebilir.

EK-3. Araştırma Değerlendirme Formu

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Aslı Hilal TAYMAZ
Kurumu / Üniversitesi	Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enst. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
Araştırma yapılacak iller	İzmir
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	KARŞIYAKA Emlakbank Süleyman Demirel And. Lisesi KARŞIYAKA Gazi Anadolu Lisesi KARŞIYAKA Havva Özişbakan Mes. ve Tek. And. Lisesi KARŞIYAKA Toki Karşıyaka Belediyesi Tic. Mes. Lis KARŞIYAKA Nişazı Memur Kız And. İmam Hatip Lisesi KARŞIYAKA Karşıyaka Anadolu Lisesi KARŞIYAKA Atakent Anadolu Lisesi KARŞIYAKA Behçet Uz Anadolu Lisesi KARŞIYAKA Cihat Kora Anadolu Lisesi KARŞIYAKA Karşıyaka Lisesi KARŞIYAKA Necip Demir Tic. Mes. Lisesi KARŞIYAKA Suzan Divrik Kız Tek. Ve Mes. Lisesi KARŞIYAKA Şemikler Anadolu Lisesi KARŞIYAKA Vali Erol Çakır Anadolu Lisesi KARŞIYAKA Şht. Prof. Dr. İlhan Varank And. Lisesi KARŞIYAKA Zeki Şairoğlu mes. Ve Tek. Anadolu Lisesi
Araştırmanın konusu	Helikopter Ebeveyn Tutumunun Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi
Üniversite / Kurum onayı	---
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Helikopter Ebeveyn Tutumunun Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi Yüksek Lisans Tez
Veri toplama araçları	Helicopter Parent Scale (HPS) (8 madde) Helicopter Parent Measure (HPM) (5 madde) Helicopter Parenting Instrument (HPI) (15 madde) (Ekte İlk 3 Ölçeğin birleşiminden oluşan 28 maddelik Ebeveyn Tutum Anketi- Helikopter Ebeveynlik Sunulmuştur). Demografik Bilgiler (Kişisel Bilgi Formu)
Görüş istenilecek Birim/ Birimler	-----
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
İlgi: Millî Eğitim Bakanlığı'nın 07/03/2012 tarihli ve 3616 sayılı Araştırma, yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri Konulu, 2012/13 Sayılı Genelgesi. Genelge gereğince; araştırma başvurusu olması gereken nitelikler açısından incelenmiş olup, araştırmanın 2016-2017 öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak ve eğitim kurumları yöneticilerinin uygun gördüğü şekli ile yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir	
Komisyon Kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalef üyenin Adı ve Soyadı: ----	Gerekçesi; -----

KOMİSYON

09./03/2017

(Başkan)
M. Fatih VARGİLOĞLU
Müdür Yardımcısı

Üye
Dr. Resul YAVUZ
Öğretmen

Üye
Nurdan MARAL
Öğretmen

Üye
Emre BAYRAK
Öğretmen

Üye
Gökçe GÖÇERİ
Öğretmen

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

Gazili olmak ayrıcalıktır

